

Ki Gempia Petenday Sinulat ni LUCAS

Mendadi, kini su Gempia Petenday sinulat ni Lucas mekatag dini Isukristu, ki Meglegawen di tiba'an getaw. Suminulat dun si Lucas, getaw memulung. Metau gupia sumulat si Lucas, kaas pinungunen su kelaun gukiten di pinggulaula ni Isus genat di keksibaluy ni Isus kilawan sampay di kelentunen ditu gekbus langit. Pimantek ni Lucas dini sinulaten ki gembagel lelaat ni Isus tu nga getaw, pia su pubri, sa' su melubay, pia' ta' alanduni kelegenayen. Maita' pa pagid dini sinulat kini su gembagel keliag nu getaw ditu kegigetaw ni Isus, labi na su keleliag nilan ditu ketubu'en puli' genat matay.

Su suminulat dig libru kini si Lucas, iinig duma nu sala peneligan ni Isus si Pablo sa' mikpanaw si Pablo meksigwag di Gempia Petenday di kegawen ni Isus tu getaw. Asa si Lucas, kana' getaw Judea. Kaas pisuun ni Lucas dinig librunen kini sug lelaat ni Isus tu tiba'an bansa nu getaw, pisuun ni Lucas pu' si Isus su Meglegawen di sala' nu kelaun bansa dinig dibabaw lumbang. Duuni metaas getaw si Teofilo, kana' dadema getaw Judea, iini piwitan ni Lucas sinulat kini. Muka' duun pa sala libru piwit ni Lucas dini Teopilo, Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu, *sala pa di ngag libru mipungun dinig libru* Kig Begu Pasad. *Miukit dia sala libru kia su mibianan nu nga sakup ni Isus dekad na pilentu*

ditu gekbus langit si Isus.

Piuna

¹ Dini'a, pegbesaan Teofilo, ki sinulat kini, genat dini Lucas.

Mendadi Sir, ki kelaun pinggulaula ni Isukristu saananen pa dumuma dinita, melaun nai mikpulingkas meksumpatsumpat gukiten dun.

² Dayun yami, pidengegan ami dun pa pagid nu nga mikaita' dun genat di puunanen, ilan dademai migukit di Gempia Petenday nu kepeda-sun tu sala' nu getaw. ³ Naa kagina ma'antu, naan dema, laung ku melengas sa' peksiba'an ku sumpatayi gukiten dun kini, puitu dini'a, uu pegbesaan Teofilo, kagina piksima'u gupia sug launanen genat di pikpuunanen. ⁴ Kaas piwitu dini'a Sir ki sulat kini, adun mesuunan mu pu' ki pisuun dini'a kiin nu nga sakup ni Isus, naa lumbus metuud.

Pitenday Pedaan su Kegigetaw ni Juan su Memunag Tubig

⁵ Naa su timpu pa ni Herodes meglegadi' ditu prubinsya Judea, sala tawan di ngag belian nu getaw Judea, si Zacarias, sakup nu pikumpungan belian sapu' ni Abias. Iini sawa ni Zacarias si Elisabet, sapu' dadema ni Aaron. ⁶ Ki senlangan kini, mekesuun ilan dua' di pegita'en nu Meg-bebaya', pu' nda'iduni misulat palintanen nda' nilan dunutay. ⁷ Laak nda'ig bata' nilan, pu' si Elisabet, ndi' mapet bata'en, muka' megulang nailan dua'.

⁸ Naa su timpu nu pikumpungan ni Abias meguit tu kektamuy ditug Balay Penedapan tu Megbebaya', iinig belian mikanu, si Zacarias kini. ⁹ Sa' mekanu, betad nu ngag belian, pekteliin su mektutung pelinan. Mendadi, duuni gendaw piktali si Zacarias mektutung pelinan. Sa' ma'nia, sumiled ditu Penedapan si Zacarias. ¹⁰ Su melaun getaw pelum, minenabi ilan diag liu, selian mektutung pelinan diag dialem. ¹¹ Mendadi bena' miktutung pelinan si Zacarias, mitekaw duuni mitua' dia niin, masi' sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya' getaw langit, pegindeg dia dapit lintu nu pektutungan pelinan. ¹² Dekag minita' ni Zacarias, mitekawan dun, mipati' mendek. ¹³ Laak dagid kali' pektalu' su getaw langit, "Ndi'a mendek, Zacarias, pu' midengeg nu Megbebaya' su kenenabi mu. Kaas megbata' amu nu sawa mu kiin si Elisabet, bata'laki. Iini baal niu ngalan nu gembata' kiin, si Juan. ¹⁴ Naa mpati'a leliagay dun ki kegigetawen, gempia ki ginaa mu, dakus leliagen dun dademai melaun getaw! ¹⁵ Ki gembata' niu kiin, metaas di pegita'en nu Kaunutan Megbebaya'. Subay ndi' minum mekebulek. Dekag pa pegigetaw, pengepu'an na nug Balakat nu Megbebaya'. ¹⁶ Kaas kini si Juan, melaun samasapu'en dini Israel pepuli'enen sug delendeman nilan ditu Kaunutan nilan Megbebaya'. ¹⁷ Iini metendu' mauna ditu Kaunutan metua', iini mandam dig biananen. Begayan tu'u ginuung nug Balakat nu Megbebaya', maa' nu sala tawan dengantu pimuunan nu Megbebaya' si Elias, adun pegeksudenen diadia su gembata' megu-

lang migbanta, muka' pesikesuunenen puli' su getaw mimilas. Ma'antu, pepengdamenen su getaw tu kedadeng nu Kaunutan.”

¹⁸ Kali' saak si Zacarias tu getaw langit, “Paa, alandun bai kesuun ku dun pu' metuud, megbata' ami? Pu' naan, megulang nau. Su sawau, megulang dadema.”

¹⁹ Kali' sembag su getaw langit, “Naa si Gabriel, dituunu metatap pegindeg gedapan nu Megbebaya'. Sinugu'u niin medini ni'a adun petendayu dini'a ki kepianan kini. ²⁰ Naa genat nandaw, megbeeda, sampay di gendaw menuudi tinalu'u keni, saba' nda'a metuuday dini piten-dayu dini'a. Pu' menuud da tu'u sa' metektak nai sesa'en.”

²¹ Naa sa' ma'antu, pigelatan si Zacarias nu nga getaw diag liu nu Penedapan tu Megbebaya'. Misebu'an ilan ditu kilengananen dia seled. ²² Laak sa' gumiwa' na si Zacarias, nda' mekekabit dinilan. Kaas misima' nilan pu' duuni pinita' nu Megbebaya' diniin dia seled nu Penedapan. Laak miksinyas dinilan, saba' nu kegbeeden kia.

²³ Naa sa' mitubus mekanu si Zacarias, minuli' dayun tug balayen. ²⁴ Naa bena' nda' maiben, migbedes tu'u su sawa ni Zacarias, si Elisabet. Lima bulan pegbedes, nda' peglelegua' diag balay si Elisabet. Laungen, ²⁵ “Aa naa, dekag pa milelaat dinaan su Kaunutan Megbebaya', kaas ma'ninii pinggulaulanen dinaan, adun mawa'i piidan ku di nga getaw!”

Pitenday Pedaan su Kegigetaw ni Isus

²⁶ Naa di ke'enem bulan nug bedesan ni Elisabet, sinugu' puli' nu Megbebaya' su sesugu'enen kiin getaw langit, si Gabriel, mangay na pelum dig lunsud pegingelanan Nazaret, sakup Galilea.

²⁷ Sinugu' su getaw langit ditu sala tawan delaga, ngalanan si Maria. Kini si Maria, iini mimbeng diniin ki sala tawan begutaw, ngalanan si Jose. Si Jose, sapu' ni Adi' David. ²⁸ Mendadi, bena' mitua' ditu ni Maria su getaw langit, kali' pektalu' diniin, "Aa naa, gempia nai ginaa mu! Pigebangan ka nu Kaunutan Megbebaya'! Pipianan ka niin gupia!"

²⁹ Milibuleng pati' si Maria di tinalu' nu getaw langit. Migdelendem gupia si Maria, sa' ta' alandun saani ma'anan nu tinalu'en kia. ³⁰ Kali' pektalu' su getaw langit, "Naa, ndi'a mendek, Maria, pu' pipianan ka nu Megbebaya'. ³¹ Pu' ndi' maiben, megbedesa. Dayun megbata'a, iinig bata' mu, laki. Iini baal niu ngalanan, si Isus. ³² Metaas gupia su gelalen, paingalan dun iin sug Bata' nu Tampusan Metaas Megbebaya'. Baalen nu Kaunutan Megbebaya' kaunutan maa' nu ginepu'ayen si David, ³³ iin nai meglegadi' di nga samasapu'en dini Jacob. Su keglekaunutanen, nda'i kepapasen!"

³⁴ Kali' saak si Maria tu getaw langit, "Naa, mekenduta' mai kegbata'u, nda' pau siben pegawid duayan?"

³⁵ Kali' sembag su getaw langit, "Sug Balakat nu Megbebaya', lumusad dini'a, meklekeman ka di ginuung nu Tampusan Metaas Megbebaya', dayun megbata'a. Kaas sug bata' mu, pimili' nu Megbebaya', paingalan dun sug Bata' nu

Megbebaya'. ³⁶ Pu' pegdelendem mu sug beta'an mu kiin si Elisabet. Pia megulang na, miapet dadema bata'en. Nandawi ke'enem bulan na bedesanan, asa iini ndi' daw mapet bata'en. ³⁷ Pu' su Megbebaya', nda'iduni ndi'en mesu'at baalay."

³⁸ Kali' sumpat si Maria, "Naa naan, sesugu'enu laak nu Kaunutan Megbebaya'. Sa' ma'nia, melengas menuud tu'u dinaan ki tinalu' mu." Dayun minawa' dia si Gabriel, su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

Mingumbelayan si Maria tu ni Elisabet

³⁹ Tubus nitu' nda' maiben, migdedali' si Maria mangay di sala lunsud tug binentudan sakup prubinsya Judea. ⁴⁰ Bena' minateng si Maria dia, minundas diag balay ni nga Zacarias, sinabinen dayun si Elisabet. ⁴¹ Kali' medengeg ni Elisabet su talu' ni Maria, mikuleg su gembata' dia tian ni Elisabet. Pingepu'an dayun nug Balakat nu Megbebaya' si Elisabet, ⁴² kaas minekeg mekabit, laungen dini Maria, "Ya'ai pipianan nu Megbebaya' di nga kelaun libun! Melengas pepianan dadema ki gembata' dia tian mu! ⁴³ Ta' alandun maig bentanganen, mingumbelayan ka ma dini naan, asa ya'ai gina' nu Kaunutan ku? ⁴⁴ Pu' sikna midengegu su talu' mu, didialan ka nu gembata' dini tian ku, kaas mikuleg. ⁴⁵ Naa liliaga lai tu'u, pu' mituudan ka pu' ki pitenday nu Kaunutan Megbebaya' dini'a, menuud!"

Su Kegenal ni Maria tu Megbebaya'

⁴⁶ Mendadi kini si Maria, kali' pektalu',

- “Su Kaunutan Megbebaya', pegenalen ku iin dema tu'u,
⁴⁷ pinleliagu saba' nu Megbebaya' Meglegawen dinaan.
⁴⁸ Pu' liningi' anu niin, asa gembaba'u laak getaw kini, sesugu'enu laak niin.
 Kaas genat nandaw, paingalan dun dinaan nu nga getaw sumpat menumpat, pipiananu nu Megbebaya'.
⁴⁹ Pu' pipiananu tu'u nu Ginuungan Megbaya' tug launan,
 iin dadema su pinaas Megbebaya'.
⁵⁰ Lelaatanen su kelaunanen megbasa diniin, pia sanu sumpat.
⁵¹ Pinita'en su metaas ginuungen, pu' su getaw mekpelabawlabaw, pibuluganen sug delendemanen.
⁵² Su nga metaas gadi', inawi'en su pegbaya' nilan,
 pitaasen sukli dun su nga gembaba'i tindegen.
⁵³ Su nga mekegutem, pibesugen di gempia gaan. Su nga mekega'us, piuli'en, nda'i miwit nilan.
⁵⁴ Ita nug bansa Israel, su sesugu'enen, ibanganen,
 pinuuden tu'u su pinasaden melelaat dinita.
⁵⁵ Sa'itada nda'en selingaway ki pinasaden ditu ginepu'ay ta si Abraham, ki pinasaden dadema dinita nga sapu'en sampay menumpat menumpat!”
⁵⁶ Naa sa' ma'antu, migbebenwa pa si Maria ditu ni nga Elisabet duun saani telu bulan, puli pasi' si Maria minuli'.

Su Kegigetaw ni Juan su Memunag Tubig

⁵⁷ Mendadi kini pelum si Elisabet, bena' minateng na su kegbata'en, migbata' tu'u. Iinig bata'en, bata'laki. ⁵⁸ Bena' midengeg nu nga sumbalay ni Elisabet dakus nu ngag beta'anen ki gembagel lelaat kini nu Kaunutan Megbebaya' diniin, didialan dadema nilan su kegigetaw nu gembata'.

⁵⁹ Mendadi di kewalu endawen genat di kegigetawen, minangay dia su nga getaw, pu' ki-tui gendaw peksirkunsisu ditu gembata'.* Muka' baalan da nilan dema ngalanen, pesangay sia di gama'en kia si Zacarias. ⁶⁰ Laak dagid laung nu gina' nu gembata', "Ndi' lai mesu'at! Iini baal ta dun ngalan, si Juan."

⁶¹ Kali' ilan sumpat dini Elisabet, "Mauma dema? Nda' ma lai beta'an mu mesangay di ngalan kiin!" ⁶² Miksinyas ilan dayun di gama'en, beed pa bu' bengel pa, iin pelumi sinaakan nilan, sa' ta'ig baalen ngalan nug bata'en.

⁶³ Si Zacarias, minengi penulatan, sinulaten dayun su pitenday diniin kiin nu getaw langit paingalan dun, laungen, "Ngalanen si Juan." Misebu'an ilan gela' di sinulaten kia. ⁶⁴ Dekag pa miawa' sug beed ni Zacarias, sampay sug bengelen. Miktalu' dayun, inalen su Megbebaya'.

⁶⁵ Naa apelai, sug lumaun sumbalay ni nga Zacarias, mindek ilan pati'. Genat itu, su tiba'an

* **1:59** 1:59 Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

mipenggulaula, pegyegayegaan nu nga getaw tu tibuuk binentudan Judea. ⁶⁶ Adinadin dayun su mikedengeg dun, pegdelendemenen gupia, laungen, “Ki gembata' kini, ta' alandun ma saani gasalen?” Pu' gempantek, bigayan nu Kaunutan Megbebaya' ginuung ki gembata' kini, si Juan.

Pimuunan nu Megbebaya' si Zacarias

⁶⁷ Naa si Zacarias kiin, su gama' ni Juan, pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya'. Bena' pimuunan, kali' pektalu',

⁶⁸ “Mendadi, enalen su Kaunutan Megbebaya', su pektemuyen ta nu nga getaw Israel! Liningi'an ita niin nga piglegetawanen, likat ita niin.

⁶⁹ Pilusaden ki ginuungan Meglegawen dinita, iini sapu' ni David, su sesugu'en kitu nu Megbebaya'.

⁷⁰ Kinii kenuud nu pisulat pedaan nu Megbebaya' tu nga getaw dengantu pimili'en pemuunanen,

⁷¹ pu' guunen ita niin di nga kuntra ta, di gengkeman nug lumaun memensengay dinita.

⁷² Minuud tu'u su tinalu' nu Megbebaya' pu' lelaatanen su ginepu'ay ta, muka' ndi'en selingawan su pasaden kiin,

⁷³⁻⁷⁴ ki sinapanen ditu ginepu'ay ta si Abraham. Iini pinasaden dini Abraham, lekaten ita niin di nga kuntra ta, adun meketamuy ita diniin di nda' nai gendekan ta.

⁷⁵ Kaas pegbetaden ta su mbantang tu getaw pinaas nu Megbebaya',

dakus mekesuun ita di pegita'enen sampay di gendaw matengi gumul ta.”

⁷⁶ Kali' padun pektalu' si Zacarias,
“Mendadi ya'a ki Mbata', gelalen ka nu nga getaw,

pimuunan nu Tampusan Metaas Megbebaya'.

Ya'a dademai tindu' mauna ditu Kaunutan,
pu' adun pengendamen mu sug biananen,

⁷⁷ sa'itada pesuun mu tu nga piglegetawanen ki kegawen nu Megbebaya' dinilan
pebian di kepedasunen di nga sala' nilan.

⁷⁸ Kiin, puun di gembagel lelaat nu Megbebaya',
su pektemuyen ta.

Ki keglegawenen kiin dinita, maa' nu kesebang nu gendaw.

⁷⁹ Pu' nandaw, migbebenwa paita di medelem,
sa'itada mideleman ita di kepatay nda'i tamanen.

Dagid ndi' maiben, mesebang ditug langit ki gendaw di kegawenen dinita, dayun metiagan ita dun,

dakus magak ita ditug dalan pegangay tu kelinaw.”

⁸⁰ Mendadi su gembata' kia si Juan, tuminulin, muka' migiseg dademai sinuunanen. Laak migbebenwa tug limawa', sampay di gendaw minangay tu nga getaw Israel.

2

Su Kegigetaw ni Isus (Mateo 1:18-25)

¹ Naa di timpu kia, su tampusan gadi' nu getaw Roma si Augusto, mikpelaktag pu' penlistaan

sug launan getaw ditu peglegedi'anen. ² Kiaig bekna kenlista di nga getaw, saanan nu kaingku dadema ni Cirenio gubirnadur tu Siria. ³ Naa ma'antu, diadia subay minangay tug benwa nu ginepu'ayen adun mekpelista dia.

⁴ Mendadi kini si Jose, ki gandang linaawan nu getaw langit kiin, bena' midengegen su pimuun kia nu gadi', sumikat dema tug lunsud Nazaret, sakup Galilea, miditug Betlehem, lunsud ditu tanda' nu kegetaw ni Adi' David, pu' sapu' ni David si Jose. ⁵ Miditu dayun mekpelista, dumanen si Maria, kig bimbengen kiin, begat na. ⁶ Mendadi, bena' dia nailan Betlehem, minateng ki kegbata' ni Maria. ⁷ Migbata' tu'u penganay bata'en, bata'laki. Laak saba' nda'idun nai sugud diag balay pektulugan nu nga getaw, ibenan ni Maria ki gembata', dayunen pebeliliday diag dialem palungan nu nga petubu'en.

Pitendayan Getaw Langit su nga Megingat Karniru

⁸ Naa diag benwa kia, duuni nga megingat karniru, pegingaten nilan su nga karniru nilan diag beluyan sa' gebii. ⁹ Mendadi, saanan nilan megingat dun, tekaw duuni mitua' dia nilani sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya' getaw langit. Mitiagan dayun nu kelengas nu Kaunutan Megbebaya' su nga megingat karniru. Mipati' ilan dayun mendek. ¹⁰ Dagid miktalu' su getaw langit dinilan, "Ndi' amu mendek! Pu' ki pe-tendayu kini diniu, gempia, dedialan gupia nug launan getaw. ¹¹ Pu' gebii kini, ki Meglegawen diniu, su Kaunutan si Kristu, migigetaw na tu'u

ditug lunsud ni David! ¹² Naa ma'nini'i tu'usan niu dun. Adin sug begu pegigetaw gembata' ibenan, pibelilid di palungan."

¹³ Mideksu' laak mektalu' su getaw langit, mitekaw metua' melaun gupia dumanen, getaw langit dadema. Inal nilan su Megbebaya', laung nilan,

¹⁴ "Enalen su Megbebaya' ditu gekbus langit! Dayun su nga getaw petailenen dinig dibabaw lumbang, gembageli kelinaw nilan!"

¹⁵ Mendadi, mimegawa' su nga sesugu'en nu Megbebaya' ditu megingat karniru, mimeguli' ilan ditu gekbus langit. Bena' mipalus ilan, laung nu nga megingat karniru, "Tala. Mpanaw ita ditug Betlehem, bentayan ta ki mipenggulaula kini pisuun dinita nu Kaunutan Megbebaya'."

¹⁶ Migapas dayun mpanaw su nga megingat karniru, mibaangan nilan tu'u si Maria bu' si Jose dakus ki gembata' kia, pibelilid tu'u dia palungan. ¹⁷ Dekag minita' nu nga megingat karniru su gembata' kia, inukit nilan di ngag duma getaw su pisuun dinilan nu nga getaw langit mekatag di gembata' kini. ¹⁸ Sug launan mikedengeg ditu ginukit nu nga megingat karniru, misebu'an ilan dun. ¹⁹ Laak si Maria, tinagu'en gupia dig delendemanen kig lumaun mipenggulaula, pigdelendemen gusay. ²⁰ Tubus itu, mipuli' su nga megingat, inal nilan tantu su Megbebaya' saba' nug lumaun minita' nilan muka' midengeg nilan, maa' dadema nu piten-day dinilan nu getaw langit.

Binaalan Ngalan si Isus

21 Naa ki gembata' kini, bena' di kewalu endawen genat kegetawen, su gendaw peksirkunsisu dun, binaalan na ngalanen. Iini piningalan diniin, si Isus, ki ngalan pitenday nu sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, su kana' pa bedesan dun nu gina'en.

Pigwakil tu Megbebaya' su Gembata' si Isus

22-24 Naa mitektak na su kekanu ni Maria mekatag di palinta pisulat nu Kaunutan Megbebaya' ditu ni Moises dengantu, adun mawa' su kelemu'ay ni Maria genat megbata'. Mendadi bena' mitektak na, miditu Jerusalem si Maria bu' si Jose, iini guliden nilan su misulat ditu Palinta, laung, "Dua' buukig buun atawaka dua' buuki gekpis malepati." Iwit pa pagid nu mekegulangan su gembata' kia si Isus, pu' adun pegwakil tu Kaunutan Megbebaya'. Pu' misulat ditu Palinta, "Adini penganay gembata', sa' laki, paingalan dun pinaas, pu' danu Kaunutan Megbebaya'."

25 Naa mitaang duuni getaw migbenwa dia Jerusalem, ngalanen si Simeon. Mekesuun si Simeon, mikpetuud gupia tu Megbebaya', dakus mikpedateng di kenlekat tug bansa Israel. Naa pingepu'an gusay nug Balakat nu Megbebaya' si Simeon. 26 Kaas gandang pisuun nug Balakat nu Megbebaya' diniin pu' ndi' pa matengi gumulen, subay maita'en pa ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metua' na tu'u. 27 Naa duuni gendaw, ibayan si Simeon nug Balakat nu Megbebaya' meditu Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi, midengan dun su gembata' kia si

Isus, inated nu mekegulangen dia, adun penggulaan nilan na tu'u diniin sug betad kia misulat ditu Palinta nu Megbebaya'. ²⁸ Naa, bena' minita' ni Simeon ki gembata' kia, ginibanen, muka' pikpeladpeladananen su Megbebaya', laungen,

²⁹ "Aa naa, uu Kaunutan, mesu'at na buang mu dinaan, ki sesugu'en mu kini, matayu di gempia ginaa,

maa' dadema nu gandang tinalu' mu dinaan.

³⁰ Pu' midua' matau na tu'u ki meglegawen genat dini'a,

³¹ ki gandang sinukat mu, medayag pa nu kelaun bansa nu getaw.

³² Kinii tilaw mekpedelag pa tu nga kana' getaw Judea,

iin dademai puunen, enalen ami nu nga getaw Israel, ki piglegetawan mu."

³³ Naa bena' midengeg nu gina' ni Isus muka' nu gama'en su kelaun tinalu' kia ni Simeon mekatag di gembata', misebu'an ilan dun. ³⁴ Pinenebian dailan dema ni Simeon. Kali' padun pektalu' si Simeon tu gina' nu gembata' si Maria, "Naa ki gembata' kini, gasalen, mekpuun diniin, melaun getaw Israel ndi' mpeduma tu ketubu' nda'i tamanen. Muka' melaun getaw Israel mpeduma pasi' tu ketubu' kia, puun da gusay dig bata' kini. Gasalen dadema, iini mbaal tu'us genat tu Megbebaya', laak pemilasan nu nga getaw, ³⁵ kaas su iglud delendeman nu melaun getaw, mbuasan da. Dagit dani'a pelum Maria, melegenan ka pati' mekpuun diniin, maa' teduken sundangi pusung mu."

³⁶ Naa duun pagidi sala tawan libun dia, pimuunan nu Megbebaya', ngalanen si Ana, bata' ni Panuel, sapu' ni Aser. ³⁷ Megulang gupia si Ana, pu' pitu taun megawid duayan, dayun genat itu mibalun, sampay walu pulu' bu' paat tauni gidaden. Betad ni Ana, gebii gendaw mektamuy dia Penedapan, mekpuasa muka' menenabi. ³⁸ Mendadi, bena' mideksu' mektalu' si Simeon mekatag di gembata' kia, iin demai kedateng ni Ana dia, mikpaladpalad dayun tu Megbebaya' si Ana. Genat itu, adini getaw mekpedateng di kenlekat tu nga getaw Jerusalem, pegwelian ni Ana mekatag di gembata' si Isus.

³⁹ Mendadi si Maria muka' si Jose, bena' migela' nilan petuuday sug lumaun betad kia sinulat ditu Misulat Palinta nu Kaunutan Megbebaya', minuli' ilan ditug lunsud pegbenwanan nilan, ditu Nazaret, sakup Galilea. ⁴⁰ Tuminulin dayun su gembata', tuminulin sug lawasen muka' migiseg gupia su sinuunanen. Liliag dun dadema su Megbebaya'.

Su Gembata' si Isus diag Balay Penedapan tu Megbebaya'

⁴¹ Naa su mekegulang ni Isus, tauntaun mangay ilan ditu Jerusalem sumaup tug Lumpuk nu getaw Judea gindan tug Linius. ⁴² Naa sa' ma'antu, ki gembata' kia si Isus, bena' sepulu' bu' dua' nai taunen, migdunut tu mekegulangan meditu Jerusalem sumaup, maa' nu gandang betad nilan. ⁴³ Mendadi, bena' miglingwang na sug Lumpuk, sumikat su nga mekegulang ni Isus

muli'. Laak su gembata' si Isus, miksibilin pa dia Jerusalem. Nda' mesuunay nu mekegulanen,⁴⁴ laak laung nilan dun, diin da piktendugan nilan. Kaas laga' sendaw ilan mpanaw, dekag pa nilan metukaway, dayun nilan penengaway ditu ngag beta'an nilan muka' di kailala nilan.⁴⁵ Mendadi bena' nda' nilan maita', mipuli' ilan ditu Jerusalem, pekpenengaun nilan ditu.⁴⁶ Bena' di ketelu endawen, dekag pa nilan mbaangay, dia masi' Penedapan. Pekingud dia si Isus, dumanen su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', pekineeg dinilan, bineegen sumaaq dinilan.⁴⁷ Sug launan mike-dengeg dun, misebu'an ilan tu sinuunan ni Isus sampay su penembagen.⁴⁸ Bena' mibaangan nu mekegulanen si Isus, misebu'an ilan dun gupia. Laung nu gina'en, "Apelai, Naung, mauma dema pima'niin mu ami? Su gama' mu muka' naan, milegenan ami gupia menengaw dini'a."

⁴⁹ Dagid kali' sembag si Isus, "Aa, masi' penengaun niau? Nda' niu masi' mesuunay pu' subay mediniinu Balay nu Gama'u?"⁵⁰ Laak nda' mesabut nu mekegulang ni Isus su gulugan nu tinalu'en kia.

⁵¹ Naa sa' ma'antu, migdunut si Isus dia mekegulanen muli' ditu Nazaret, muka' mikpetuud dinilan. Sa' su gina'en, tinagu'en dig delendemen su kelaun mipenggulaula kini.⁵² Mendadi, migiseg su sinuunan ni Isus sampay tuminulinig lawasen. Liliag dun su Megbebaya', sampay pitail dadema nu nga samatawen.

3

*Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)*

¹ Naa di kesepulu' bu' lima taun nu tampusan gadi' nu getaw Roma si Tiberio, iini gubirnadur dig benwa Judea si Poncio Pilato. Su kaunutan tu Galilea, si Herodes. Su kaunutan dig benwa Iturea bu' Trakonite, si Felipe, ngudan ni Herodes. Su kaunutan dig Abilena, si Lisianas. ² Dakus iin su Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea, ilan si Anas muka' si Caifas. Naa mitaang dun kini si Juan, kig bata' kiin ni Zacarias, pimuunan nu Megbebaya' selianen diag limawa'. ³ Mendadi genat itu, lineep ni Juan kig benwa lumibut di tubig Jordan, miktitulu' tu nga getaw. Kali' pektalu' si Juan, "Peksikesuun amu, muka' pekpebunag amu tubig tu'us dun, adun pedesunen nu Megbebaya' ki sala' niu."

⁴ Kaas sa' migukit si Juan, minuud su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si Isaias, laungen, "Duuni getaw mektawag diag limawa', laungen, 'Pengendamay niu sug bianan nu Kaunutan Megbebaya',

pelegdeng niu kig dalanen!*

⁵ Su nga kelaun sebeng, tempulan, su nga kelaun bentud, maika' sa' gembagel, lumbangen.

Muka' su nga mekeliku' dalan, pelegdengen, dakus su mimaldmaled, pelenu'en dadema.

* **3:4** 3:4 Sa'itada pengendamen nu getaw su ginaa nilan tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

⁶ Dayun maita' nu kelaun kilawan ki kegawen nu Megbebaya!' "

⁷ Naa sa' ma'antu, melaun gupia getaw minangay ditu ni Juan mekpebunag tubig. Laak dagid sug duma, miktalu' si Juan dinilan, "Paa, yamu pa di nga mamak! Ta' taway duni mikpegad diniu, adun sia peleguyan niu ki ginukuman nu Megbebaya' sungu mateng?" ⁸ Subay menggulaula amu gempia, ki mbantang di nga getaw miksikesuun, damikian duni gayu megbunga melengas. Muka' ndi' amu pektalu' dig dialem ginaa niu pu' mipemilang namu nu Megbebaya' mekesuun puun di kesapu' niu dini Abraham. Pu' taman talu'u diniu, pia ki ngag batu dinig lupa' kini, mesu'at dadema beluyay nu Megbebaya' nga sapu' ni Abraham! ⁹ Dagid nandaw, minuya' na sug wasay, dia na tu'u puun nu gayu. Kaas adini gayu ndi' megbunga gempia, penega'en nu Megbebaya', dayun piglakay tu gapuy."

¹⁰ Bena' midengeg nu nga melaun getaw ki tinalu' ni Juan, sinaak nilan diniin, "Sa' ma'antu, ta' alandun maig baalen nami?"

¹¹ Kali' sembag si Juan, "Naa ma'nini'. Adini getaw dua' buuki suuben, subay begayen su salabuuk ditu nda'idunig daniin. Adin pelumig duuni gaanen, ma'antu dadema."

¹² Naa duun pagidi nga mendawat buis minangay dadema ditu ni Juan mekpebunag diniin tubig. Kali' ilan saak, "Naa Sir, yami pelum, ta' mai pegbetaden nami?"

¹³ Kali' sembag si Juan, "Iin na laaki pebuis niu tu nga getaw, su gikteb tindu' diniu."

¹⁴ Naa duun pai nga sundalu, laung nilan pelum, “Yami, ta' mai baalen nami?”

Kali' sembag, “Naa ndi' na niu limbungayi getaw pebian di pendeg atawaka galeg. Adin su gikteb nu tindan diniu, iin dai sangu' niu.”

¹⁵ Sa' ma'antu, migisegi kegdedama nu nga getaw, sinaak nilan dig delendeman nilan sa' si Juan kini, mabu' iin na tu'u su pedetengen nilan Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.

¹⁶ Dagit miktalu' si Juan dinilan, “Baa, naan kini, megbunagu laak tubig diniu. Dagit duuni sungu metua', metaas pai ginuungen batul danaan. Pia su sepatusen, kana'u mbantang megubad dun diniin. Iin, bunagen diniu kig Balakat nu Megbebaya' muka' gapuy. ¹⁷ Iin, minuya' na mekpalid di ginani. Sa' metubus mekpalid, pungunenen su trigo, tegu'enen dayun tug lulunen. Laak dagid su gepis muka' gebas, sensulanen tu gapuy ndi' na mpaleng.”

¹⁸ Naa melaun pa paduni titulu'an ni Juan tu nga getaw selianen megukit dinilan Gempia Petenday. ¹⁹ Dagit su kaunutan dia si Herodes, pigbelu'an ni Juan, pu' duunig libun, ngalanen si Herodias, inagaw ni Herodes, asa sawa nu pateden. Muka' melaun pai melaat gulaula ni Herodes, pigbelu'an dadema dun ni Juan iin. ²⁰ Kaas deksu'anen, sala paig dugang ni Herodes ditu melaat pinggaulanen, pipirisunen si Juan.

Mikpebunag Tubig si Isus

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹ Laak su saanan pa ni Juan megukit tu kelaun getaw, pimbunaganen ilan tubig. Mendadi si

Isus, mikpebunag dadema dini Juan tubig. Bena' mitubus bunagay tubig si Isus, kali' penenabi, mipuka' sug langit. ²² Dayun sug Balakat nu Meg-bebaya', kuminilawan, miglanguban di ma'niin palas limuun, luminusad dini Isus. Duun dayuni miktalu' ditug langit, laungen, "Ya'ai petailen ku Bata'u, leliagenu gupia dini'a."

Su Gesalan ni Isus
(Mateo 1:1-17)

²³ Naa su kekpuun ni Isukristu tu kengimbaalen, minayan na saani telu pulu'i taunen. Mendadi, kinii gesalan ni Isus. Laung dun nu nga getaw, iini gama'en, si Jose kiin. Si Jose pelum, iini gama'en si Heli. ²⁴ Si Heli, iini gama'en si Matat. Si Matat, iini gama'en si Levi. Si Levi, iini gama'en si Melqui. Si Melqui, iini gama'en si Jana. Si Jana, iini gama'en su sala Jose. ²⁵ Si Jose, iini gama'en si Matatias. Si Matatias, iini gama'en si Amos. Si Amos, iini gama'en si Nahum. Si Nahum, iini gama'en si Esli. Si Esli, iini gama'en si Nagai. ²⁶ Si Nagai, iini gama'en si Maat. Si Maat, iini gama'en si Matatias. Si Matatias, iini gama'en si Semei. Si Semei, iini gama'en si Jose. Si Jose, iini gama'en si Juda. ²⁷ Si Juda, iini gama'en si Joan. Si Joan, iini gama'en si Resa. Si Resa, iini gama'en si Sorobabel. Si Sorobabel, iini gama'en si Salatiel. Si Salatiel, iini gama'en si Neri. ²⁸ Si Neri, iini gama'en si Melqui. Si Melqui, iini gama'en si Adi. Si Adi, iini gama'en si Cosam. Si Cosam, iini gama'en si Elmodam. Si Elmodam, iini gama'en si Er. ²⁹ Si Er, iini gama'en si Josue. Si Josue,

iini gama'en si Eliezer. Si Eliezer, iini gama'en si Jorim. Si Jorim, iini gama'en si Matat. Si Matat, iini gama'en si Levi. ³⁰ Si Levi, iini gama'en si Simeon. Si Simeon, iini gama'en si Juda. Si Juda, iini gama'en su sala Jose pelum. Si Jose, iini gama'en si Jonan. Si Jonan, iini gama'en si Eliakim. ³¹ Si Eliakim, iini gama'en si Melea. Si Melea, iini gama'en si Mainan. Si Mainan, iini gama'en si Matata. Si Matata, iini gama'en si Natan. Si Natan, iin pelumi gama'en si David. ³² Si David, iini gama'en si Isai. Si Isai, iini gama'en si Obed. Si Obed, iini gama'en si Boos. Si Boos, iini gama'en si Salmon. Si Salmon, iini gama'en si Naason. ³³ Si Naason, iini gama'en si Aminadab. Si Aminadab, iini gama'en si Admin. Si Admin, iini gama'en si Arni. Si Arni, iini gama'en si Hezron. Si Hezron, iini gama'en si Fares. Si Fares, iini gama'en si Juda. ³⁴ Si Juda, iini gama'en si Jacob. Si Jacob, iini gama'en si Isaac. Si Isaac, iin pelumi gama'en si Abraham. Si Abraham, iini gama'en si Tare. Si Tare, iini gama'en si Nahor. ³⁵ Si Nahor, iini gama'en si Serug. Si Serug, iini gama'en si Ragau. Si Ragau, iini gama'en si Peleg. Si Peleg, iini gama'en si Eber. Si Eber, iini gama'en si Sala. ³⁶ Si Sala, iini gama'en si Cainan. Si Cainan, iini gama'en si Arfaxad. Si Arfaxad, iini gama'en si Sem. Si Sem, iin pelumi gama'en si Noe. Si Noe, iini gama'en si Lamec. ³⁷ Si Lamec, iini gama'en si Matusela. Si Matusela, iini gama'en si Enoc. Si Enoc, iini gama'en si Jared. Si Jared, iini gama'en si Mahalaleel. Si Mahalaleel, iini gama'en si

Cainan. ³⁸ Si Cainan, iini gama'en si Enos. Si Enos, iini gama'en si Set. Si Set, iin na pelumi gama'en, naa si Adan. Muka' si Adan pelum, iin na gupiai gama'en, su Megbebaya'. Kinii gesalan ni Isus.

4

Pingindanan nu Palin si Isus (Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

¹ Naa mendadi kini si Isus, minuli' genat ditu tubig Jordan, pingepu'an na nug Balakat nu Megbebaya'. Bena' nda' maiben, inabay dayun si Isus nug Balakat nu Megbebaya' mekpanawpanaw tug limawa'. ² Saananen dia, pingindanan nu Palin si Isus seled paat pulu' gebii. Laak gikteb nu kegebenwanen dia, nda' siben aan si Isus. Kaas bena' mitektaki paat pulu' gebii, migutem gupia.

³ Mendadi, miktalu' su Palin dini Isus, "Mendadi, ya'a sug Bata' nu Megbebaya', daw. Naa sa' pinenggi' metuud, naa kig batu kinu', pebaluy mu daw pan."

⁴ Dagit sumimbag si Isus, laungen, "Paa, duuni sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, 'Kana' gaan laaki ketubu'an nu kilawan.' "

⁵ Naa sa' ma'antu, pituad pelum nu Palin si Isus, pinita'en dayun diniin selangka su kelaunan peglegedi'an dinig dibabaw lumbang. ⁶ Miktalu' pelum su Palin dini Isus, "Naa kig launanen kiin, ya'a nai begayan ku dun, ya'ai pebia'en ku dun, muka' dani'a su kelaunlaun kelengasen. Pu' naani pigwekilan dun, kaas pia ta' taway duni pegwekilan ku dun, naan dai metau dun.

7 Kaas sa' mengamuyu'a dinaan, dani'a na su kelaunanen."

8 Dagid sumimbag si Isus, laungen, "Duun pagidi misulat, 'Su Kaunutan mu Megbebaya' laaki penlu'udan mu, nda'ig lain temuyen mu.' "

9 Mendadi, iwit na pelum nu Palin si Isus tu Jerusalem, pi'indegen dayun ditu tampusan ditaas nug Balay Penedapan tu Megbebaya'. Miktalu' dayun su Palin diniin, "Sa' metuud pu' ya'a tu'u sug Bata' nu Megbebaya', naa sampaka diag lupa'. 10 Pu' duuni misulat ditu Talu' nu Megbebaya', laung, 'Sugu'en nu Megbebaya' su nga sesugu'enen getaw langit megingat dini'a.' 11 Muka' duun pa pagidi misulat, 'Sipupuun ka nilan, adun ndi'a meseknun dig batu.' "

12 Dagid sumimbag si Isus, laungen, "Duun pagidi misulat, 'Su Kaunutan mu Megbebaya', ndi' mu pengindanay mekatag di tinalu'en.' "

13 Naa bena' mitubus si Isus penulayay sia di kelaun gininisan kengindan dun, bilengan pa deli' nu Palin.

Mikpuun Mektitulu' si Isus tu Prubinsya Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Naa sa' ma'antu, mipuli' si Isus ditu Galilea, ginuungan, saba' pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya'. Mileep dig lumibut benwa sug dengenenganen. 15 Minamal mektitulu' dia nga simbaan nu getaw Judea, enalen dadema nu kelaun getaw.

Pimilas si Isus tug Lunsud Nazaret

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Naa minateng puli' si Isus ditu Nazaret, sug lunsud tanda' mitenudanen. Bena' sala Gendaw Pelali, minangay si Isus tu simbaan nu getaw Judea, maa' nug betaden. Bena' dia seled simbaan, migindeg adun megbasa di Misulat Talu' nu Megbebaya'. 17 Mendadi, tinulun diniin su sinulat nu pimuunan nu Megbebaya' si Isaias. Kali' belatay ni Isus su sinulat, minita'en ki misulat dakus binasanen, laungen,

18 “Naan, pingepu'anug Balakat nu Kaunutan Megbebaya', pu' tindu'u niin megukit Gempia Petenday tu nga gempusuk getaw.

Pimuunanu niin adun petendayu tu nga dinaap sug bian kebeluy dinilan.

Pimuunanu niin adun petendayu tu ngag buta sug bian keneguli' di mata nilan.

Sinugu'u niin tu nga getaw pilaatan, adun lukatu dinilan

19 dakus pesuun ku dinilan su taun nu kegawen nu Kaunutan Megbebaya' di nga kilawan.”

20 Bena' mitubusen besaay, linulun puli' ni Isus su sinulat, inuli'en di sala tawan migabang dia. Migingkud puli' si Isus, pinentengan gupia nu kelaun getaw dia simbaan. 21 Kali' pektalu' si Isus di nga getaw dia, “Mendadi, ki misulat kini di Talu' nu Megbebaya', minuud gupia nandaw, pebian di kegbasau dun diniu.”

22 Sa' ma'antu, didial si Isus nu kelaun getaw dia. Misebu'an ilan ditu melengas gupia talu'en. Dagid maa' laung pa nilan, “Asa ki getaw kini, kana' bain sug bata' laak ni Jose?”

²³ Bena' midengeg ni Isus, kali' sembag, "Mabu' telu'en pa niu dinaan ki pentelu'en nu getaw, laung, 'Memulung, pauli'ay muig lawas mu. Sa'itada su nga mekesalebu' tu'us midengeg nami pinggulaula ditug lunsud Capernaum, naa iini baal mu pa pagid dinig daan benwa mu.' ²⁴ Naa metuud daan," maa' laung pa ni Isus, "ki pimuunan nu Megbebaya', kana' mpenemba' diag daan benwanen. ²⁵ Naa talu'u diniu tu'u, ma'nia dademai mipenggulaula dengantu, su timpu pa ni Elias. Kig benwa Judea kini, nda'ig dupi' dun gikteb telu taun bu' ginenga', kaas mibianan meliget gutem su tibuuk benwa. Laak pia melaun paig balulibun dinig benwa ta Israel, ²⁶ nda' nu Megbebaya' sugu'ay si Elias ditu nilan, subay ditu laak sala tawan balulibun tug lain bansa, ditu Sarepta sakup Sidon. ²⁷ Mesama dadema ditu timpu nu pimuunan nu Megbebaya' si Eliseo. Melaun pasi' sakup Israel pegladu mekesalebu' nuka, laak nda'idun lain piuli'anen, daal da ki sala tawan ngalanen si Naaman, getaw Siria."

²⁸ Mendadi, su melaun getaw dig dialem simbaan, bena' midengeg nilani tinalu' kia ni Isus, mitutung ilan gangit. ²⁹ Minlibuat ilan megutid dini Isus diag lunsud. Inagak nilan tu gilidan nug bentud tanda' pisekan tug lunsud. Bena' midepet ilan tu keba, lebu'en nilan sia si Isus. ³⁰ Laak dagid minguliksuk si Isus di tebenan getaw, mikegliaw dinilan.

*Piuli'an ni Isusi Getaw Piglegetan Menulay
(Marcos 1:21-28)*

³¹ Naa tumigbeng si Isus tu Capernaum, sala lunsud na pelum, sakup dadema Galilea. Bena' Gendaw Pelali na, mikpetu'un dia simbaan nu getaw Judea. ³² Sa' mikpetu'un si Isus, misebu'an su nga getaw, pu' su titulu'anen, duuni pegbaya'en. ³³ Naa duuni sala tawan dia, piglegetan menulay. Iin, bena' minita'en si Isus, miktegas dayun, laungen, ³⁴ "Ii, ya'a Isus kiin, getaw Nazaret, ta' maig labet mu dinami? Midiniin ka ba mekpatay dinami? Mailalau ya'a, ya'a ma su Pimili' nu Megbebaya!"

³⁵ Pimaag ni Isus su menulay, laungen, "Ndi'a pesasak! Pegawa'a di getaw kiin!" Naa ki menulay kini, pibuksaken su getaw di gedapan nilan, dayun tu'u megawa' diniin, nda'en tanan mpesaitay ki piglegetanen kia.

³⁶ Mendadi su kelaun getaw dia, misebu'an ilan dun gupia. Laung nilan, "Alandun ini, ki titulu'an nu getaw kini? Pia su menenulay, duuni ginuungen muka' pegbaya'en mesugu'en, mautidan ilan dayun!" ³⁷ Sa' ma'antu, mogleleap ditug lumibut benwa sug dengegan ni Isus.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw

(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

³⁸ Naa bena' gumiwa' si nga Isus dia simbaan nu getaw Judea, minangay ilan ditug balay ni Simon. Mendadi mitaang dun dema, pegladu ki penugangan ni Simon libun, gembagai panasen. Mendadi, inubug nu nga getaw dini Isus, pegembanganen kig libun kia. ³⁹ Mikpesempel diniin si Isus, sinugu'en dayun mawa' su panasen. Migwanan dayun. Suminambut megbuat sug

libun muka' mikpelutu', migilak dayun dini nga Isus.

⁴⁰ Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, adini nga getaw duunig dumanen pegladu, pinguit nilan ditu ni Isus, migininisan naig leduun nilan. Pigleteb ia ni Isus depenay, diadia piuli'anan. ⁴¹ Muka' pa padun, melaun getaw piglegetan menenulay, pingutidan dadema ni Isus dinilan su menenulay. Miktegas su menenulay, laung nilan, "Ya'a sug Bata' nu Megbebaya'!"

Laak nda' begay ni Isus mektalu'talu' su menenulay, pu' misuunan nilan, iin tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.

Su Kegwali ni Isus tu nga Simbaan nu Getaw Judea

(Marcos 1:35-39)

⁴² Naa bena' miglegendaw, minawa' si Isus diag lunsud, minangay tug limawa'. Laak pinengaw nu nga getaw dia. Naa bena' mibaangan nilan, inubug nilan sia diniin, ndi' na mekpesuay dinilan. ⁴³ Laak kali' pektalu' si Isus, "Subay megwali pau dema Gempia Petenday nu Keglekaunutan nu Megbebaya' ditu ngag lain lunsud, pu' iini sinugu' dinaan nu Megbebaya'."

⁴⁴ Naa sa' ma'antu, minundas si Isus, pegwali dia nga simbaan nug benwa Judea.

5

Inggat ni Isus sug Bekna Sakupen

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

¹ Laak duuni gendaw, pegindeg si Isus ditu geksid linaw Genesaret. Mikpungunpungun dini

Isus su nga getaw, adun kineegan nilan su Gempia Petenday genat tu Megbebaya'. ² Naa saanan ni Isus megukit dia, minita'enig dua' buuk sekayan midenggu' di geksid linaw. Laak su meneliseda', luminusad na, pingugasan nilan sug baling nilan. ³ Sa' ma'antu, luminulan si Isus di salabuuk sekayan, iini gapu'en si Simon, dayunen petulaktulakay dini Simon kemaika'. Naa bena' mi'igin su sekayan melayu'layu' di geksid, peging kud si Isus diag dialem nu sekayan, pitu'unanen gusay su nga getaw dia geksid.

⁴ Mendadi bena' mitubus na megukit, laung ni Isus dini Simon, "Naa, bundas pamu diag laud nug linaw kini, dia amu pemaling, adun mekelaam amu."

⁵ "Laak Sir," laung ni Simon, "piglegendawan mami metegelan memaling, nda' ami tanan mekelaam. Dagit sa' telu'en mu memalingu, naa memalingu gusay." ⁶ Mimaling ilan dayun diag laud muka' mikelaam ilan, ndi' na mbilangi seda' milaam nilan. Naa bena' meglegetus na sia su ngag baling nilan, ⁷ kipayan ni nga Simon su ngag duma nilan diag lain sekayan, mikpaingabang ilan dinilan. Mikpesempel ilan, dayun sug dua' buuk sekayan, mipenu' gupia, sampay peglened na sia. ⁸ Laak si Simon Pedro, bena' minita'en su mipenggulaula, minginlulud di gedapan ni Isus, laungen, "Uu Kaunutan, pelayu'a dinaan, pu' mikesala'u getaw!"

⁹ Kaas ma'niai tinalu' ni Pedro, pu' misebu'an pati', sampay su kelaun dumanen, ditu melaun seda' milaam nilan. ¹⁰ Ma'antu dademai ngag duma ni Simon, si Santiago bu' si Juan, ngag bata'

ni Sebedeo. Kali' pektalu' si Isus dini Simon, "Ndi'a na mendek. Pu' genat nandaw, kana' na seda'i peglaaman mu, pu' getaw na, adun sumakup ilan dinaan."

¹¹ Naa bena' midenggu' nilan su nga sekayan nilan, binilin nilan dayun sug launan pimetang nilan, migdunut ilan dayun dini Isus, suminakup ilan diniin.

Piuli'an ni Isusi Getaw Pegladu Mekesalebu' Nuka

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹² Naa selian ni Isus di sala lunsud, mitaang duuni getaw dia, mileep mekesalebu' nukaig lawasen. Mendadi, bena' minita' nu getaw kini si Isus, miglaub dayun di gedapanen, kali' penengi diniin, laungen, "Sir, sa' mauya'an mu da, suunan ku megaga mau pauli'ay!"

¹³ Tinggal ni Isusig baingkenen, dipenaneni getaw kia, kali' pektalu', "Naa, mauya'an ku lai. Mauli'an ka dadema tu'u!" Sedu'undu'un dayun miawa' su mekesalebu' nukanen. ¹⁴ Laak inungub ni Isus su piuli'anen kia, laungen, "Pia sala tawan, nda'iduni ukitan mu di mipenggulaula kini. Segaga angaya tug belian, pekpebantaya diniin, dayun ilak mu sug betang pinalinta ni Moises dengantu, pu' adun metakesi'an ka nu getaw, miawa' na su kelemu'ay mu."

¹⁵ Dagit minamal laak mesigwag sug dengegan ni Isus. Kaas melaun gupia getaw mikpun-gun adun mekineeg diniin dakus mekpebulung diniin di ngag leduun nilan. ¹⁶ Laak taang dun, megawa' si Isus di tebenan getaw, mangay tu meliaw benwa, adun menenabi dia.

*Pidasun ni Isus su Sala' nu Pilung sampay
Piuli'anen*

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷ Naa duuni gendaw, mikpetu'un si Isus. Duun dademai pemegingkud dia ki nga sakup nu pikumpulan nu getaw Judea piningalan dun Pariseo, muka' nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Genat ilan di kelaun lunsud sakup Galilea dakus Judea, sampay genat tu Jerusalem. Naa si Isus, ginuungan meneg-uli' di pegladu, puun tu Kaunutan Megbebaya'.

¹⁸ Mendadi, duuni nga getaw minateng, pegbuligan nilan di sinampuyuan ki mipilung. Bena' midepet ilan diag balay kia, peseleden nilan sia ki mipilung, adun pebeliliden nilan di gedapan ni Isus. ¹⁹ Laak dagid saba' nu melaun getaw, ndi' mesu'ati keseled nilan diag balay. Kali' ilan pegleketau, minaik ilan tu gatep, inawa' nilan dayuni nga santa' laad nu gatep kia tisa'. Sa' miguangan su gatep, tintun nilan dayun su mipilung, dia da gusay sinampuyuan dun. Pibelilid nilan dayun dia titenga' nu nga getaw, dia gedapan ni Isus. ²⁰ Mendadi si Isus, bena' minita'en ki kesalig nilan diniin, miktalu' di pilung kia, "Naung, pidasun na su sala' mu."

²¹ Naa mendadi, ki nga Pariseo kini muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', bena' midengeg nilan ki tinalu' kia ni Isus, kali' ilan talu' dig dialem delendeman nilan, "Paa, ki getaw kini, mauma dema piksudi'anen pelum su Megbebaya'? Ta' mai mekepedasun di

sala', subay su laak Megbebaya?'”*

²² Misuunan dayun ni Isusig dialem nug delendeman nilan kia. Kali' dayun pektalu' dinilan, “Mauma dema ma'niini telu'en niu dig dialem delendeman niu? ²³ Pu' sa' su kilawan laak, melemu pebelusen sa' telu'enen tu pilung, ‘Pidasun na su sala' mu.’ Melemu dadema pebelusen sa' telu'enen, ‘Pegbuata, panawa.’ ²⁴ Digid naan kini, luminusad mau, miksibaluyu Bata' nu Kilawan. Sa' ma'antu, paita'u diniu pu' duuni pegbaya'u mekpedasun di sala' dinig dibabaw lumbang.” Luminingay dayun si Isus tu pilung muka' miktalu' diniin, “Naa, talu'u tu'u dini'a, pegbuata, sikwat mui sinampuyuan dini'a kiin, muka' uli'a!”

²⁵ Suminambut tu'u megbuat dia gedapan nu melaun getaw su pilung kia, sinikwaten su sinampuyuan diniin kia, dayun muli', pegenalanen su Megbebaya'. ²⁶ Naa su kelaun getaw dia, mipati' ilan mesebu'ay dun, inal nilan gela' su Megbebaya' dunut mindek pailan pagid, laung nilan, “Mekesalebu' gupiai minita' ta kini nandaw!”

Pisakup ni Isus si Levi

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ Tubus nitu, mipanaw si Isus. Bena' mipanaw, duuni mipekita'en sala tawan mendawat buis pegingkud diag bata' gupisininen, ngalanen si Levi. Sinabi ni Isus si Levi, laungen, “Dunuta dinaan.” ²⁸ Bena' midengeg ni Levi, migbuat

* **5:21** 5:21 Piulugan nilan dun, minakabul daw si Isus, pu' pilepengen tu Megbebaya' sug lawasen.

dayun, bilengen tanan su kelaun sengkapanen, migdunut tu'u dini Isus, suminakup na diniin.

²⁹ Naa si Levi, pigbesaanen si Isus di gaan tug balayen, gembibu gupia. Melaun mendawat buis suminaup, melaun dademai getaw dumingan dinilan maan. ³⁰ Mendadi ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' ki nga sama Pariseo nilan, pigbensi nilan su nga sakup ni Isus, laung nilan, "Paa, mauma dema dumingan mamu maan di nga mendawat buis kia muka' di ngag duma mekesesala' getaw?"

³¹ Kali' sembag si Isus, "Naa su getaw nda'ig leduunen, ndi' kambat mekpebulung, subay su laak duunig leduunen. ³² Naa naan kini, ma'antu dadema, iini luminusadu dun dinig lumbang, adun pesikesuunen ku su laak mekesesala' getaw, kana' nu nga gandang mekesuun getaw."

*Sinaakan si Isus mekatag di Kekpuasa
(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)*

³³ Naa mendadi duuni nga getaw, kali' ilan pektalu' dini Isus, "Sa' su nga sakup ni Juan, betad nilan mekpuasa muka' menenabi. Mesama dadema su nga sakup nu nga Pariseo. Dagid su ngag dani'a sakup, laak maan ilan dakus minum ilan pelum."

³⁴ Kali' sembag si Isus, "Wa'a daan, pu' pe-nenggi'an dun sug bela'i. Su nga suminaup dig bela'i, kenduta'en ba nilan pekpuasa, saanan duma pa nilan su menginsawa? ³⁵ Laak dagid

duuni gendaw mateng, ui'en na dinilan ki menginsawa, dekag pailan tu'u pekpuasa.”†

³⁶ Naa minalap pelum si Isus penenggi'an, laungen, “Duun bai getaw sukpay dig begu suuben, adun iini ekleben dig danul suuben kig begu gupia penepeten? Pu' sa' pinenggi' pema'antuunen, mesaba'en megedit sug begu, asa kig begu gekleb, ndi' dadema mbantang ditug daan penepeten.‡

³⁷ “Muka' pa pagid sug betad megbetang penginumen di pemetangan binaal panit petubu'en, ma'antu dadema.§ Duun bai getaw megbetang begu penginumen dig daan pemetangan? Pu' sa' pinenggi' ma'nia, sa' tumulin sug begu penginumen, ndi' ba megbetu su panit petubu'en? Deksu'anen, megula' su penginumen, muka' meglaat dadema su pemetanganen. ³⁸ Kaas sug begu penginumen, subay begu dadema su pemetanganen. ³⁹ Laak nda'i getaw mitagam na meginum dig daan penginumen, metumu'en dayun sug begu penginumen. Pu' laungen, ‘Melengas sug daan.’ ”

6

† **5:35** 5:35 Piuluganen dun, duuni gendaw mateng, mawa' si Isus di nga sakupen, dayun mekpuasa ilan, pu' melegenan ilan.

‡ **5:36** 5:36 Kig begu penepeten muka' sug danul, pitanggi' dun ni Isus sug daniin titulu'an muka' sug daan betad nu nga getaw Judea. Sug begu titulu'an ni Isus, ndi' mayun dun su ngag daan betad. Subay megbegu betad su getaw. § **5:37** 5:37 Sug betad nu getaw Judea, tibuuk panit kanding atawaka karnirui pemetangan nilan tu penginumen nilan. Sa' medanul, meletu'.

*Kaunutan nu Gendaw Pelali si Isus
(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)*

¹ Naa duuni Gendaw Pelali, minayan si nga Isus di pegimulanen trigo. Naa selian nilan mayan dia, mingetes tu trigo su nga sakup ni Isus, kinusu nilan, dayun nilan pekaanay.

² Mendadi ki nga Pariseo, bena' minita' nilan su kengetes nu nga sakup ni Isus tu trigo kia, kali' ilan pektalu', "Paa, mauma iin ma'niinig baalen niu? Ki Gendaw Pelali, binandu dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' duunig baalen ta di gendaw kini!"

³ Kali' sembag si Isus dinilan, "Baa, pia da. Pu' si David kanugdiin, nda' ba niu mbasa ki pinggulaulanen dadema sa' migutem, ilan nu ngag dumanen?" ⁴ Pu' sumiled si David ditug Balay Penedapan tu Megbebaya', inalapen su pan ginilak tu Megbebaya', dayunen aanay, inilasanen dun padun su ngag dumanen. Asa binandu ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' duuni maan di pan kia, subay su laak ngag belian."*

⁵ Diksu' ni Isus su sinumpaten di nga Pariseo, "Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, naani Kaunutan megbaya' dig baalen nu kilawan metaang di Gendaw Pelali."

*Piuli'an ni Isusi Getaw Mingupesi Sedibaluy
Kemeten
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)*

* **6:4** 6:4 Piulugan dun ni Isus, di pegita'en nu Megbebaya', nda' mekesala' si David sa' inaanan su pan kia.

6 Naa bena' lain Gendaw Pelali, minangay si Isus di simbaan nu getaw Judea, miktitulu' dia. Naa mitaang duuni getaw dia, mingupesi sedibaluy kemeten dapit lintu. 7 Naa ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' ki nga Pariseo, penengaun nilan siai gempia dangat nilan dini Isus. Sa' ma'antu, piktuliktulikan nilan gupia si Isus sa' meneguli' metaang di Gendaw Pelali, sa' ndi'. 8 Laak misu-unan ni Isus kig delendeman nilan kia. Mendadi, kali' pektalu' si Isus di getaw kia mingupesi kemeten, "Naa, pegindega, pediniin ka gedapan nug launan." Migbuat dayun, migindeg di gedapan nilan. 9 Laung dayun ni Isus di nga getaw kia menengaw dangat nilan diniin, "Naa, duuni saaken ku diniu. Ta' alandun mai biwang dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', baalen ta metaang di Gendaw Pelali? Pepianan ta bai samataw ta di Gendaw Pelali, atawaka pelaatan ta? Guunen ta su ginaanen, atawaka petain ta ba?" 10 Pingenlengan ilan dayun ni Isus diadia, tinalu'en dayun di getaw kia mingupesi kemeten, "Naa, tenggal mui kemet mu." Tinggalen dayun, muka' miuli'an.

11 Mendadi ki nga mekpetu'un di Palinta kia muka' ki nga Pariseo, mitutung ilan pati' gangit. Migyagayaga ilan dayun, enduta'en nilan dun si Isus.

*Tindu' ni Isus su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)*

12 Naa nda' maiben, duuni gendaw tumiwad si Isus dig bentud adun menenabi ditu. Bena' mitingkatug tug bentud, pigendawan dia

menenabi ditu Megbebaya'. ¹³ Mendadi bena' miglegendaw, sinabi ni Isus su nga sakupen. Sa' mipungun ilan dia niin, pimili'anen ilan, tindu'en ki sepulu' bu' dua' tawan dinilan, ilani gilal ni Isus nga peneliganen. ¹⁴ Sug beknanen, si Simon, piningalan dun ni Isus si Pedro. Dayun si Andres, pated ni Simon, muka' si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome. ¹⁵ Dayun si Mateo, si Tomas, si Santiago, gama'en si Alfeo, dayun si Simon, piningalan dun su mingatu tu gubirnu. ¹⁶ Dayun si Judas, gama'en su sala Santiago. Mendadi su kesepulu' bu' dua'en, iin si Judas Iscariote, su tumipu pa dini Isus.

Mikpetu'un si Isus muka' Mineguli' tu nga Getaw

(Mateo 4:23-25)

¹⁷ Naa mindiksun si nga Isus. Bena' pegindeg ilan diag datag, mikipungun dia ni Isus su melaun gupia sakupen, dakus melaun getaw genat tu tibuuk Judea dakus Jerusalem sampay genat tu geksid dagat, ditug lunsud paingalan dun Tiro muka' Sidon. Mitua'i melaun gupia getaw adun mekineeg dini Isus dakus mekpebulung diniin ditug leduun nilan. ¹⁸ Sampay su nga piglegetan menulay, pineguli'an ilan dadema. ¹⁹ Su kelaun getaw, diadia pinengawenig bianen megdelu' dini Isus, pu' duuni ginuung gumiwa' diniin, kaas nda'idun dinilani nda' mauli'ay.

Su Tantu Keliag

(Mateo 5:1-12)

²⁰ Mendadi, pinglenengan ni Isus su nga saku-pen, kali' pektalu' dinilan,

“Naa, yamu nu nga gempusuk getaw, liliag amu, pu' mikesakup amu tu Keglekaunutan nu Megbebayaya'!

²¹ Yamu nu nga megutem nemun, liliag amu dadema, pu' pebesugen dun amu nu Megbebayaya'! Yamu nu nga pengaduy nemun, liliag amu dadema, pu' duuni gendaw, pentuaan amu!”

²² Laung padun ni Isus, “Naa sa' ma'antu, sa' bentaan amu nu getaw dakus pemilasan amu nilan muka' tampalaksan amu, muka' sa' peksudi'an amu pa pagid saba' nu kesakup niu dinaan kini, kig Bata' nu Kilawan, naa liliag amu! ²³ Kaas sa' ma'niai mbianan niu, pegleliag amu dun, sampay megleksuleksu amu. Pu' ma'ananen, duun pai sugda diniu gembagel ditu gekbus langit. Pu' iini sama niu, su nga pimuanan nu Megbebayaya' dengantu, pu' ma'antu dade-mai kekpeleget dinilan nu ginepu'ay nu getaw nemun.”

²⁴ Laung padun ni Isus, “Dagid yamu nu nga medatu' getaw, mekelelaatlelaat amu, pu' su memis kebetang, migela' na niu malap!

²⁵ Yamu nga mibesug nemun, mekelelaatlelaat damu dema, pu' megutem pamu! Yamu nga peketawa nandaw, mekelelaatlelaat amu pagid, pu' melegenan pamu, muka' mekengaduy pamu!

²⁶ Muka' mekelelaatlelaat amu sa' penalan amu nug launan getaw,

pu' iini sama niu su nga getaw dengantu tautau pimuunan nu Megbebaya', pinalan dailan dema nu ginepu'ay nu getaw nemun."

*Su Kepetail di nga Kuntra
(Mateo 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ Kali' gusay pektalu' si Isus, "Laak yamu nu nga mekineeg, kinii talu'u diniu nandaw, petail niui nga kuntra niu. Ki nga getaw megbanta diniu, pepianay niu dadema. ²⁸ Ki nga mektuyud diniu, penenebiay niu mpianan, sampay su mekpelaat diniu. ²⁹ Saladua' diniu, sa' pinenggi' depi'en ka di mulu' mu dapit lintu, pedapi' mu pagid su sedibaluy mulu' mu ditug duminapi' dini'a. Adin su malap suub mu, begay mu dun pa pagid su kamisita mu, peduma mu padun su suub mu. ³⁰ Ki kelaun menengi dini'a, begayay mu. Sa' duuni malap pimetang mu, ndi' mu peksaakay puli' diniin. ³¹ Kaas pia ta' alanduni melabu' dig delendeman niu melengas sia gabang nug duma niu diniu, iini baal niu dinilan."

³² Kali' padun pektalu' si Isus, "Sa' iin da laaki petailen niu su mekpetail diniu, bantang bamu sugdaan nu Megbebaya'? Pu' pia su nga mikesala' getaw, mekpetail dailan dema tu nga mekpetail dinilan! ³³ Muka' sa' iin laaki pepianan niu su mekpepia diniu, naa bantang bamu sugdaan dun? Pia su nga mikesala' getaw, ma'niaig betad nilan! ³⁴ Muka' padun, sa' iin laaki pedamen niu su laung niu metau meguli' pelum diniu gidamen, naa bantang bamu sugdaan dun? Pia su mikesala' getaw, pedamen da

nilan dema sug duma nilan, adun biadan nilan puli' su miutang! ³⁵ Dagid yamu, petail niu su nga kuntra niu. Pepianay niu su nga samataw niu. Pedam niu ilan di nda'i pedetengen niu dun mpuli' diniu. Pu' sa' ma'niai penggulaulaan niu, naa gembagel gupiai sugda diniu, mengema'an amu tu Tampusan Metaas. Pu' daniin betad, melilelaaten. Pia su getaw ndi' metau eban-gan sampay su medupang getaw, lelaatanen da gusay. ³⁶ Kaas melilelaaten amu, maa' dadema nu Gama' niu Megbebaya', melilelaaten.”

*Ndi' Mpia Pegdena'en su Samataw
(Mateo 7:1-5)*

³⁷ Kali' pektalu' si Isus, “Ndi' niu pegdena'ay su nga samataw niu, muka' ndi' amu ukumen nu Megbebaya'. Ndi' niu pesela'ay su samataw niu, muka' ndi' damu dema ukuman nu Megbebaya'. Pedasun niu su samataw niu, pedesunen damu dema nu Megbebaya'. ³⁸ Begayay niu su samataw niu, dayun begayan damu dema nu Megbebaya'. Pebegelen dayun nu Megbebaya' sug betanganen tug begayen diniu, tisenenen pa pagid muka' engkugenen dakus pepenu'enen sampay meglapay. Pu' adini tepengan niu dig begay niu, iin dademai tepengan nu Megbebaya' tug begayen pelum diniu.”

³⁹ Mendadi, miksamingay si Isus di nga getaw, laungen, “Sug buta, mesu'aten ba egakay dig dalanig dumanen, buta dadema?† Pinenggi'

† **6:39** 6:39 Ki telu'en buta, piulugan dun ni Isus su nga getaw laung nilan dun migela' nilan metekad su metuud, asa nda' nilan mesabut, pia kemaika'.

egakenen, dayun buus duunig luak dia gunaan nilan, ndi' ba megela' ilan dayun melabu' dia?

⁴⁰ “Su getaw mektu'un, kana' metaas pa di mekpetu'un diniin. Laak adin su metubus na pektu'unay, melepengen dadema su mikpetu'un diniin.”

⁴¹ Kali' padun pektalu' si Isus, “Naa mauma dema saladua' diniu, maita' mu ki maika' puling di mata nug duma mu, laak ya'a, nda' mu metuk-away pu' duun dademai puling mu, gembagel?

⁴² Muka' pagid mauma dema telu'en mu pelum tug duma mu, 'Uy, Mingumpated, ua'en ku pa deli' ki puling mu kiin,' asa ya'a dema, ndi' mu maita' pu' mipulinga dadema gembagel puling? Baa, ya'a kiin, tautau mekesuun ka! Kaas unaay mu ua'ay ki gembagel puling di mata mu kiin, adun mpalas mu su maika' puling nug duma mu, adun mawa' mu.”

*Su Gempia Betad muka' su Melaaten
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ Kali' pagid pektalu' si Isus, “Nda'iduni gempia gayu megbunga melaaten. Mesama dadema di melaat gayu, ndi' megbunga melengas. ⁴⁴ Kaas sa' peksima'en su gayu, iini kimanan, kig bunganen. Sug bunga igera, kana' maupu' dig dugi. Kana' dadema maupu' dig dugi sug bunga gubas.

⁴⁵ Ma'niin dadema su mekesuun getaw, gempiai pegbetadenen, pu' sug betaden, puun di gempia delendemanen. Su pelum medupang getaw, melaati pegbetadenen, pu' sug betaden, puun dadema di melaat delendemanen. Pu' ki talu' nu getaw, iini megbuas dig delendemanen.”

Su Titulu'an ni Isus, subay Dunutan nu Saku-pen

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶ Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa, mauma dema gelalen niau Kaunutan, asa ki sugu'an ku diniu, ndi' niu pelum petuuden? ⁴⁷ Adin su getaw medini naan adun mekineeg di telu'en ku, dayun megdunut dun, ma'nini'i petenggi'an ku dun. ⁴⁸ Penenggi'an duni getaw migbaal balay. Migengkul medalem, adun entudenen di telektap sug balayen. Naa bena' mitubus sug balay, migbaa' su tubig, kaas midenlagan nu guluan layas sug balay. Laak nda' tanan pegegdel, saba' gempageni kebaal dun. ⁴⁹ Laak dagid adini getaw mekedengeg di talu'u kini laak ndi'en dunutan, iini maa' nu getaw migbaal balayen diag lupa' laak, nda'i gintudanen dun. Dayun kig balayen kia, bena' midenlagan baa', migeba' dayun, gembagelig dulebaken."

7

Piuli'an ni Isusi Getaw Lainig Bansanen

(Mateo 8:5-13)

¹ Naa bena' mideksu'en su kelaun pidengegen tu nga getaw dia, mipanaw si Isus ditug lunsud pininggalan dun Capernaum. ² Naa duuni getaw diag lunsud kia, kaunutan di sundalu nu getaw Roma, migladui petailenen sesugu'enen, pegagawinaa da dun. ³ Mendadi su kaunutan, bena' midengegen su kedadeng ni Isus, duuni sinugu'en nga kaunutan nu getaw Judea, adun sebiin nilan si Isus, adun sia mangay meneguli' di sesugu'enen kia. ⁴ Naa bena' minateng ditu

ni Isus su nga sinugu', kali' ilan penengi diniin, "Ki kaunutan sundalu kiin, mbantang dema tu'u ebangan mu, ⁵ pu' melelaat dig bansa ta, iini miglegastu di simbaan nami."

⁶ Sa' ma'antu, sumikat tu'u si Isus, migdunut dayun tu nga sinugu' kia. Laak bena' mesempel nailan tug balay, suminugu' su kaunutan sundalu di nga sambaten mangay mekpetenday dini Isus, pimuunen dinilan, "Naa Sir, petuyangen na, laungen, ndi'a na mundas. Pu' naan, kana' mbantang penaikan muig balayu. ⁷ Kaas nda'u maku' madap dini'a. Pektalu'a laak diin, naa misuunan ku pu' mauli'an tu'ui sesugu'en ku kia. ⁸ Pu' maa' dinaan kini, duuni metaas pa dinaan sumugu' dinaan, duun pa pagidi sundalu sugu'en ku. Telu'an kui sala tawan, 'Dituun ka angay,' meditu dayun. Telu'an ku pelumi sala tawan, 'Diniin ka angay,' medini dadema. Sa' telu'an ku su gulipen ku, 'Ma'nini'i baalen mu,' naa baalenen dayun."

⁹ Bena' midengeg ni Isus su pimuunen kia, misebu'an dun gupia. Liningayen dayun su kelaun getaw tumindug diniin, laungen dinilan, "Taman talu'u diniu, ki kaunutan kiin, nda'u mainsan mbianayi kesalig mesama di kesaligen, pia pa dini nita nga getaw Israel!"

¹⁰ Naa bena' minateng puli' su nga sinugu' ditug balay nu kaunutan sundalu, iini mitaangan nilan, miuli'an na tu'u su sesugu'en kia.

Pitubu' Puli' ni Isusig Bata' nug Balulibun

¹¹ Tubus nitu' nda' maiben, mipanaw si Isus, ilan nu nga sakupen sampay melaun gupia

getaw, minangay ilan ditug lunsud piningalan dun Nain. ¹² Naa bena' misebang ilan tu genga'an nug lunsud, duuni nga getaw pegbulig minatay misungkak nilan. Ki minatay kini, buntung bata' balulibun. Dakus melaun getaw genat tug lunsud migdunut tug balulibun. ¹³ Mendadi su Kaunutan si Isus, bena' minita'en sug balulibun, milelaat dun dayun, laungen diniin, "Naa Dada', ndi'a na pengaduy." ¹⁴ Naa muka' mikpesempel si Isus, dipenanen sug lungun. Mitenlen dayun su nga migbulig dun. Miktalun si Isus, "Naa Nuung, talu'u dini'a, pegbuata!" ¹⁵ Migingkud tu'u ki minatay kia, dunut mikektalu' na. Pigwakil dayun ni Isus tu gina'en.

¹⁶ Naa apelai, su nga kelaun getaw, mindekan ilan pati'. Inal nilan dayun su Megbebaya', laung nilan, "Mitua' na dinita ki metaas pimuunan nu Megbebaya'! Liningi'an na tu'u nu Megbebaya'i nga piglegetawanen!"

¹⁷ Naa sa' ma'antu, mileep tug benwa Judea su gukiten di pinggulaula ni Isus, sampay ditug lumibut benwa.

*Sinaak ni Juan sa' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan
(Mateo 11:2-19)*

¹⁸ Naa si Juan kiin, su Memunag Tubig, inukit diniin nu nga sakupen su tiba'an pinggulaula ni Isus. ¹⁹ Mendadi sinabi ni Juanig dua' tawan sakupen, sinugu'en ilan meditu nu Kaunutan si Isus, pimuunen dinilan, laung, "Sir, kelelaat talu'

mu dinami sa' ya'a na tu'u su pedetengen nami lumusad, atawaka mekpedateng pami dig lain?"

²⁰ Naa bena' midepet ditu ni Isus su nga sinugu' ni Juan, laung nilan diniin, "Sir, sinugu' ami ni Juan su Memunag Tubig. Pimuunen dadema dinami saaken dini'a, sa' ya'a ma daw su pedetengen nami lumusad, atawaka megelat pami dig lain?"

²¹ Naa mitaang dun, melaun mimegladu muka' mesaitan pineguli'an ni Isus dakus melaun getaw piglegetan menenulay, sampay melaun buta pipengita'en. ²² Mendadi, sumimbag si Isus ditu nga sakup ni Juan, laungen, "Naa, puli' amu ditu ni Juan, ukit niu diniin ki taman minita' niu kini muka' ki midengeg niu. Su ngag buta, mikengita' na. Su nga pilung, mikepanaw na. Su nga migladu mekesalebu' nuka, miuli'an na. Su ngag bengel dema, mikedengeg na. Sampay su nga minatay, pitubu' na puli'. Muka' su gempusuk getaw, inukitan na tu Gempia Petenday. ²³ Kaas adini getaw ndi' memilas dinaan, iini liliag!"

²⁴ Mendadi, sa' mipalus su nga sakup ni Juan, migukit si Isus tu melaun getaw mekatag dini Juan. Sinaak ni Isus dinilan, "Naa kini si Juan, sa' linaawan niu iin ditug limawa', alandun mai pedetengen niu diniin? Laung niu ba si Juan, maa' nu sala puun tigbaw, melemu mpilay nu genus? Kana'en. ²⁵ Naa sa' ma'antu, alandun mai pedetengen niu diniin? Laung niu dun pu' getaw migimakay? Baa, kana'en dadema, pu' su getaw migimakay dakus melengasi kebetangen, subay ditu laak penengaway balay nu nga gadi'!

²⁶ Mendadi sa' ma'antu, ta'i pedetengen niu maita' niu? Getaw pimuunan nu Megbebaya'? Wa'a lai! Muka' taman talu'u diniu, kini si Juan, kana' laak pimuunan nu Megbebaya'. ²⁷ Pu' iinen dadema su mibetang ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, 'Miktalu' su Megbebaya', Mendadi paunaan ku dini'a ki pemuunan ku, pu' adun pengendamenen sug bianan mu.' " ²⁸ Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa sa' ma'antu, taman talu'u diniu, genat pa dini Adan sampay nemun, nda'i sala tawan metaas pa dini Juan. Laak dagid pia ma'antu, adin su tampusan gembaba' sakup di Keglekaunutan nu Megbebaya', iini metaas padun dini Juan."

²⁹ Naa su melaun getaw kampu' nu nga mendawat buis, bena' midengeg nilan su tinalu' kia ni Isus, mikpetuud ilan tu Megbebaya', ilani gandang binunagan ni Juan tubig. ³⁰ Laak dagid su nga Pariseo muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', pimilas nilan sug delendeman nu Megbebaya' dinilan, kaas mipauk ilan bunagan ni Juan tubig.

³¹ Kali' padun pektalu' si Isus, "Mendadi ki getaw nemun, alandun mai penenggi'an ku dun? Alandun bai samanen? ³² Petanggi'u di gembata' pemeglingkulu pegayep dia padi'an. Beksayan nilan su nga samambata' nilan, laung nilan, 'Mauma sa' minlantuyan ami diniu, nda' amu peksabay? Dayun sa' miksulang ami, mauma nda' amu pelum pengaduy?' ³³ Pu' si Juan," laung ni Isus, "mitua' diniu, iinig betaden mekpuasa muka' ndi' minum mekebulek. Laung niu dayun, 'Pingeputan menulay!' ³⁴ Tubus

itu naan kini, kig Bata' nu Kilawan, mitua'u pelum diniu, betadu maan dau muka' minum dau dema. Laung niu pelum, 'Paa, bentayay pa daan niu, medalu masi' maan muka' penenatan meginum, sambaten pa paduni nga mendawat buis muka' ki ngag duma mekesesala' getaw!' ³⁵ Laak dagid ki tantu sinuunan genat tu Megbebaya', mailala dia penggulaulaan nu megdunut dun."

Sug Libun Gembageli Kegbasanen dini Isus

³⁶ Naa inggat si Isus maan tug balay nu sala tawan Pariseo. Miliag si Isus, midia dayun adun sumalu dinilan maan. ³⁷ Naa duuni sala tawan libun dangen dig lunsud kia, tebia' meglaat pekesuunan. Laak pia ma'antu, kig libun kini, bena' midengegen pekaan si Isus diag balay nu Pariseo, midia dayun, peguit bata' bandi gemptu', mipenu' pagemut. ³⁸ Mendadi, bena' mitulan sug libun, migindeg di teliudan ni Isus, mesempel di geksud. Pengaduy namal sug libun kia, mitegdu'an lua'en su geksud ni Isus. Bena' mibasa' lua'en su geksud ni Isus, pinunasan dayun nug libun, iini pinunasan dun sug buuken, dunut pingelekanen su geksud ni Isus, kegbasanen diniin. Binunaganen padun nu pagemut su geksud ni Isus. ³⁹ Dekag minita' nu Pariseo kia, maa' laungen pa dig dialem delen-demanen, "Paa, ki getaw kini, sa' sia metuud pu' pimuunan nu Megbebaya', mailalanen siaig libun kini mikpuleg diniin, mesima'en sia pu' meglaat pekesuunan!"

⁴⁰ Digid si Isus, kali' pektalu', "Simon, duuni telu'en ku dini'a."

Kali' sembag si Simon, "Sigi, Sir, pedayun mu."

⁴¹ Kali' pektalu' si Isus, "Naa, duuni mekpautang kwarta, piutangen dua' tawan. Ki sala tawan, inutangen lima gatus denario. Su sala, lima pulu' da. ⁴² Naa saba' nda' ilan mekebayad, pidasun nailan dua'. Naa sa' ma'antu, ta' ma, adin saan dinilan dua' su gembageli kepetailen ditu mikpedasun diniin?"

⁴³ Laung ni Simon, "Mabu' ki getaw gembageli gutangen pidasun."

"Metuud," laung ni Isus. ⁴⁴ Liningayen dayun sug libun kia, kali' pektalu' dini Simon, "Naa, ma'antu dadema kig libun kini. Ya'a, sa' mitulanu dinig balay mu, nda' mau tanan begayay tubig gugasu sia di geksudo. Laak kig libun kini, kig lua'en nai ginugasen di geksudo, sug buuken demai pinunasen dun. ⁴⁵ Ya'a, nda' mau dedialay di galek. Laak dagid iin, sikna nau mitulan dini, nda'en mainsan sikpa'ay pengelekayi geksudo. ⁴⁶ Ya'a, nda' mu bunagay lanai guluu, laak dagid iin, binunaganen pagemuti geksudo. ⁴⁷ Paladpalad taman talu'u dini'a, ki sala' nig libun kini, pia melaun, gempantek pu' pidasun na, pu' gembageli kepetailen dinaan. Laak adin su getaw pidasun di maika', maika' dademai kepetailen."

⁴⁸ Miktalu' dayun si Isus dig libun kia, "Pidasun nai sala' mu."

⁴⁹ Naa su ngag duma ni Isus maan, bena' midengeg nilan ki tinalu'en kini, mikpuun ilan

sumaak dig delendeman nilan, laung nilan, “Paa, adin saan getaw ini, pia su sala', pedesunenen?”

⁵⁰ Laung ni Isus tug libun kia, “Naa, migawen ka tu'u, saba' nu kesalig mu. Uli'a na, gempia nai ginaa mu.”

8

Minamal si Isus Megukit di Gempia Petenday

¹ Naa nda' maiben, mipanaw si Isus, lineepen su ngag lunsud muka' gimbelayan diag lumibut benwa, pegukitenen ki Gempia Petenday pu' pikpuunan na su Keglekaunutan nu Megbebaya'. Duma ni Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen, ² dakus duun dademai migdunut dinilan ngag libun, su nga gandang pingutid duni menenulay muka' piuli'an dig leduun nilan. Su sala tawan dinilan, si Maria Magdalena, su pingutidan diniini pitu buuk menenulay, ³ dayun si Juana, sawa ni Cusa peneligan ni Herodes, sampay si Susana. Dakus melaun paig libun, ilani migabang meglegamut tu ketubu'an ni nga Isus.

Su Sambingay mekatag di Kegimula

(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴ Naa pinemalan si Isus laaway nu nga getaw genat tu ngag lumibut lunsud. Bena' melaun gupia getaw mikipungun ditu niin, migukit si Isus dinilan sambingay.

⁵ Kali' pektalu' si Isus, “Duuni getaw minangay tug binaanen adun megimula. Laak bena' saananen meksigwag, duunig beni' mitena' ditug dalan, kaas mi'indegan nu nga getaw muka'

pingektuk nu nga manukmanuk. ⁶ Naa duun dademai mitena' ditug betuan. Bena' mintubu', milawes dayun, pu' memala sug lupa'. Minatay da pelum. ⁷ Naa duun pa pagidig beni' mitena' dig dugian. Kali' pentubu' su sigwag, mintubu' dadema su ngag dugi. Bena' tuminulin, milebeng dun su pimula. ⁸ Laak tumu' kig дума beni', mitena' tu'u di pialupa', kaas mekelengasi tubu'en. Bena' sumingku', duuni pingmegatus."

Diksu' dayun ni Isus su talu'en, "Adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u!"

*Su Pantag nu nga Sambingay ni Isus
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)*

⁹ Naa mendadi, inubug dini Isus nu nga saku-pen, pegulugenen dinilan su sinambingayen kia. ¹⁰ Kali' sembag si Isus, "Aa naa yamu, buasan na diniu su gandang pigbuni mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Laak dagid pebian laak di sambingay su kegukit dun tug lain getaw, adun mengenleng dailan, laak ndi' ilan mekengita'. Mekineeg dailan, laak ndi' ilan mekesabut."

*Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Kegimula
(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)*

¹¹ Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa mendadi, kinii gulugan nu sambingay kia. Kig beni' kiin, iin su Gempia Petenday genat tu Megbebaya'. ¹² Naa sug beni' mitena' diag dalan, damikian dun su nga getaw mikedenggeg tu Gempia Petenday kia, laak bena' medenggeg nilan, mateng dayun su Palin, ua'enen pelum

tug delendeman nilan su Gempia Petenday, adun ndi' ilan mekpetuud dun, kaas ndi' dailan dema megawen. ¹³ Naa su pelum beni' mitena' diag be-tuan, iin su nga getaw, sikna medengeg nilan ki Gempia Petenday, telima'en nilan dayun muka' penleliagen ilan dun. Laak nda' pengganget dig delendeman nilan, kaas kana' maiben su kekpetuud nilan. Sa' matengi kepenulay dinilan, teliudan nilan su kekpetuud nilan. ¹⁴ Naa sug beni' mitena' dema dig dugian, iin su getaw tumu' mikedengeg tu Gempia Petenday, laak dagid tubus itu, megela'i ginaa nilan tu ke-libuleng nilan tu kegleketubu' nilan muka' su ga'us nilan sampay di nga gayepan nilan, kaas maulakanen su Gempia Petenday. Bena' ki mama' bunga nilan, ndi' na mainug. ¹⁵ Mendadi kig beni' mitena' dia pialupa', iin tumu' su nga getaw mekedengeg tu Gempia Petenday dayun pepengganget nilan dig delendeman nilan, saba' gempia muka' melegdengig delendeman nilan. Dayun mektigel ilan, sampay megbunga ilan.”

Su Metuud Sinuunan, subay Dunutan muka' Sigwagen

(Marcos 4:21-25)

¹⁶ Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi ki sulu', ndi' tutudan dayun uklubay bandi, atawaka betangen tu silung belilidan. Segaga betangen dig dempa'an, adun medelaganen su nga getaw suled tug balay.

¹⁷ “Kaas adin su giglud nandaw, mbuasan da sa' maiben. Adin su pigbuni nandaw, pesuunen da sa' maiben.

18 “Kaas ki kelaunanen kini medengeg niu dini naan, talentenay niu gupia. Pu' adin su getaw duunig daniin, begayan pa padun. Adin pasi' su getaw nda'idunig daniin, laak ui'en pa diniin su maika' sia daniin.”*

*Su Tantu Gina' ni Isus muka' Pateden
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)*

19 Naa su gina' ni Isus muka' su nga pateden, linaawan nilan sia si Isus, laak ndi' mesu'ati kekpesempel nilan diniin, saba' nu melaun getaw. 20 Mendadi, pisuunan dun dayun si Isus, laung nu getaw diniin, “Sir, su gina' mu muka' su nga pated mu, pegindeg ilan diag liu, peksebiin ka nilan.”

21 Sumimbag si Isus, “Naa, wa'a. Laak adini getaw mekineeg di Gempia Petenday genat tu Megbebaya', dayun pegdunutanen, iin pa pagidi gina'u muka' nga patedu.”

*Pimaag ni Isusi Salindapak
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)*

22 Naa duuni gendaw duminangan si Isus di sekayan, ilan nu nga sakupen. Laung ni Isus, “Naa, dumipag ita dinig linaw.” Tuminulak nailan dema. 23 Selian nilan mekpangay tug dipag, tinulug si Isus. Mendadi nda' maiben, tekaw miksalingapak, misipukan dayun ki sekayan nilan kia, misimpitan ilan gupia. 24 Mikpesempel dini Isus su nga sakupen, tinanud nilan dayun

* **8:18** 8:18 Piulugan dun ni Isus, su getaw mektalente tu pisuun diniin, dugangan pa gusay su sinuunanen. Su getaw ndi'en talentenan su pisuun diniin, laak mbeleng diniin su maika' misuunanen sia.

iin, laung nilan, “Ii, Sir, megbaya'baya' ita dun ini!”

Migbuat si Isus, pimaagen dayun su genus muka' su nga nabek. Misikpa' ki salindapak, miksilengen gupia tu'u sug linaw. ²⁵ Kali' pektalu' si Isus dia nga sakupen, “Mauma dema nda'iduni kesalig niu dinaan?”

Mindek dayun su nga sakup ni Isus, misebu'an ilan dun gupia. Kali' ilan peksinaakay, “Ta' gasal dun saan ini, pia su genus muka' nabek, masi' mesugu'en, mekpetuud dayun diniin?”

Piuli'an ni Isusi Getaw Silunu'an Menulay
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶ Naa midenggu' si nga Isus ditug benwa tug dipag Galilea piningalan dun Gerasa. ²⁷ Bena' mikelusad si Isus tu sekayan, duuni getaw dangan dig lunsud kia suminungkak diniin. Ki getaw kini, silunu'an menulay. Miniben na nda' peginapet, kana' na dema megbenwa dig balay, pu' dia na kelebengan pegbenwa. ²⁸ Mendadi, bena' minita' nu silunu'an kia si Isus, mimeksay, miglaub di gedapan ni Isus, minekeg mektalu', laungen, “Ii, ya'a Isus, Bata'a nu Tampusan Metaas Megbebaya', ta' maig labet mu dinaan? Kelelaat dema tu'u dini'a, ndi' mau pa peglegetay!” ²⁹ Kaas mitalu' dun nu menulay, pu' sinugu' ni Isus megawa' di getaw kia. Betaden, tatap peglegetay nu menulay ki getaw kia, kaas ginapus nu nga getaw, pinusasan kadina, iniketan pa padun su gek suden. Digid getusenen laak su ngag baluden, dayun uitay nu menulay tug limawa'.

³⁰ Mendadi, sinaakan ni Isus ki menulay kia, “Ta' mai ngalan mu?”

Kali' sembag, “Si Linaksa'.” Pu' melaun gupia menenulay sumilunu' dun. ³¹ Pigubug nilan dini Isus, ndi'en pailan pedituun linaw gapuy.

³² Naa duuni sala kauluan babuy dia mesempel, melaun gupia babuy, meglunang ilan dia gabig. Pinengi nu menenulay dini Isus, pedituunen ilan ngag babuy kia, adun sulunu' ilan dinilan. Mendadi, biwang ni Isus. ³³ Dayun memegawa' dia getaw kia su menenulay, sumilunu' ilan pelum ditu ngag babuy. Bena' su sala kauluan babuy, minggebek dumiksun ditug delipasan pangay diag linaw, migela' ilan dayun melemes.

³⁴ Mendadi, bena' minita' nu nga megingat tu ngag babuy, minggebek ilan ditug lunsud, pigukit nilan dayun dia ki mipenggulaula kia, sampay ditug lumibut benwa. ³⁵ Bena' su getaw inukitan nilan dun, linaawan nilan su mipenggulaula kia. Bena' midepet ilan ditu ni Isus, iini mitaangan nilan, su getaw inutidan tu menenulay, pegingkud laak iin di gedapan ni Isus. Mikseluk na suuben, miseksud na tu'u su pianan ginaanen. Naa, mindek pati' su nga getaw. ³⁶ Inukit dayun nu nga mikaita' dun su kebian kauli'ay nu getaw kia silunu'an menenulay. ³⁷ Sa' ma'antu, su tiba'an getaw dig lumibut nu Gerasa, inubug nilan dini Isus, megawa' dia nilan, pu' mindekan ilan pati'. Sa' ma'antu, duminangan puli' si Isus ditu sekayan nilan, pu' dumipag ilan puli' diag linaw. ³⁸ Migubug

tundug dini Isus ki getaw kia, su inutidan tu menenulay.

Dagid piuli' ni Isusi getaw kia, laungen, ³⁹ "Uli'a ma, pegukit mu ditu su gabang nu Megbebaya' dini'a."

Naa sa' ma'antu, mipanaw su getaw kia, sinigwagen tu'u ukitay dig lunsud kia su pinggulaula ni Isus diniin.

Pitubu' Puli' ni Isusi Gembata' muka' Piuli' anenig Libun

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰ Naa bena' minateng puli' si nga Isus ditug dipag linaw, didialan si Isus nu kelaun getaw dia, pu' pigelatan nilan iin. ⁴¹ Mendadi, duuni minangay ditu ni Isus kaunutan di simbaan nu getaw Judea, ngalanen si Jairo. Bena' minateng, miglaub di gedapan ni Isus, inubugen dayun diniin megdunut tug balayen. ⁴² Pu' duunig buntung bata'en delaga meliget megladu, peka-gawinaa na. Kig bata'en kini, mabu' sepulu' bu' dua' tauni gidaden. Migdunut dayun dini Jairo si Isus.

Naa selian ni Isus mpanaw, melaun gupia getaw tuminakin diniin, mi'isel nilan si Isus.

⁴³ Laak duuni sala tawan libun dia, sepulu' bu' dua' taun na, tebia' leduunen kig betad libun. Pia migela'en su selapi'en di kepebulungen, nda'i mekeneguli' diniin. ⁴⁴ Mendadi kig libun kini, mikpesempel dia teliudan ni Isus, dilu'en dayun su kuyamay suuben. Lemen laak midelu'eni suub ni Isus, misikpa' dayun sug dugu'en. ⁴⁵ Sinaak dayun ni Isus, "Ta' taway duni mikpuleg dinaan?"

Mimalaw laak su kelaun getaw. Kali' pektalu' si Pedro, "Sir, linibutan ka nu nga melaun getaw kini, mi'isela nilan!"

⁴⁶ Dagid simbag ni Isus, "Duun laii mikpu-leg dinaan, pu' mibetikan ku duuni ginuungu gumiwa' dinaan." ⁴⁷ Naa sug libun kia, bena' misuunanen pu' mitukawan iin, mikpesempel dayun dini Isus, miglaub dayun di gedapanen, mipati' mengedeg. Pigukiten dayun di gedapan nu kelaun getaw su kedelu'en dini Isus sampay su kauli'ayen midengan dun. ⁴⁸ Kali' pektalu' si Isus diniin, "Naa, Enaung, miuli'an ka na, saba' nu kesalig mu. Uli'a na, gempia nai ginaa mu."

⁴⁹ Naa selian ni Isus mektalu', duuni minateng sinugu' genat ditug balay ni Jairo, ki kaunutan di simbaan kiin. Bena' minateng dia ni Jairo, kali' pektalu', "Naa Sir, sug bata' mu kiin, nda' mu na mesaguti ginaanen. Kaas ndi' na kambat saliba'eni Mekpetu'un kiin."

⁵⁰ Laak bena' midengeg ni Isus, kali' pektalu' dini Jairo, "Naa, ndi'a na melibuleng, saliga laak, dayun mauli'an."

⁵¹ Mendadi, bena' minateng si Isus tug balay ni Jairo, nda'en peseledayig lain getaw dumanen, subay si Pedro laak muka' si Juan, si Santiago, dakus su mekegulang nu gembata' kia. ⁵² Naa sug launan getaw dia, mimengaduy ilan, penembiten nilan su gembata'. Dagid miktalu' si Isus, "Naa, ndi' amu dega pengaduy. Pu' ki gembata' kiin, kana' ma minatay. Pektulug da!"

⁵³ Piketuanan laak nu nga getaw si Isus, pu' misuunan nilan, minatay tantu su gembata'.

⁵⁴ Mendadi, piguidan ni Isus su gembata' di kemeten. Sinabinen dayun, laungen, "Naa, Enaung, pegbuata!" ⁵⁵ Mipuli' dayun su gimuddin. Suminambut dayun megbuat su gembata'. Sinugu' dayun ni Isus, paanen nilan. ⁵⁶ Naa su mekegulang nu gembata', mipati' ilan mesebu'ay. Digid inungub ilan ni Isus, pia laak daw sala tawan, nda'iduni pesuunan nilan di mipenggulaula kia.

9

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

¹ Naa su sepulu' bu' dua' tawan kiin mitendu' ni Isus peneliganen, sinabinen ilan. Mendadi, bena' mipungun ilan, bigayan ilan ni Isus ginuung muka' pegbaya' mengutid tu kelaun menenulay muka' meneguli' tu ngag leduun. ² Sinugu' ilan dayun ni Isus mpanaw, adun megukit ilan mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya' muka' meneguli' tu nga pegladu. ³ Puli pailan mpanaw, piktitulu'anen ilan, laungen, "Sa' mpanaw amu, nda'iduni sengkapan uiten niu, pia sekud, gambag, balun niu pan, atawaka selapi', muka' salabuuk laaki suub niu. ⁴ Adin sug bekna balay mekpepenaik diniu, ditu laak amu tuun, sampay mekebundas amu dig lain lunsud. ⁵ Adin sug lunsud ndi' menemba' diniu, pegawa' amu dayun dia, muka' ekpug niu sug lepup lupa' di geksud niu, adun metakesi'anig lunsud kia."

⁶ Mendadi ma'nia, mipanaw tu'u su nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus, lineep nilan dayun su ngag lunsud, migukit ilan tu'u di Gempia Petenday muka' pineguli'an nilan su nga pegladu tu kelaun benwa gingayan nilan.

*Mikalangalangig Delendeman ni Herodes
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)*

⁷ Naa su kaunutan dia Galilea si Herodes, bena' midengegen sug lumaun pinggulaula ni Isus, mikalangalangig delendemanen. Pu' sug duma getaw, pektelu'en nilan pu' kiin si Isus, iin si Juan su Memunag Tubig, masi' mitubu' puli'. ⁸ Dagitid sug duma mektalu', laung nilan pu' kiin si Isus, iin si Elias dengantu, mitua' puli' daw. Muka' duun pa pagidi mektalu', laung nilan pu' si Isus kiin, iini sala tawan pelum pimuunan dengantu, mitubu' puli' daw. ⁹ Kaas mitalu' ni Herodes, "Uy, si Juan, piputukan ku ma gulu. Naa sa' ma'antu, kini midengegu, adin dun saan getaw iin?" Sa' ma'nia, mauya'an gupia ni Herodes mpekita'en sia si Isus.

*Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)*

¹⁰ Naa ki nga peneligan ni Isus, su nga sinugu'en mangay megukit, mipuli' nailan ditu ni Isus. Bena' minateng ilan, inukit nilan dayun diniin su kelaunan pinggulaula nilan. Sa' mitubus, inggat ilan ni Isus mekpain ilan sia deli' ditu sala lunsud piningalan dun Betsaida. ¹¹ Laak su nga melaun getaw, misuunan nilani kepanaw kia ni nga Isus. Sa' ma'antu, miglendug ilan. Laak didialan ilan ni Isus, inukitanen

ilan dayun mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya', sampay pineguli'anen su nga pegladu dinilan.

¹² Mendadi, bena' sungu na mesindepi gendaw, mikpesempel dini Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen, kali' ilan pektalu' diniin, “Sir, su nga melaun getaw, melengas sugu'en mu mangay ilan tu ngag lunsud muka' tu mektabu' benwa, pu' adun mekesukat ilan lebungan nilan dakus mekenengaw ilan pektulugan nilan. Pu' kig benwa kini, meliaw ma.”

¹³ Sumimbag si Isus, “Yamu mai pekpaan dinilan.”

“Apelai, Sir!” simbag nu nga sakupen. “Duun laakig lima buuk pan nami, dayun duunig dua' buuk seda'. Naa mabu' ndi' dadema mesu'at sugu'en mu ami mangay sumaluy gaan, ki sukal dini nga melaun gupia getaw kini?” ¹⁴ (Pu' su getaw dia, lima ngibu tawan su laak lumbus laki.)

Mendadi, kali' pektalu' si Isus di nga sakupen, “Naa pekpinigpinigen niu ilan pemaingkuday, duun saani piglima pulu' tawan sala penunan dun.”

¹⁵ Piningkud nilan tu'u sug launan getaw.

¹⁶ Mendadi, inimud ni Isus kig lima buuk pan kia muka' sug dua' buuk seda', dayun megangag tug langit muka' mekpaladpalad tu Megbebaya'. Pikpetapetanen dayun su pan muka' seda', piktukiden pegilasay tu nga sakupen, adun pengilaken nilan tu nga getaw. ¹⁷ Minaan dayun su kelaun getaw, muka' migela' ilan mbesug. Bena' mibesug nailan, kali' pengikpesay nu nga sakup

ni Isus su sawad nilan, sepulu' bu' dua' dig belanan mipenu'en.

*Su Tantu Gasal ni Isus
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)*

¹⁸ Naa, duuni gendaw sumiway si Isus tu melaun getaw adun menenabi, dumanen laak su nga sakupen. Bena' misuay ilan, sinaak ni Isus tu nga sakupen, “Mendadi naan kini, sa' su gasalu, alanduni ketalu' dun nu getaw?”

¹⁹ Kali' sembag su nga sakupen, “Ya'a daw si Juan su Memunag Tubig. Sa' sug duma mektalu', ya'a daw si Elias dengantu. Muka' duun pa pagidi mektalu', ya'a daw sala tawan pa pelum pimuunan nu Megbebaya' dengantu, mitubu' daw puli'.”

²⁰ “Mendadi yamu dema,” sinaak ni Isus, “ta' mai ketalu' niu dun, ki gasalu?”

Sumimbag si Pedro, “Ya'a na gupia su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.”

Pisuun Pedaan ni Isus ki Kekpeleget diniin muka' ki Kepatayen

(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1)

²¹ Laak dagid bena' midengeg ni Isus su tinalu' kia ni Pedro, inunguben su nga sakupen, ndi' nilan pesuun tu getaw ki gasalen kia. ²² Kali' pagid pektalu' dinilan, “Naan, kig Bata' nu Kilawan, melaun pai kekpeleget dinaan. Muka' pemilasenu pa pagid nu nga kaunutan nu getaw Judea muka' su nga kaunutan nug belian kampu' nu mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Deksu'anen, petainu nilan. Laak dagid di

ketelu endawen genat di kepatayu, petubu'enu puli'."

²³ Kali' dayun pektalu' si Isus tu melaun getaw, "Mendadi, sa' duuni getaw mauya'anen sumakup dinaan, iin, subay teliudanen sug daniin delendeman, pisanenen dayun gendaw-gendaw ki kurusen, dakus dumunut dinaan.*

²⁴ Pu' adini mpauk megwakil gumulen dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i tamanen. Adin su pegwakilen dinaan su gumulen saba' nu kesakupen dinaan, iin, malapen sungkin su ketubu' nda'i tamanen. ²⁵ Pu' pia pa malap nu getaw su tibuuk lubang, dayun mbeleng diniin su ketubu' nda'i tamanen, naa alandun bai gata-

gen? Nda'idun! ²⁶ Adini getaw mpiid mangken di kesakupen dinaan muka' di talu'u, naa naan, kig Bata' nu Kilawan, mpiid dau dema mangken diniin sakupu sa' lumusadu puli' dini. Muka' sa' lumusadu puli', maita' na di tiagu su kelengas nu pegbaya'u, iin dademai kelengas nu pegbaya' nu Gama'u Megbebaya' muka' danu nga pinaas sesugu'enen getaw langit." ²⁷ Diksu' ni Isus su talu'en, "Taman talu'u diniu, yamu nga getaw pegindeg dini nandaw, duun diniui ndi' matengi gumulen, medua' matanen ki Keglekaunutan na tu'u nu Megbebaya'."

*Su Kepalin nu Palas ni Isus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)*

* **9:23** 9:23 Ki telu'en pisanen nu getaw ki kurusen, piulugan dun ni Isus, sengu'en nu getaw ki memis muka' gempait puun di kesakupen dini Isus, pia pa laga' na ginaanen.

²⁸ Naa duun saani sala simana, tumiwad si Isus dig bentud adun menenabi dia. Pidunuten si nga Pedro, si Juan, muka' si Santiago. ²⁹ Mendadi, selian ni Isus menenabi, masi' mitekaw mpalini palasen. Sampay su nga penepetenen, metilak gupia saba' keputi'en. ³⁰ Muka' padun tekaw duunig dua' tawan dumanen pegabitabit, masi' si Moises muka' si Elias, ³¹ tumiag dademai palas nilan. Pegyegaan nilan sug delendeman nu Megbebaya' sungu penuuday ni Isus sa' mateng ditu Jerusalem, sa'itada ki kepatayen. ³² Laak si nga Pedro kia, tinulug pailan gupia. Dagid mitanud ilan, kaas minita' nilan dayun tumiagi palas ni Isus. Minita' nilan dadema sug dua' tawan pegindeg di gupiden. ³³ Saanan lumilung nug dua' tawan duma ni Isus, kali' pektalu' si Pedro, "Aa Sir, melengas pu' dini dami! Naa, megbaal ami bebelayan telu buuk, salabuuk dani'a, salabuuk dani Moises, muka' salabuuk dema dani Elias." (Laak nda' ni Pedro mesuunayi gempia sia telu'enen.)

³⁴ Naa selian ni Pedro mektalu', duuni gabun mitua' mikeleklem dinilan. Kali' peleklemay dun si nga Pedro, mipati' ilan mendek. ³⁵ Duuni miktalu' dig dialem gabun, laungen, "Kini na tu'u sug Bata'u, ki pimili'u. Pekineegay niu iin!"

³⁶ Dekag mideksu' mektalu', minita' nilan, sala da dun ni Isus dia. Genat itu, pigunguban pa nilan ki minita' nilan kia, miniben pa dekap nilan pegukit di nga getaw.

*Piuli'an ni Isusi Gembata' Piglegetan Menulay
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)*

³⁷ Naa bena' miksala gendaw, duminiksun si nga Isus. Kali' ilan diksun, melaun gupia getaw suminungkak dini Isus. ³⁸ Mendadi, kali' pektawagi sala tawan, laungen, "Sir, kig bata'u kini, penengiin ku dini'a, bentayay mu, pu' buntung bata'u! ³⁹ Iin, peglegetan menulay. Sa' matengi kegleget dun, metekaw megbeksay, dayun bebuyen, megbula'ig baba'en. Ndi' sia megawa' diniin ki menulay. Dekag pa megawa' diniin, metegelan dun gupiaig bata'u kini! ⁴⁰ Naa, inubugu di nga sakup mu kini, utidan nilan sia ki menulay, laak nda' nilan megaga."

⁴¹ Kali' pektalu' si Isus tu nga getaw dia, "Ay, yamu pa di nga getaw nemun, nda'i salig niu, mipenulay amu! Pinlukas nau dumuma diniu. Santa' pai kaibenen, ki ketigelu diniu?" Laung ni Isus tu gama' nu gembata' kia, "Uit mu dini kig bata' mu kiin!"

⁴² Puli pa midepet dia ni Isus su gembata', pibuksak nu menulay kia, binabuy dayun. Mendadi pimaag dayun ni Isus ki menulay kia, piuli'anen tu'u su gembata', pigwakilen dayun puli' tu gama'en. ⁴³ Su kelaun getaw migbantay, misebu'an ilan pati' di metaas ginuung kia nu Megbebaya'.

Kedua' Deksu' Pisuun Pedaan ni Isus su Kapatayen

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Mendadi, selian misebu'an su melaun getaw tu taman pinggulaulanen, kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, ⁴⁴ "Mendadi yamu, talentenay niu gupia kini talu'u diniu. Naan kini, kig Bata'

nu Kilawan, duuni gendaw mateng, pegwakilu tu pegbaya' nu getaw.”⁴⁵ Dagid ki tinalu' kia ni Isus, nda' metekad nu nga sakupen. Pu' nda' pa mbuasay sug delendeman nilan, kaas ndi' pa nilan mesabut, muka' mekalangalang ilan dema sumaak dun diniin.

*Ndi' Pia Mekagaw Tindeg su Sakup ni Isus
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)*

⁴⁶ Naa mendadi su nga peneligan ni Isus, miksual ilan, sa' taway dun dinilani tampusan metaasi tindegen. ⁴⁷ Laak misuunan ni Isus kig delendeman nilan kia. Dayun suminabi si Isus sala tawan gembata', pi'indegen dia gupiden, ⁴⁸ kali' pektalu', “Adin su menemba' di gembata' kini saba' nu kesakupen dinaan, naa gitunganen, naani mipenemba'en. Pidag pa tanan, kagina pinemba'u niin, mipenemba'en dadema su suminugu' dinaan. Pu' adin diniui mekpebaba' gupia dig lawasen, iini tampusan metaasi tindegen.”

Adin su kana' Kuntra nu Sakup ni Isus, iini Suguten

(Marcos 9:38-40)

⁴⁹ Laak dagid si Juan, kali' pektalu' dini Isus, “Sir, duuni minita' nami getaw megutid di menenulay, sembayanen su ngalan mu. Laak pimaag nami, pu' kana' tain samasakup di pikumpungan ta.”

⁵⁰ Laak kali' sembag si Isus, “Naa, ndi' niu pemaagay. Pu' adini getaw kana' kuntra niu, iini sugut niu.”

Mimilas dini Isus su nga Kana' Getaw Judea

⁵¹ Naa mendadi, sa' sungu na mateng su kepuli' ni Isus ditu gekbus langit, pia ma'antu, pinanteken di ginaanen megdayun da gusay tu Jerusalem. Sa' ma'antu, sumikat ilan dayun, ⁵² duuni piuna ni Isus nga sakupen mangay tu salabuuk lunsud tu Samaria, adun pengendamen nilan sia su kengintuluganen dia. ⁵³ Digid su nga getaw Samaria kia, bena' misuunan nilan kig delendeman ni Isus pegangay ditu Jerusalem, benwa nu getaw Judea, naa nda' nilan dayun penemba'ay si nga Isus diag lunsud nilan. ⁵⁴ Sa' ma'antu, laung nu sakupen, si Santiago muka' si Juan, "Naa, uu Kaunutan, liagan mu ba mekpelabu' ami dinilan dupi' gapuy genat tug langit, adun mesapul ilan?"

⁵⁵ Laak liningay ni Isus su nga sakupen kia, pimaagen ilan dayun. ⁵⁶ Minundas dayun tug lain lunsud si nga Isus.

Su Tantu Kesakup dini Isus
(Mateo 8:19-22)

⁵⁷ Naa mendadi, selian ni nga Isus mundas, duuni getaw pektalu' diniin, "Sir, pia adin ka angay, megdunutu dini'a."

⁵⁸ Kali' sembag si Isus, "Laak naan, kig Bata' nu Kilawan, nda'idun tanani pektulugan ku. Tumu' pa su nga teleksuy, duuni gateb nilan, muka' su nga manukmanuk, duuni salag nilan."

⁵⁹ Naa duun pelumig lain getaw, miktalu' si Isus diniin, "Sakupa dinaan."

Kali' sembag, "Laak Sir, muli' pau deli', pu' unaan ku pa lebengay su gama'u."

⁶⁰ Kali' pelum sembag si Isus, "Baa, su nga pangay tu kepatay nda'i tamanen, melengas ilan nai meglebeng tu nga matay dinilan. Ya'a pelum, angaya na megukit mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya'."

⁶¹ Duun pa pelumi sala tawan, kali' pektalu' dini Isus, "Sir, sumakupu dini'a. Laak sa' mesu'at, buang mu dinaan, megudas pau deli' tu nga gapen ku."

⁶² Kali' pelum sembag si Isus diniin, "Paa, adin su getaw mekpuun megdaru, dayun peglingay peglingay tu teliudanen, kiin, kana' mbantang megabang tu Keglekaunutan nu Megbebaya'."

10

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Pitu Pulu' bu' Dua' Tawan Sakupen

¹ Mendadi tubus nitu, duun pa paduni tindu' nu Kaunutan pitu pulu' bu' dua' tawan, sinugu'en ilan meguna diniin pigdedua' tawan, adun tukiden nilan laaway su ngag lunsud maika' sa' gembagel, adin su sungunen dadema laaway. ² Miktalu' si Isus di nga sakupen, "Naa ki sengku', gembagel gupia sia, laak meliang dai getaw meglegani dun.* Kaas penenebi amu tu Megbebaya', su gapu' nu sengku', adun sugu'enen pai ngag дума getaw meglegani. ³ Mendadi," maa' laung pa ni Isus, "panaw

* **10:2** 10:2 Miksambingay si Isus mekatag di nga getaw miuya' na sumakup tu Megbebaya', damikian dun kig binaan, sa' gempia na geniin.

namu! Dagid pektaltenay niu ini. Ki ke-sugu'u diniu mpanaw, petanggi'u amu di karniru mingingelet di nga mendapa' dun. ⁴ Naa nda'i uiten niu pitaka, sa' gambag, pia sepatu. Muka' ndi' amu melangan megabitabit dig dalam. ⁵ Adin sug bekna balay mekpepenaik diniu, udasay niu su getaw dun. Talu' niu, 'Pepianani nga getaw dini.' ⁶ Dayun su getaw dig balay kia, sa' pangay tu tantu kepia, naa mpianan tu'u. Laak sa' kana' pangay tu kepia, ndi' dadema mpianan. ⁷ Naa kig balay kia pepenaiken amu dun, ditu laak amu tuun. Adin su gikteb ilaken nilan diniu, aan niu, muka' su painum diniu, inum niu dadema. Pu' ki getaw megabang di ngag dumanen, mbantang gestuan di ka'aanen. Muka' ndi' amu peglelegalin dig lain. ⁸ Naa pia adinig lunsud medetengan niu, dayun penemba'en amu dun, naa pia alanduni ilaken diniu dia, ndi' amu mekalangalang maan dun. ⁹ Pauli'ay niu su nga megladu dig lunsud kia, muka' talu' niu dinilan, 'Mesempel na diniu su Keglekaunutan nu Megbebaya'.' ¹⁰ Adin sug lunsud medetengan niu, dayun ndi' menemba' diniu, naa angay amu diag duuni tebu'an dun, pektalu' amu, ¹¹ 'Paa, pia sug lepup lupa' mineket di geksud nami, punasen nami, adun metakesi'anig lunsud kini. Laak talentenay niu ini, mesempel na diniu su Keglekaunutan nu Megbebaya!' " ¹² Diksu' ni Isus su talu'en, "Taman talu'u diniu, sa' mateng su Gendaw nu Kengkum nu Megbebaya' di tiba'an getaw, tumu' megaan pai ginukuman tug lunsud Sodoma kitu, sabaya' di ginukuman tug lunsud kia ndi' menemba' diniu!"

*Gembageli Ginukuman tu nga Memilas dini
Isus*

(Mateo 11:20-24)

¹³ Kali' pektalu' si Isus, "Paa, yamu pa di nga getaw Corasin muka' getaw Betsaida, mekele-laatilelaat amu! Pu' su nga mekesalebu' pinggu-laulau dig lunsud niu, sa' pinenggi' ditu mipeng-gulaula Tiro muka' Sidon dengantu, aba, su nga getaw ditu, migdedali' ilan sia memekseluk saku dakus meglebug gabu dig lawas nilan, tu'us tu kegbiksu' nilan sia tu sala' nilan! ¹⁴ Kaas sa' mateng ki Gendaw nu Kengukum nu Megbebaya' di tiba'an getaw, tumu' megaan pa su ginuku-man di nga getaw Tiro muka' Sidon kitu, sabaya' di ginukuman diniu. ¹⁵ Muka' yamu dadema di nga getaw Capernaum! Petaasen ma niu siai tindeg niu, sampay medepet amu ditu gekbus langit? Baa, lebu'en amu tug linaw gapuy!"

¹⁶ Laung pa ni Isus tu nga sakupen, "Adini mekineeg diniu, iin dademai mikineeg dinaan. Adini memilas diniu, iin dademai mimilas dinaan. Muka' adini memilas dinaan, mipemilassen dadema su suminugu' dinaan."

*Su Kauli' nu Pitu Pulu' bu' Dua' Tawan Sinugu'
ni Isus Mpanaw*

¹⁷ Naa ki pitu pulu' bu' dua' tawan kiin sinugu' ni Isus mpanaw, mipuli' ilan ditu niin, pinleliag ilan gupia. Kali' ilan pektalu', "Aa naa, Sir, pia su menenulay, masi' daagen nami, saba' nu pegbaya' mu!"

¹⁸ Kali' sumpat si Isus, "Wa'a daan. Naa kiin, iin su minita'u mitekaw melabu' si Satanas genat

tug langit, maa' nu kelabu' nug leti'. ¹⁹ Pu' metuud lai daan, bigayan ku amu pegbaya' adun maindegan niui nga mamak atawaka nga gulan-gulang, dakus daagen niu su gikteb pegbaya' nu Kuntra ta, di ndi' damu mekenduta' dun. ²⁰ Laak dagid pia ma'antu, kana' laak iini pegleliag amu dun, su kedaag niu tu menenulay. Segaga iini pegleliag amu dun, su kepeduma nu ngalan niu mesulat tu nga ngalan nu suminakup ditu gekbus langit."

Liliag si Isus

(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Naa mitaang dun, liliag pati' si Isus, saba' nug Balakat nu Megbebaya'. Kali' pektalu' si Isus, "Mikpaladpaladu dini'a, Ama', ya'ai Kaunutan di gekleb langit bu' lupa'. Pu' su tantu sinuunan kini, iglud mu tu nga getaw metaasi sinuunanen, pu' iin laaki pisuunan mu dun, ki nga getaw kini maika'i sebutenen. Naa melengas da, Ama', pu' ma'nia dai miuya'an mu."

²² Laung pa padun ni Isus, "Sug lumaun metuud, migela' pegwakil dinaan nu Gama'u. Naa naan kini, kig Bata'en, nda'iduni mekesuun dinaan, subay su Gama'u laak. Muka' su Gama'u, nda'idun dademai mekesuun diniin, subay naan laak kini, kig Bata'en, sampay adin laaki getaw mauya'an ku pesuunan ku dun."

²³ Mendadi, minadap si Isus dia nga sakupen, kali' pektalu' dinilan, ilan da laak, "Naa, yamu, liliag amu tantu, saba' nu minita' niu kini!
²⁴ Pu' taman talu'u diniu, melaun pimuunan nu Megbebaya' muka' gadi', taginaa nilan dun sia

maita' nilan ki minita' niu kini, dagid nda' nilan maita'. Taginaa nilan dun pagid medengeg nilan ki midengeg niu kini, dagid nda' nilan dadema medengeg.”

Su Sambingay mekatag di Mekesuun Getaw Samaria

²⁵ Mendadi, duuni mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' minadap dini Isus, pu' adun pengimanenen sia su metalu'en. Suminaak dini Isus su mekpetu'un, “Naa Sir, ta' alandun mai gempia penggulaulaan ku adun mpedumau tu ketubu' nda'i tamanen?”

²⁶ Kali' sembag si Isus, “Naa, ta' alanduni misulat ditu Palinta nu Megbebaya'? Ta' i kesabut mu dun?”

²⁷ Kali' sembag su mekpetu'un di Palinta, laungen, “Kini. Saladua' diniu, petail mu tantu su Kaunutan mu Megbebaya', sa'itada pegwakil mu diniin su tibuuk ginaa mu muka' su tibuuk gimud mu dakus su gikteb sekeg mu sampay su tibuuk delendeman mu. Muka' pa pagid, petail mu dadema sug duma mu. Su kepetail mu diniin, pelepeng mu di kepetail mu dig lawas mu.”

²⁸ Laung dayun ni Isus, “Aa naa, misugatan mu gupiai sembag mu kiin. Kiai penggulaula mu, adun mpedumaa tu'u tu ketubu' nda'i tamanen.”

²⁹ Laak su mengiman sia dini Isus kia, mpauk daagen. Kaas sinaaken na pelum dini Isus, “Asa ta' adin dunig dumau petailen ku?”

³⁰ Kali' sembag si Isus, “Naa, ma'nini'. Duuni getaw mipanaw, pegdiksun pangay tu Jerico genat ditu Jerusalem. Naa selian pekpanawi getaw kini, inapa' tulisan. Libasan nu tulisan,

bintul nilan padun, dayun nilan belengay, sima'an nilan ginaa maika'. ³¹ Naa mendadi mitaang dun, duuni minian diag dalam kia belian nu getaw Judea. Sug belian, bena' minita'eni tinulis kini, migliaw laak diag dipag dalam, minundas. ³² Bena' nda' maiben, duun pelumi sala tawan sapu' ni Levi minian dadema dia. Bena' minita' nu sapu' ni Levi su tinulis, ma'nia dadema, migliaw laak pelum diag dipag dalam, minundas dadema. ³³ Laak dagid, duuni getaw Samaria mipanaw, mitua' dadema dia. Iin, bena' minita'en su tinulis, milelaat dun. ³⁴ Mikpesempel dayun diniin muka' binulungen penguinumen bu' lana su ngag banegen, igbeden pa pagid. Dayunen pesakay tu petubu'enen, inateden di pektulugan nu nga getaw, tinagikulen dia. ³⁵ Bena' migendaw, migbegay dua' denario tu gapu' nu pektulugan kia, laungen, 'Sa' mesu'at, ya'ai pegiba' dun. Adin su kulang nu gastu dun, biadan ku da dini'a sa' mpuli'u dini.' "

³⁶ Bena' mideksu' ni Isus su sambingayen, sinaakanen dayun su mengiman sia diniin di talu'en, "Naa ta' ma, alandunig delendeman mu? Ki telu tawan kia, adin ma dinilani mibaal gitunganen duma nu inapa' tulisan kia?"

³⁷ Simbag nu mekpetu'un di Palinta, "Su milelaat diniin."

Laung ni Isus diniin, "Naa ya'a, penunggilin-gay mu dadema."

Gempiai Piktalentedan ni Maria batul ni Marta

³⁸ Naa saba' ni nga Isus mpanaw, midepet ilan dig lunsud. Naa duunig libun dia, ngalanan si Marta, pinemba'en si nga Isus ditug balayen. ³⁹ Naa duuni pated ni Marta, ngalanan si Maria. Bena' sumiled tug balay su Kaunutan, kini si Maria, migingkud di gedapanen, adun pektalentedananen su telu'enen. ⁴⁰ Si Marta pelum, milibuleng pati' tu pegulingelenen, pu' melaun gupia. Mendadi, linabet ni Marta si Isus, laungen, "Naa, Sir, petuyangen mau masi', salau laak megilak, ndi' megabangi ngudan ku kiin? Melengas sia telu'en mu diniin, megabang dinaan!"

⁴¹ Kali' sembag su Kaunutan, "Ay, ya'a Marta, kelibuleng mu gupiai melaun baalen mu kiin! ⁴² Segaga salabuuk laaki talentenan nu getaw, gembageli gatagen. Tumu' kiin, ki piktalentenan ni Maria, ki ndi' na mawi' diniin."

11

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Kenenabi (Mateo 6:9-13; 7:7-11)

¹ Mendadi duuni gendaw, menenabi si Isus. Bena' mitubus, kali' pektalu'i sala tawan sakupen, "Sir, sa' mesu'at, pektu'unay mu ami menenabi, ma'niin ni Juan kiin, piktunanen dadema su nga sakupen."

² Kali' pektalu' si Isus, "Naa sa' menenabi amu, kiniig bian nu kenenabi niu. Iini talu' niu, 'Uu Ama' nami, melengas pegbesaan ka nu nga getaw pu' ya'a su Megbebaya'.

Melengas pekpuunan na su Keglekaunutan mu.

³ Begayay mu ami gendawgendaw di nga gaan nami, sukal di ketubu' nami.

⁴ Pedasun mu ami di nga sala' nami, pu' yami, mekpedasun ami dadema tu taman mekesala' dinami, muka' ndi' mu buangay mpenulay ami.' "

Subay Penenebiin tu Megbebaya' su Kulang nu Sakupen

⁵ Mendadi, miksambingay si Isus, laungen, "Naa pinenggi' sala tawan diniu, mangay tug balay nu sambaten meginenga'i gebii, telu'enen dayun, 'Uu Sambat, sa' mesu'at, pautang mau telu buuk pan. ⁶ Pu' duuni sala sambatu minateng ditu naan, melayu'i pigenatanen! Naa nda'idun pelumi ilaku dun!' ⁷ Dayun sumbag su sambaten dia seled, 'Aa, ndi' mu semukayi tulugu! Siniraan naig balayu. Migbelilid nai nga gembata'u, sampay naan. Kaas ndi'u mesu'at megbuat megbegay dini'a.' " ⁸ Maa' laung pa ni Isus, "Naa, ta' ma dayuni mpenggulaula? Talu'u tu'u diniu, ki sambaten kia, pia mpauk megbuat megbegay diniin puun tu kesambat nilan, laak metegelan da gusay megbuat dakus megbegay tu kelaun kulang diniin, sa' su menengi, ndi' lumukas menengi diniin. ⁹ Kaas pesamau dade-mai telu'en ku diniu. Penamal amu menenabi tu Megbebaya', begayan amu niin. Penamal amu menengaw, pu' mekebaang amu. Peksabi amu namal diag bisuangan, pu' puka'an amu tu'u. ¹⁰ Pu' adini menamal menenabi, begayan tu'u. Adini menamal menengaw, mekebaang, muka' adini meksabi diag bisuangan, mpuka'an. ¹¹ Pu'

yamu ngag duunig bata'en, duun bai sala tawan diniu, sa' pinenggi' menengi seda'ig bata'en, begayen sungkin diniin mamak? ¹² Atawaka sa' meksaak gumanuk, begayen pelum diniin gulungulang? ¹³ Mendadi yamu, sa' metau amu megbegay kepianan tu gembata' niu, asa melaat getaw laak amu, naa labi na su Gama' niu ditu gekbus langit, pepengapu'en dema tu'u kig Balakat nu Megbebaya' tu nga meksaak dun diniin!”

Ilegan si Isus Pingepu'an nu Palin

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴ Naa duuni getaw beed, saba' silunu'an menulay. Inutidan ni Isus su migleget dun. Bena' miutidanen su menulay, mikektalu' puli' sug beed. Misebu'an dayun su nga getaw dia. ¹⁵ Laak laung nug duma getaw, “Aa, ki getaw kiin, iini megaganen dun utidayi menenulay, pu' bigayan ginuung ni Beelsebul, su kaunutan nilan.”*

¹⁶ Naa sug duma getaw pelum, pengimanan nilan sia si Isus, kaas miksaak ilan diniin mekesalebu' tu'us, adun gempantek daw pu' genat tu Megbebaya' su pegbaya'en. ¹⁷ Laak misuunan ni Isus sug delendeman nilan. Kali' pektalu' dinilan, “Adin su nasud meksimawi' muka' megunay megbunu', ndi' maiben metulag. Samanen ki salapenan, sa' meksimawi' muka' meksual, metulag dadema. ¹⁸ Naa, ma'antu dadema si Satanas. Sa' pinenggi' meksimawi'

* **11:15** 11:15 Kig Beelsebul kini, iini sala ngalan nu Palin. Sala pa piningalan dun, si Satanas.

su peglegedi'anen dayun megunay megbunu', ndi' ba metulag, deksu'anen mbeleng? Asa telu'en niu pengutidan ku su menenulay puun nu pegbaya' ni Beelsebul. ¹⁹ Kedua'en, sa' sia metuud pu' genat dini Beelsebuli pegbaya'u mengutid dun, naa su nga sakup niu pelum, adin ba genat su pegbaya' nilan? Pu' ilan, utidan da nilan demai menenulay. Baa, mitakesil amu nu pinggulaula nu nga sakup niu! ²⁰ Laak dagid sa' iin pasi'i migbegay dinaan pegbaya' mengutid dun su Megbebaya', naa ma'ananen, mitua' na diniu su Keglekaunutan nu Megbebaya'."

²¹ Laung pa pagid ni Isus, "Kig letaban getaw, sa' meksangkap na besi dayun iin da gupiai megingat tug balayen, naa ndi' sia magaw su pimetangen. ²² Laak pia ma'antu, sa' duuni mateng lumabaw pa dun diniin, iin pelumi dumaag. Egaunen dayun su kelaun besi seligan nu gapu' balay, dakus su kelaun gimunen, peki-lasenen dayun tu ngag dumanen."†

²³ Miktalu' padun si Isus, laungen, "Adini getaw kana'u sugut, iini kuntrau. Adini ndi' megabang dinaan mekpungun sakupu, iini mekpelak dun."

Melemu Mpuli' su Melaaten
(Mateo 12:43-45)

²⁴ Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi su menulay, sa' utidan di getaw, lepenen dayunig benwa nda'i tubig dun menengaw pelelianen. Naa

† **11:22** 11:22 Ki Palin, pitanggi' ni Isus dig letaban getaw daagen, adun pesabuten di nga getaw pu' ki pegbaya' ni Isus, metaas pa tug danu Palin.

bená' nda'iduni mbaanganen, maa' laungen dig dialem delendemanen, "Tumu' muli' nau ditug balay kia pigenatan ku." ²⁵ Naa bena' mateng puli' tug balay kia, aba, metaanganen siniligan na sug balay dakus pingikpesan. ²⁶ Sa' ma'antu, mangay dayun dumanen menenulay pitu buuk, melaat pa dun diniin, dayun megela' ilan muli' dia. Kaas deksu'anen, su kebetang nu getaw kia piglegetan salabuuk da sia menulay, melaat pa tug bekna mipenggulaulanen."

Su Tantu Kepianan

²⁷ Naa selian ni Isus mektalu', duunig libun dia tebenan getaw minekeg mektalu' dini Isus, laungen, "Sug libun minata' dini'a muka' mikpedudu' dini'a, liliag tantu!"

²⁸ Kali' pektalu' si Isus, "Tumu' su getaw mekedengeg di talu' nu Megbebaya' dakus mekpetuud dun, iin tantu gupiai liliag!"

Su Getaw Mimilas, Menengi Mekesalebu' Tu'us (Mateo 12:38-42)

²⁹ Mendadi bena' pekpungunpungun su nga getaw mekpesempel dini Isus, kali' pektalu' si Isus, "Paa, yamu pa di nga getaw nemun, medupang amu gupia! Penengiin niu dinaani mekesalebu' tu'us, asa daal da laaki tu'us begay diniu, ki maa' nu mipenggulaula nu pimuunan nu Megbebaya' dengantu si Jonas. ³⁰ Pu' si Jonas, mibaal tu'us tu getaw Ninibe. Naa naan kini kig Bata' nu Kilawan, ma'antu dadema, mbaalu tu'us diniu nga getaw nemun. ³¹ Dayun sug Bai tug benwa Seba dengantu, mbantang megingdeg

tumakesil diniu sa' mateng su Gendaw nu Kengukum nu Megbebaya' di tiba'an getaw. Pu' daniin, miktegel mpanaw dinig benwa ta Israel, melayu' gupia dig benwanen, pu' adun mekineeg ditu telisebuten titulu'an ni Adi' Salomon. Naa yamu kiin, duun kinii mitua' diniu, metaas pa dini Salomon. ³² Muka' sa' mateng na tu'u su Kengukum, naa su nga getaw pa pagid dengantu sakup Ninibe kitu, mbantang dailan dema megindeg tumakesil diniu nga getaw nemun. Pu' ma'antu dadema ilan, sa' tinitulu'an ilan ni Jonas, miksikesuun ilan. Mendadi yamu, taman talu'u diniu, duun kinii mitua' diniu, metaas pa dini Jonas!"

*Subay Pektalentedan nu Getaw su Tiag
(Mateo 5:15; 6:22-23)*

³³ Mendadi kali' pektalu' si Isus, "Ki sulu', ndi' tutudan dayun egluden nu getaw, mesama ndi'en ukluban bandi. Segaga betangen dig dempa'an, adun medelaganen su nga getaw suled tug balay. ³⁴ Naa su mata niu, iini sulu' nug lawas niu. Kaas saladua' diniu sa' pinenggi' gempiai mata mu, naa medelagan na su tibuuk lawas mu.‡ Laak dagid sa' duuni mesait di mata mu, naa medeleman dademai tibuuk lawas mu. ³⁵ Kaas peglengilama, tekaw mbuus sug laung mu dun tiag mu, masi' medelem. ³⁶ Laak sa' meleep dig lawas mu ki medelag, nda'iduni medelem dun, naa ma'antu, lumbus medelag, ma'niin mitiagan ka sulu'."

‡ **11:34** 11:34 Su mata nu getaw, pitanggi' ni Isus tu kenemba'en tu metuud.

*Pigbelu'an ni Isus su nga Tautau Mekesuun
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)*

³⁷ Naa bena' mideksu' megukit si Isus, duuni Pariseo migenggat diniin maan tug balayen. Sa' ma'nia, minangay dema dia si Isus, migingkud dayun maan. ³⁸ Laak sa' minaan si Isus, misebu'an su Pariseo, kali'en maita' pu' nda' ni Isus pegela' dunutay sug bian mengingenaw tinitulu' nu nga Pariseo tu nga getaw. ³⁹ Dagitid kali' pektalu' su Kaunutan, "Paa, yamu pa di nga Pariseo, ugasan niu sug dibabaw nu pinggan niu muka' tasa niu, laak dagid dig dialem, mipenu' amu nu pingagaw niu puun di melaat betad niu. § ⁴⁰ Bengu'bengu'en amu! Su Megbebaya' miwat tug lawas nu getaw, kana' bain da gusayi miwat tug delendemanen? ⁴¹ Segaga peglegamut amu tu pubri, adun melimpiau amu tantu, sa'itada mekesuun amu."

⁴² Laung pa ni Isus, "Yamu pa di nga Pariseo, mekelelaatlelaat amu! Pu' pia su mekaika' pimula niu sampay su gininisan pegdaut, naa begay niu tu Megbebaya' su kesepulu' ilasen. Dagitid ki melegdeng betad muka' ki kepetail niu sia tu Megbebaya', baa, nda' dig delendeman niu. Asa kiin siaig bantang pegbetaden niu, sampay su ngag duma pinalinta pa pagid.

⁴³ "Yamu nga Pariseo, mekelelaatlelaat amu daan! Pu' sa' ditu simbaan ta, liagan niu su tampusan metaas ginkkudan. Sa' ditu amu pelum tebu'an, mauya'an niu pegbesaan amu nu

§ 11:39 11:39 Su nga Pariseo, pitanggi' ilan ni Isus di pinggan, limpiu su laak dibabawen, pu' su kekesuun nilan, paita'ita' da laak.

nga getaw. ⁴⁴ Mekelelaatlelaat amu dema tu'u! Pu' pitanggi'u amu di ngag lebeng nda'i tu'us dun, maindegan laak nu getaw, pu' nda' nilan suunay pu' masi' lebeng itu, kana' mpia.”

⁴⁵ Naa mendadi, duuni mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', kali' sumpat, “Naa Sir, sa' ma'niai telu'en mu, pepiidpiidan mu dami dema!”

⁴⁶ Kali' sembag si Isus, “Wa'a lai! Yamu nu nga mekpetu'un di Palinta, mekelelaatlelaat amu dadema! Pipisan niu gembegat titulu'an tu nga samataw niu, asa yamu, ndi' niu tanan etateni salabuuk tu nga tendu' niu meguit tu guiten nilan kia. ⁴⁷ Mekelelaatlelaat amu daan! Pu' su ginepu'ay niu, binunu' nilan su nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu. Yamu dadema, migbaal amu melengas lebeng tu nga pimuunan kitu. ⁴⁸ Naa sa' ma'antu, mitakesi'an niu su kesangu' niu tu melaat gulaula kia nu nga ginepu'ay niu. Pu' su ginepu'ay niui mimunu' dun, dayun yamui migbaal melengas lebeng nilan. ⁴⁹ Kaas ma'nini'i tinalu' nu Megbebaya', genat di ketelisebutayen, 'Sugu'en ku dinilani nga pemuunan ku muka' peneligan ku. Dagitid sug duma, peglegetan pa nilan. Sug duma pelum, petain nilan.’”

⁵⁰ Kali' padun pektalu' si Isus, “Naa kagina ma'antu, yamu pa di getaw nemun, melabu' tu'u diniu su ginukuman tu kekpatay ditu kelaun pimuunan nu Megbebaya', genat pa kebuat di gekleb langit bu' lupa' ⁵¹ sampay tu kekpatay dini Abel dakus su kebunu' dini Zacarias, su

pinatay kia ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', dia gelet nu gentudan gilak muka' su Me'elig Sugud. Taman talu'u diniu nga getaw nemun kini, melabu' tu'u diniu su ginukuman tu kelaun kemunu' kitu!"

⁵² Laung pa padun ni Isus, "Mekelelaatlelaat amu dema tu'u, yamu nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'! Pu' inawi' niu su gunsu' mekepuka' tu metuud, muka' inapa' niu su nga getaw suled sia, dagid yamu, nda' damu dema seled!"

⁵³ Naa selian ni Isus megawa' dia, pigbensi nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' su nga Pariseo. Piglantugi'an nilan gupia, ⁵⁴ pengepa'an nilan siai talu'en, adun metaban nilan sia si Isus di telu'enen.

12

Ndi' Mpia Dunutan sug Betad nu nga Tautau Mekesuun

(Mateo 10:26-27)

¹ Naa selian ni Isus megukit, kana' da dun santa' ngibu tawan nga getaw mikpungunpun-gun diniin, diadia maindeganenig dumanen. Mendadi, inuna ni Isus titulu'ay su nga sakupen, laungen, "Peglengilamay niu su petulin nu nga Pariseo di pan, sa'itada kig betad nilan tautau mekesuun. ² Pu' nda'iduni tibunan nemun, ndi' mbuasan. Nda'iduni giglud nemun, ndi' dema mesuunan. ³ Kaas adin su tinalu' niu di meglud, medengeg pa tu gedapan. Adin su kimed niu dig dialem sugud, mpegukit tu tebu'an."

Su nga Sakup nu Megbebaya', ndi' Kambat Mendek

(Mateo 10:28-31)

⁴ Kali' gusay pektalu' si Isus, "Taman talu'u diniu nga sambatu, ndi' niu endekayi sama ki-lawan niu, pu' daal da laaki megaganen petayay, sug lawas nu getaw. ⁵ Segaga pesuun ku diniu ki gempia niu endekan. Iin laaki gempia endekan niu, su Megbebaya', kig duuni pegbaya'en mek-patay di getaw, muka' pa padun megbeleng dun ditug linaw gapuy. Iin dema tu'ui endekay niu, su Megbebaya'!"

⁶ Laung pa ni Isus, "Naa pegdelendem niu deli' su manukmanuk. Lima buuk leksayaw, ndi' ba mesaluy dua' laad siin? Laak pia ma'antu, nda'i salabuuk dun ndi' eklungan nu Megbebaya'. ⁷ Yamu pelum, pia kig buuk di gulu niu, misuunan da nu Megbebaya' sa' santa' balu. Kaas ndi' amu mendek, pu' gembagel gupiaig laga' niu tu Megbebaya', sabaya' nu nga manukmanuk!"

Su Mbianan nu Getaw Mangken dini Isus dakus su Memalaw diniin

(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ Kali' pektalu' si Isus, "Kini pagidi talu'u diniu, adin su getaw kana' mpiid meglegintuud di gedapan nu nga getaw pu' suminakup dinaan nug Bata' nu Kilawan, naa naan, engkenen ku dadema iin ditu gedapan nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit. ⁹ Adin demai memalaw di gedapan nu getaw pu' kana' sakupu iin, naa pemelaun ku dadema iin ditu gedapan nu nga getaw langit.

¹⁰ “Adin pagidi getaw meksudi' dinaan kig Bata' nu Kilawan, pedesunen da dun. Dagid adin su getaw peksudi'anen sug Balakat nu Megbebaya', ndi' na pedesunen.”

¹¹ Laung pa ni Isus, “Mendadi sa' dengaten amu ditu nga simbaan nu getaw Judea, mesama tu gedapan nu nga gukum bu' kaunutan, naa ndi' amu melibuleng sa' ta' alandun mai gempia niu sembag dun. ¹² Pu' sa' dengaten namu, iin na gupiai mektitulu' diniu tu gempia sembag niu dun, sug Balakat nu Megbebaya'.”

Samingay mekatag di Kesaku di Ga'us

¹³ Naa mendadi, duuni sala tawan dia nga melaun getaw, laungen dini Isus, “Naa Sir, sa' mesu'at, talu' mu tu gulangbata'u, ilasanu dun su pusaka' nami.”

¹⁴ Kali' sembag si Isus, “Baa lai, laung mu dun tindu'u gukum niu mekilas pusaka' diniu?”

¹⁵ Kali' dayun pektalu' si Isus tu nga getaw, “Petubud amu, peglengilamay niu ki mesaku amu, pia ta' alanduni mesaku amu dun sia. Pu' su tantu ketubu' nu getaw, nda'ig labeten dun su pimetangen, maika' sa' melaun.”

¹⁶ Migbaal dayun si Isus penenggi'an dun, laungen, “Duuni medatu' getaw, singku'an gupia. ¹⁷ Kaas dialem ginaanen, ‘Naa, kenduta'en ku ma duni sengku'u kini? Saba' kelaunen, nda'idun naig betangan ku dun.’ ¹⁸ Kali' pegleketau, laungen, ‘Aa naa, pema'niniin ku. Tulagen ku su ngag bengelan ku, pu' baalen ku puli' ki gembagel pa padun, diaan ku na pentegu'ayi sengku'u sampay su nga pimetangu.”

¹⁹ Dayun telu'en ku dig delendeman ku, Aa naa, melaun na mitagu'u, sukal da di santa' taun! Mesu'at na melaliu, maan laak, meginum, muka' meglekebibu!' ²⁰ Laak dagid miktalu' diniin su Megbebaya', 'Bengu'bengu'en ka getaw! Gebii kini, matengi gumul mu. Dayun ki kelaun ginandam mu kiin, taway dun mai malap dun?' "

²¹ Diksu' ni Isus su sambingayen, laungen, "Mendadi, ma'nia su getaw mektimud ga'us kinilawan, laak di pegita'en nu Megbebaya', gempusuk da."

*Subay Pesalig tu Megbebaya' su Sukat
(Mateo 6:25-34)*

²² Naa pidayun gusay sumpatay ni Isus su talu'en tu nga sakupen, "Kaas talu'u diniu, ndi' niu libulengayi ketubu' niu, sa' ta' ma saani aanen niu. Dakus ndi' niu dadema libulengay sug lawas niu, sa' ta'i kenapet niu. ²³ Pu' su ketubu' nu getaw, gembageli pantagen sabaya' nu ka'aanen. Sug lawas nu getaw, gembagel dade-mai pantagen, sabaya' nu kenapeten. ²⁴ Muka' pegdelendem niu pagid su nga guak. Su guak, ndi' memula, ndi' dadema meglegani, nda'idun tananig bengelanen. Laak pia ma'antu, paanen da nu Megbebaya' su guak! Naa kana' ba labi pamu paanen, ki metaas pa tananig laga' niu, sabaya' nu nga manukmanuk? ²⁵ Kedua'en, duun bai sala tawan diniu, megaganen petaasayi gumulen sendaw pebian di kelibulengen dun? ²⁶ Naa sa' ndi' niu megagai maika' kia, alandun bai malap niu sa' melibuleng amu dig duma ketubu'an niu? ²⁷ Muka' pegdelendem niu pagid

sug bulak nu sigbet. Ndi' mengimbaal su sigbet, ndi' dadema megabel. Laak talu'u diniu, pia si Adi' Salomon, sa' migimakay gupia, nda'i salabuuk bulak sigbet, kana' melengas pa di kenapet ni Salomon kitu. ²⁸ Naa su sigbet, maita' nandaw, lema' mbaluy laak tagun. Laak pia ma'antu, begayan nu Megbebaya' pekayanen su sigbet, sa'itada sug bulaken. Sa' ma'antu, kana' bamu labi na begayan nu Megbebaya' penepeten niu? Kaas mauma dema maika' da ki kesalig niu tu Megbebaya'?"

²⁹ Diksu' ni Isus su talu'en, "Kaas ndi' mbagel dig delendeman niu ki ka'aan niu bu' kainum niu, muka' ndi' amu melibuleng dun. ³⁰ (Pu' su nga kana' mekpetuud dinig dibabaw lumbang, gembagelig delendeman nilan dun.) Yamu pasi', misuunan nu Gama' niu su kelaun kulang di sukat niu. ³¹ Segaga iini pebagel niu dig delendeman niu, ki kesakup niu tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Sa' ma'antu, su gininisan sukat, begay dadema nu Megbebaya' diniu."

Su Gimu tu Gekbus Langit
(Mateo 6:19-21)

³² Kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, "Naa yamu, pia maika'i pikumpulan niu, ndi' amu mendek. Pu' pigdelendem na nu Gama' niu, mpeduma amu tu Keglekaunutanen. ³³ Kaas su pimetang niu, peksaluy niu, muka' begay niu tu pubri su galinen. Sa' ma'niai penggulaulaan niu, gitunganen, mikalap amu pitaka ndi' na medanul, miktagu' amu gimu ditu gekbus langit,

ki gimu ndi' mengkanaan, ki ndi' dadema mesempelan nu megdaaw, sampay ndi' mesu'at aanen guled. ³⁴ Pu' adin mibetang su gimu niu, ditu dademaig delendeman niu."

Subay Mengandam su nga Sakup nu Megbebaya'

³⁵ Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi, pengandam amu, peginapet amu, ndi' niu gusay pelengayi sulu' niu. ³⁶ Iini penunggilingay niu, ki nga sesugu'en megelat tu gegalen nilan muli' genat tug bela'i, adun mpuka'an nilan ganam sa' mateng na muka' meksabi. ³⁷ Naa sa' metaangan nu gegalen sa' mateng, nda' ilan tulugay, naa penleliagen ilan gupia! Muka' talu'u tu'u diniu, su gegalen kia, megilis, dayun paingkudenen pu' maan ki nga sesugu'enen kia, iin masi'i megilak dinilan. ³⁸ Pia mateng di meginenga'i gebii, mesama da sa' dali' endaw, sa' ma'niai medetenganen, penleliagen su nga sesugu'en! ³⁹ Muka' pegdelendem niu pa pagidi gapu' balay. Sa' pinenggi' mesuunan pedaan nu gapu' balay su kdateng nu getaw malap sia di pimetangen, ndi' ba megenduk, adun ndi' na sia mbegdakan sug dinding nug balayen? ⁴⁰ Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, lumusadu puli' di guras kana' niu pedetengen. Kaas pengandam amu gusay."

Su Meseligan Sesugu'en muka' su kana' Meseligan

(Mateo 24:45-51)

⁴¹ Mendadi, sinaakan ni Pedro si Isus mekatag di sambingayen kia, laungen, "Naa Sir, yami

ba laaki titulu'an mu dun, atawaka sug launan getaw?"

⁴² Kali' sembag su Kaunutan, "Naa, adin su sesugu'en meseligan muka' telisebuten, iin dayuni pebia'en nu gegalenen tu nga sama sesugu'enen, iini mekilas tu gaan nilan sa' matengi kegilas dun. ⁴³ Sa' mateng su gegalenen muka' iini medetenganen, petuuden nu sesugu'en su sinugu' diniin, naa leliagen su sesugu'en kia! ⁴⁴ Talu'u diniu tu'u, sa' ma'nia, pegwakil dayun nu gegalenen diniin su kelaunan pimetangen. ⁴⁵ Dagit sa' dialem delendeman nu sesugu'en, 'Aa, su gegalen ku, maiben pa dateng,' kaas pesaitanen su nga sama sesugu'enen libun sa' laki muka' meksidalu maan, meginum, dakus megbebulek, naa sa' ma'nia, ta' ma dayuni mpenggulaula? ⁴⁶ Duuni gendaw metekaw muli' su gegalenen di guras nda'en pedetengay. Mendadi, silutan dayun pati' nu gegalenen ki sesugu'enen kia, dayun pedumaay tu nga getaw ndi' mekpetuud.

⁴⁷ "Adin su sesugu'en mesuunanen su mauya'an nu gegalenen, laak ndi' mengandam muka' ndi' dadema mekpetuud, bedasen gupia. ⁴⁸ Adin su ndi'en mesuunan su mauya'an nu gegalenen, laak iini penggulaulaanen sug bantang badas, bedasen tu'u, laak ndi' melebihi. Adin su getaw melauni pegwakil diniin, melaun dademai saaken puli' diniin. Dayun su getaw melaun pai pesalig diniin, labi na melaun dademai pedetengen diniin."

*Su Meliget Ginukuman nu Megbegaya'
(Mateo 10:34-36)*

⁴⁹ Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi, iini luminusadu dun, pu' adun tutudan ku su tibuuk lumbang. Melengas sia migleket na! ⁵⁰ Muka' naan, duuni kelegenayu subay bunagen dinaan. Mibegatanu pati', sampay da dun di gendaw metubusu na bunagay dun! ⁵¹ Laung niu dun ba, iini luminusadu dun, pu' pesalabuuken kui getaw dinig dibabaw lumbang? Kana' ma'antu! Talu'u tu'u diniu, iini mitua'u dun dini, me-guitu sumpaki'. ⁵² Pu' pinenggi' lima tawani salapenan. Genat nandaw, meksumpaki' ilan, telu tawan dig dibaluy, dayun dig dibaluy, dua' tawan pelum. ⁵³ Meksumpaki' naig delendeman nu gama' muka' nug bata'laki, ma'nia dadema su gina' muka' sug bata'libun, meksumpaki' su penugangan libun muka' su minugangan dun libun.”

*Metu'usan sa' Meglekaunutan na tu'u su Meg-
bebaya'
(Mateo 16:2-3; 5:25-26)*

⁵⁴ Naa miktalu' si Isus tu melaun getaw, “Mendadi, sa' maita' niui medikpel megdelem diin dapit sindepan, laung niu dayun megdupi', megdupi' daan tu'u. ⁵⁵ Muka' sa' mbatik niu dumuluki genus genat di gilidan gendaw, laung niu dayun, ‘Sungu memedes,’ memedes dayun. ⁵⁶ Dagit tautau da lai amu mekesuun! Metau amu mengatuk tu'us dig benwa muka' dig langit, mauma ndi' niu dadema maulug ki tu'us dig basa kini nandaw?

57 “Mauma dema ndi' amu memilang tu melengas sia penggulaulaan? 58 Saladua' diniu, sa' uiten ka nu duminangat dini'a tu pengukuman, penugaling mu iin pengamuyu'ay, selian niu dua' dia pa dalan pangay tu pengukuman. Pu' tekaw mbuus tegelen ka egakay tu'u tu kuis, dayun su kuis, pegwakila niin dayun tu pulis, dayun pirusuun ka nu pulis. 59 Talu'u tu'u dini'a, sa' ma'nia, ndi'a na mekegua' tu pirusuan, subay megela' pa sia biaday su sela'an mu, ndi' na engkanaan, pia selaad siin.”

13

Subay dema tu'u Meksikesuun su Getaw

1 Mendadi mitaang dun, duuni getaw migukit dini Isus pu' duuni nga getaw Galilea pipatay ni Gubirnadur Pilato, selian nilan mekanu. 2 Kali' sembag si Isus, “Naa kagina ma'antui mibianan nu nga getaw kia, laung ba niu dun, gembagel pai sala' nilan sabaya' nug дума getaw Galilea? 3 Kana' lai! Mendadi talu'u tu'u diniu, yamu pagid, sa' ndi' amu meksikesuun, iini petayan niu, maa' dadema dinilan. 4 Dayun ki sepulu' bu' walu tawan kiin minatay dadema, pu' miulakan ilan nu metaas balay mibuksak ditu Siloe. Laung ba niu dun, gembagel pai sala' nilan di ngag дума getaw dia Jerusalem? 5 Kana' dema! Talu'u tu'u diniu, yamu pagid, sa' ndi' amu daan meksikesuun, iin daani petayan niu, launan niu, maa' dadema dinilan.”

Su Kektigel nu Megbebaya' tu Getaw, Duuni Gikteben

⁶ Miksambingay si Isus, laungen, “Duuni getaw mimula sala puun gayu igera tu pegimulananen. Naa piglaawlaawanen su gayunen kini, adun upu'enen siaig bunganen, laak nda'idun gusayig bunganen. ⁷ Mendadi bena' minibeniben, kali' pektalu' su gapu' lupa' di tinindananen, ‘Naa, bentayay mu pa daan, ki gayu igera kini, telu taun nau megangayangay dini mengupu' sia bunganen, laak nda'idun tanani maita'u. Kaas penaga' mu! Tumu' lain nai pemula ta dinig lupa' kini.’ ⁸ Digid kali' sembag su tinindanan kia, ‘Naa Sir, ndi' pa sia penega'en di taun kini. Subay ilemunan ku pa deli' muka' abunuan. ⁹ Gelatan ta laaki taun kini, kalukalu megbunga, naa melengas. Digid sa' ndi' gusay megbunga, naa dekag mu pa pepenaga' tu'u dinaan.’ ”

Mekatag dig Baalen metaang di Gendaw Pelali

¹⁰ Naa duuni Gendaw Pelali, mikpetu'un si Isus di simbaan nu getaw Judea. ¹¹ Naa mitaang duunig libun dia, sepulu' bu' walu taun na megladu, saba' piglegetan menulay. Mibektut, ndi' tanan metandengi gindegen. ¹² Mendadi, bena' minita' ni Isus sug libun kia, sinabinen dayun, laungen diniin, “Dada', miuli'an ka na di mesait mu kiin!” ¹³ Dipenan ni Isus sug libun kia. Lemen laak midepenen, mitandeng nai gindegen. Inal dayun nug libun su Megbebaya'.

¹⁴ Laak su kaunutan tu simbaan, miangit, saba' duunig binaal daw ni Isus di Gendaw Pelali, piuli'aneni getaw kia. Kali' pektalu' ki kaunutan di nga getaw dia, “Ki sala simana, duuni genem endaw biwang dinita pengimbaalan ta. Kaas

angay amu dini mekpepeneguli' di genem endaw kia, ndi' niu taangay di Gendaw Pelali!”

¹⁵ “Paa,” simbag nu Kaunutan si Isus. “Yamu pa di nga tautau mekesuun! Pia metaang di Gendaw Pelali, duun bai sala tawan diniu, ndi'en ubadan sug bakanen atawaka sug asnonen tu giniketan dun, dayunen uitay tu tubig pu' painumenen? ¹⁶ Naa kig libun kini samasapu' ta dini Abraham, dayun sepulu' bu' walu taun na di gengkeman ni Satanas, ndi' ba mbantang beluyen dun metaang di Gendaw Pelali?” ¹⁷ Naa ki nga kelaun kuntra kia ni Isus, bena' midengeg nilani tinalu'en kia, mipiid ilan. Laak su ngag дума getaw, liliag ilan gupia dig launan gulaula ni Isus, melengas gupia.

*Su Sambingay mekatag dig Lisu Mustasa
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)*

¹⁸ Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi ki Keglakaunutan nu Megbebaya', alanduni pesemaan ku dun? Alandun mai petanggi'u dun? ¹⁹ Kinii samanen, ki salabuuk lisu, sangay nu mustasa su ngalanen. Genat pemulanay, sa' mentubu' muka' tumulin, ma'niin na bagel gayu. Su nga manukmanuk, megbaal ilan salag nilan dia nga panganen, saba' kebagelen.”

*Su Sambingay mekatag di Petulin di Pan
(Mateo 13:33)*

²⁰ Kali' gusay pektalu' si Isus, “Mendadi ki Keglakaunutan nu Megbebaya', ta' alandun pai petanggi'u dun? ²¹ Sala pa penenggi'an dun, petulin di pan, lemugen nug libun tu pitu

gantang garina. Mendadi genat lemugay dun, mpakayaw tumulin su tibuuk baalen pan.”

Su Keglekaunutan nu Megbebaya', Mesikuti Genga'anen

(Mateo 7:13-14, 21-23)

²² Sa' ma'antu, minundas si Isus mpanaw pangay tu Jerusalem, biananeni ngag lunsud gembagel sa' maika', pu' mekpetu'un dia. ²³ Mendadi, duuni getaw suminaak dini Isus, laungen, “Sir, meliang laaki getaw guunen nu Megbebaya'?”

Kali' sembag si Isus, ²⁴ “Penugaling amu bian ditu mesikut genga'an. Pu' talu'u tu'u diniu, melaun getaw suled sia, laak ndi' na mekeseled. ²⁵ Pu' duuni gendaw megbuat su gapu' balay, tekepenen na su genga'an. Tekaw mbuus diaan amu liu pegindeg, meksabi amu, laung niu, ‘Uu Sir, kelelaat puka'ay mu ami!’ Laak meksembang su gapu' balay, ‘Baa, yamu kiin, nda'u mesuunay adin amu getaw!’ ²⁶ Mektalu' amu dayun, ‘Miksalu maita maan muka' minum, mikpetu'un ka pa padun tu tebu'an nami!’ ²⁷ Laak dagid mektalu' diniu su gapu' balay, ‘Nda'u daan mesuunay adin amu getaw. Pelayu' amu dinaan, launan niu nu nga mikesala' getaw!’ ²⁸ Kaas sa' maita' niu si Abraham, si Isaac, si Jacob sampay su kelaun pimuunan nu Megbebaya' dengantu, ditu ilan seled nu Keglekaunutan nu Megbebaya', naa mengaduy amu, lamug mengkiget amu di ngisi niu. Pu' yamu, piglaken laak amu tug liu! ²⁹ Asa duun pa pagidi getaw metua' ditu genat tu silangan muka' sindepan sampay tu

gilidan gendaw, sumaup ilan tu keglekebibu dia Kaglekaunutan nu Megbebaya'. ³⁰ Muka' talu'u tu'u diniu, duuni getaw mbinaya' nemun, iini mauna sa' matengi gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw. Duun dademai getaw mauna nemun, iin na sungkini mbaluy mbinaya' sa' matengi gendaw kiin."

*Su Kepetail ni Isus tu Jerusalem
(Mateo 23:37-39)*

³¹ Naa mendadi mitaang ia, duuni nga Pariseo minateng. Minadap ilan dini Isus, kali' ilan pektalu' diniin, "Awa'a dini, pu' si Herodes, pekpetai ka niin sia."

³² Kali' sembag si Isus, "Naa, angay amu ditu niin, ki metawakal getaw kia, iini petenday niu diniin, laung niu, 'Pengutidan ku pai menenulay, peneguli'an ku pa gusayi nga getaw nandaw muka' lema'. Dayun gitunganen denlag, tubusen ku ki penggulaulaan ku.' ³³ Dagit pia ma'antu, subay mundasu tu'u nandaw muka' lema', sampay denlag. Pu' ki pimuunan nu Megbebaya', ndi' mesu'at binesaan, subay ditu laak Jerusalem."

³⁴ Kali' gusay pektalu' si Isus, "Uy, yamu nga getaw Jerusalem, yamu nga mekpatay di nga pimuunan nu Megbebaya', betuun pa pagid niu su nga sinugu' diniu nu Megbebaya'! Tatapu amu sia ekupay, maa' nu nga pesuy pegleman nu gina'en! Dagit mpauk amu dun! ³⁵ Kaas belengan tu'u nu Megbebaya' kig lunsud niu. Muka' talu'u dema tu'u diniu, genat nandaw,

ndi' na niau puli' maita', sampay mateng su gendaw metalu' niu, 'Aa naa, kiin na, minateng na ki pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya'. Melengas pepianan iin nu Megbebaya!' ”

14

Pauli'an Pelum ni Isusi Getaw metaang di Gendaw Pelali

¹ Naa duuni sala Gendaw Pelali, inggat si Isus maan diag balay nu sala tawan kaunutan di nga Pariseo. Naa su ngag дума getaw dia, pektuliktulikan nilan si Isus, sa' alanduni gulaanenen. ² Mendadi, duuni getaw dia gedapan ni Isus, mingabul. ³ Bena' minita' ni Isus, suminaak tu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' tu nga Pariseo, “Naa sa' metaang di Gendaw Pelali, biwang ba dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' meneguli' ita, sa' kana' ba?”

⁴ Nda' sembag ki nga kuntra ni Isus kia. Pigu-idan ni Isus di kemet su mingabul, piuli'anen tu'u. Dayunen pauli'ay tug balayen. ⁵ Sinaak dayun ni Isus tu nga getaw, “Naa ma. Sa' pinenggi' duuni sala tawan diniu, melabu'ig bata'en di medalem luak di Gendaw Pelali, pia pa sug bakanen laaki melabu'. Ndi'en ba dedeli'en guunay?”

⁶ Naa nda'idun gusayi mesembag nilan dun.

Ndi' Pia Mekpelabawlabaw

⁷ Naa sug дума getaw inggat maan diag balay kia, minita' ni Isus pu' pemili'en nilan su gingkudan ginandam tu metaas getaw. Sa'

ma'antu, migbaal si Isus penenggi'an dun, laungen dinilan, ⁸ “Naa saladua' diniu, sa' pinenggi' enggaten ka sumaup dig bela'i, sa' mateng ka, ndi'a pegingkud di gingkudan nu metaas getaw. Pu' kalukalu duuni inggat metaas pa dini'a, ⁹ dayun tekaw mbuus mekpesempel dini'a su migenggat diniu dua', maa' laungen dayun dini'a, 'Ay, beliu amu gingkudan, pu' iini paingkuden di giningkudan mu kiin.' Bena' mekegalin ka tu tampusan gembaba' gingkudan nu getaw, mpati'a mpiid. ¹⁰ Segaga sa' enggaten ka sumaup dig lumpuk, pegingkuda tu tampusan gembaba' gingkudan. Sa' ma'nia, mbuus mekpesempel dini'a su migenggat dini'a, maa' laungen dayun, 'Baa, Sambat, galin ka dini metaas.' ” Maa' laung ni Isus, “Sa' ma'antu, mpegbesaan ka di gedapan nu kelaun duma mu meglekebibu. ¹¹ Pu' adin su getaw petaasenen siai tindegen, iini pebeba'en. Adin dema su getaw mekpebaba' dig lawasen, iini petaasen.”

¹² Kali' pelum pektalu' si Isus tu getaw migenggat diniin, “Ya'a pelum, ma'antu dadema, sa' megenggata tu melaun getaw maan atawaka meglekebibu, ndi' pia sa' iin laaki enggaten mu su nga sambat mu, nga pated mu, beta'an mu, atawaka su nga sumbalay niu medatu' getaw. Pu' sa' ilani enggaten mu, naa enggaten ka nilan pelum. Ma'antu, mpekput na ki sugda dun dini'a, nda'iduni mbilin. ¹³ Segaga sa' meglekebibua, iini enggat mu su pubri, su nga mibektut, su nga pilung, sampay su ngag buta. ¹⁴ Leliagen ka dayun, pu' kagina ndi' mekesuli' dini'a su nga getaw inggat mu, sugdaan ka dun

nu Megbebaya' sa' mateng su gendaw metubu' puli' su nga mekesuun getaw minatay."

*Su Kegenggat nu Megbebaya', ndi' Pia Be-
libadan*

(Mateo 22:1-10)

¹⁵ Naa su ngag duma ni Isus maan, bena' midengeg nilani tinalu'en kia, laung nu sala tawan, "Ki getaw mekesaup tu keglekebibu ditu Keglekaunutan nu Megbebaya', leliagen tantu!"

¹⁶ Kali' sembag diniin si Isus, "Dagid pegdeldenem mu ini. Duuni getaw miglumpuk, melaun getaw pisebutanen. ¹⁷ Mendadi, bena' minuya' na su gilak, suminugu' su gapu' peglumpuk di nga sesugu'enen meksabi tu nga getaw pisebutanen, laungen, 'Naa ditu namu, minuya' nai gilak!' ¹⁸ Laak dagid ki nga ginggaten sumaup kini, diadia mipauk ilan, lumbus laak ilan migbaalbaal lapal. Duuni miktalu', 'Begu dau mekesaluy lupa', subay engain ku pa bentayay. Naa sa' mesu'at, talu' mu ditu, ndi' dau sumaup.'

¹⁹ Laung nug duma, 'Suminaluyu lima parisan baka, engain ku pa indanay pegdaru. Kaas sa' mesu'at, pemuunen ku dini'a, ndi' nau sumaup.'

²⁰ Laung pagid nug duma, 'Begu pau kini penginsawa, kaas ndi'u mekesaup.' ²¹ Naa sa' ma'antu, minuli' su sesugu'en kia, inukiten ditu gegalenen sug launanen kiin. Mendadi ki gapu' balay, mitutung pati'i gangiten. Kali' pektalu' di sesugu'enen kia, 'Gebeka, leep mu su karsada maika' sa' gembagel dinig lunsud, penguit mu dayun dini su nga pubri, su nga mibektut, su ngag buta, dakus su nga pilung.' ²² Naa sa'

ma'antu, bena' minateng puli' su sesugu'en kia, laungen, 'Sir, ki sugu'an mu dinaan, mitubus na, laak duun pai ginkudan.' ²³ Kali' pektalu' su gapu' peglumpuk, 'Naa pedituun ka pelum nga karsada sampay dalan. Adini getaw metaangan mu, tegel mu sumaup, adun gembibu ita dinig balayu keni. ²⁴ Pu' talu'u tu'u diniu, kig bekna pisebutan ku kitu, nda'idun dinilani mpeduma di keglekebibuu, pia sala tawan dinilan!' "

*Su Kesakup nu Getaw, subay Mengganget
gupia dig Delendemanen
(Mateo 10:37-38)*

²⁵ Naa sa' mipanaw si Isus, metiba' gupia getaw tumindug diniin. Mendadi, luminingay si Isus dinilan, kali' pektalu', ²⁶ "Adin su getaw sumakup dinaan, subay ki kepetailen dinaan, gembagel pa di kepetailen tu gina'en muka' tu gama'en, tu sawanen, bata'en, pateden libun laki, sampay su kepetailen tug lawasen. Pu' sa' kana' ma'niai kepetailen dinaan, naa ndi' mesu'at sumakup dinaan. ²⁷ Adin su ndi' mekpisan kurusen dakus megdunut dinaan, naa kiin, ndi' mesu'at sumakup dinaan."

²⁸ Laung ni Isus, "Pinenggi' duun diniui getaw meliag megbaal gembagel balay. Naa ndi' ba megingkud pa deli' meglekwinta di gastu dun, sa' megaganen tubusay sa' ndi'? ²⁹ Pu' sa' ndi' meglekwinta, tekaw buus laak mbulugen pe-sekay sug balay, dayun ndi'en megaga tubusay, pegimusaungan nu nga kelaun mekaita' dun, ³⁰ kali' ilan talu', 'Haa, ki getaw kiin, mikpuun

megbaal balay, dayun nda'en pelum megaga tubusay!' ”*

³¹ Laung pagid ni Isus, “Mesama da ki gadi', sa' mangay megbunu' tu sama adi'en. Dekag pasi' mpanaw, ndi' ba megingkud pa deli', pengtapenen sa' su sundalunen selaksa' tawan, megaganen ba pengetuay sug dibaluy, dua' laksa' pelumi sundalunen? ³² Dayun sa' pengtapenen ndi'en megaga, selian melayu' pai sama adi'en, ndi' ba memuun tu sama adi'en kia, adun megeksud ilan? ³³ Nda'i sala tawan diniu mekesakup dinaan, subay nda' na dig delendemanen su kelaun petailenen.”†

Su Kesakup tu Megbebaya', subay Metuud gupia

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴ Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa ki masin, gembageli gatagen. Laak sa' meksitebang su masin, naa kenduta'en ma dun pekpepuli' tu kepaiten? ³⁵ Sa' kana' na gempait, nda' nai gatagen, pia baalen sia gabunu. Bena' belengen na laak nu getaw. Naa adin sug duuni telinganen, mekiineeg dema tu'u!”

* **14:30** 14:30 Su getaw meliag sumakup dini Isus, pitanggi'en di getaw megbaal balay. Subay mbuklusig delendemanen, adun megaganen. † **14:33** 14:33 Sala pa penenggi'an ni Isus tu getaw meliag sumakup diniin, gadi' mangay megbunu'. Subay gela'enen ginaanen di kegbunu'en.

15

Su Mikesala' Getaw, Pisama di Karniru Mibeleng

(Mateo 18:12-14)

¹ Naa melaun mendawat buis muka' duma mekesesala' getaw mikpungun dia ni Isus adun mekineeg ilan tu talu'en. ² Laak su nga Pariseo muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', linibak nilan si Isus, laung nilan, "Paa, ki getaw kiin, penemba'enedi nga mekesesala' getaw, dungan pa padun dinilan maan!" ³ Mendadi, bena' misuunan ni Isus sug libakan nilan, migukit dayun dinilan sambingay, laungen,

⁴ "Naa mendadi, pinenggi' duuni sala tawan diniu megatusi karnirunen, dayun mbelengi salabuuk dun. Ndi'en ba bilinen dia pengeksaban su siam pulu' bu' siam, adun penengaunen ki salabuuk kia mibeleng? Penengaunen lai, sampay metuunen!" ⁵ Dayun sa' metuunen nai salabuuk kia, pisanenen muli', leliagen gupia. ⁶ Naa sa' mateng dig balayen, sebiinen dayun su nga sambaten dakus su sumbalayen, laungen dinilan, 'Megliliag ita, pu' ki mibeleng karniruu, mituun ku na!' ⁷ Naa ma'antu dadema, sa' meksikesuuni sala tawan laak mikesala' getaw, talu'u diniu, dedialan gupia ditu gekbus langit, gembagel pa dig leliag dun di siam pulu' bu' siam tawan mekesuun getaw, su ndi' kambat

meksikesuun.”*

Su Mikesala' Getaw, Pisama di Siin Mibeleng

⁸ Kali' pektalu' si Isus, “Mesamaig libun, pinenggi' duuni siinen sepulu' laad pelata. Sa' mbeleng diniin selaad, ndi'en ba tutudani sulu'en muka' siliganen sug liwagan nug balayen, penengaunen siba' sampay metuunen?

⁹ Dayun sa' metuunen na, sebiinen su nga sambaten muka' sumbalayen mekpungun diag balayen, telu'enen dayun dinilan, ‘Megleliag ita, pu' su siin ku mibeleng, minita'u na!’ ” ¹⁰ Diksu' ni Isus su talu'en, “Ma'antu dadema, sa' meksikesuuni sala tawan laak mikesala' getaw, talu'u diniu, gembagel tu'uig leliag ditu gedapan nu nga sesuguen nu Megbebaya' getaw langit.”

Sug Begutaw Mibeleng

¹¹ Kali' pagid peksamingay si Isus, laungen, “Mendadi, duuni getaw, dua' tawanig bata'en, lumbus laki. ¹² Naa duuni gendaw ki ngudan dun, miktalu' tu gama'en, ‘Naa Ama', sa' mesu'at dini'a, begay mu na dinaan nandaw su gilasu tu pusaka' petenged dinaan.’ Pikilas dayun nu gama'en su puseka'enen dig bata'en kia dua' tawan. ¹³ Mendadi, bena' santa' gebii, ki ngudan, pinungunen su kelaun gimunen, dayunen uitay mpanaw tu melayu' benwa. Naa bena' minateng ditu ki ngudan kini, sipalaanen laak gela'ay su gimunen saba'en megayep. ¹⁴ Mendadi, bena'

* **15:7** 15:7 Maita' di samingay kini su gembagel lelaat su Megbebaya' tu mikesala' getaw. Sa' meksikesuuni sala tawan dun, leliagen gupia su Megbebaya', maa' da nu getaw kia mikebaang tu petubu'enen mibeleng.

migela' na gupia su kwartanen, mibianan pelum meliget gutemig benwa kiin, nda'idun dayuni ketubu'an nug begutaw kini. ¹⁵ Sa' ma'antu, mikpetindan di getaw dangen dia, bitang dayun iin di telunan megingat babuy. ¹⁶ Naa, apelai. Pia su gaan nu ngag babuy kia, mauya'anen sia maan dun, saba' peglegunusan na. Laak nda'i getaw mekpaan diniin. ¹⁷ Dagitid bena' minibeniben, kali' pegleketau, laungen dig dilem delendemanen, 'Su kelaun tinindanan ni Ama'u, sukali gaan nilan, ndi' nilan megela' saba' kelaunen. Naan pelum kini, peglegunusan nau! ¹⁸ Tumu' pa megawa'u dini ganam, muli'u tu ni Ama'u. Sa' matengu ditu, telu'en ku dayun diniin, "Ama', mikesala'u dini'a, sampay ditu Megbebaya'. ¹⁹ Kaas kana' na mbantang gelalen mau bata' mu. Sa' ma'antu, Ama', mekpetindan nau laak dini'a." ' ²⁰ Naa sa' ma'antu, minuli' tu'u ditu gama'en ki ngudan kini.

"Naa sa' melayu'layu' paig begutaw kini, mi-dayag na nu gama'en. Iin, kali'en maita' sug bata'en, milelaat dun gupia. Gibeken sungkakay, dayunen ekepay dakus pingelekanen. ²¹ 'Naa Ama', laung nug begutaw, 'mikesala'u dini'a dakus tu Megbebaya'. Kana' na mbantang gelalen mau bata' mu.' ²² Dagitid su gama'en, miksabi tu nga sesugu'enen, laungen dinilan, 'Pemagas amu, angay niui melengas gupia suub kiin, peseluk niu diniin. Penising niu, pe-sepetusay niu pa pagid. ²³ Muka' titi' niu ki pilembu' ta nati baka kiin, adun meglekebibu ita, megleliag ita! ²⁴ Pu' kig bata'u kini, lepeng minatay na, dayun mitubu' puli'. Mibeleng na

sia, dayun mibaangan na.' Mendadi, miglekebibu ilan tu'u."

²⁵ Laung pa ni Isus, "Mendadi su gulangbata'en pelum, ditu pa pegimulanan nilan. Bena' minuli', kali' mesebang dig balay, midengegen su gigungan muka' sibayan. ²⁶ Sinabinen dayuni sesugu'en nilan, sinaakanen sa' ta' alanduni mipenggulaula kia. ²⁷ Kali' sembag su sesugu'en, 'Minateng na su ngudan mu. Tiniti' nu gama' niu su melembu' nati baka, pu' mialapen puli' daw sug bata'en, nda' meka'iday.' ²⁸ Naa ki gulangbata' kini, bena' midengegen, miglebut dun pati', mipauk dayun suled. Gumiwa' dayun su gama'en, pikamu'amu'en sug bata'en kia adun suled. ²⁹ Laak kali' sembag, 'Paa, Ama', kitui kaibenen, kana' laak santa' taun mingimbaalu dini'a, nda'u mainsan pemilas di sugu'an mu dinaan. Laak pia ma'antu, nda' mau mainsan begayay pia salabuuk nati kanding, adun meglekebibu ami sia nu nga sambatu! ³⁰ Laak bena' minatengig bata' mu kiin, su gumila' tu misukat mu gimu megunung di ngag libun, naa tiniti' mu pelum diniin su pilembu' nati baka!'

³¹ "Dagid sumimbag su gama'en, 'Naa, Naung, ita dua', meksalabuuk ita gusay megbenwa, kaas adin sug danaan, dani'a dadema. ³² Dagid ndi' mesu'at sa' ndi' ita daan meglekebibu muka' megleliag, pu' ki ngudan mu kiin, lepeng minatay na, dayun mitubu' pelum. Mibeleng, dayun mibaangan na.' "

Su Gempia Pegbetaden mekatag di Ga'us

¹ Naa migukit si Isus tu nga sakupen, laungen dinilan, “Duuni peneligan nu medatu' getaw. Mendadi ki peneligan kini, dinangat ditu medatu' getaw, ndi'en daw peksiba'an su ga'us pigwakil diniin. ² Naa sa' ma'antu, sinabi nu medatu' getaw peneliganen, sinaakanen, ‘Naa ma, metuud ba ki midengegu kini mekatag dini'a? Uli' mu dinaan su keglekwinta mu tu kelaun pigwakil dini'a, pu' kana'a na peneligan ku.’ ³ Bena' midengeg nu peneligan su tinalu' nu gegalenen, laungen dig dialem ginaanen, ‘Naa, ta' mai baalen ku keni, kagina ui'en dinaan nu gegalen kui ketendanan ku? Ndi'u ma megaga mengimbaal dig lupa', mpiidu dema menengi.’ ⁴ Kali' pegleketau, laungen, ‘Aa naa, adun duun pai getaw menemba' dinaan tug balayen sa' mawi' dinaani ketendanan ku, tumu' ma'niniig baalen ku!’

⁵ “Mendadi, sinabinen su nga kelaun miutangan tu gegalenen, piksesala tawan. Sinaakanen su miuna dateng, ‘Naa ya'a ma, sanui gutang mu tu gegalen ku?’ ⁶ Kali' sembag, ‘Megatus taruig lana.’ Kali' pektalu' su peneligan, ‘Naa, kiniig lista mu. Pegingkuda deli', surat mu dayun, lima pulu' laak.’ ⁷ Sinaakanen pelum su sala tawan, ‘Naa dani'a ma, sanui gutang mu?’ Kali' sembag, ‘Megatus bakidi trigo.’ Kali' pektalu' su peneligan, ‘Naa, kiniig lista mu. Surat mu diin, walu pulu' bakid laak.’

⁸ “Naa mendadi,” maa' laung ni Isus, “sa' midengeg nu gegalenen su pinggulaula nug limbungan peneliganen kia, pinalanen, pu' telisebuten

daw. Pu' su nga getaw kinilawanig delendemenen, metau ilan mengandam di kepianan nilan ditug binaya' gebii bu' gendaw. Telisebuten ilan mengandam dun, batul nu nga midelagan getaw.

⁹ “Kaas talu'u tu'u diniu,” maa' laung pa ni Isus, “ki ga'us niu kinilawan, peksaluy niu, adun gabang niu tu nga samataw niu. Dayun sa' mateng na su gendaw kiin mpapas su ga'us, mpenemba' amu gusay ditug benwa ndai' kebelengen. ¹⁰ Adin su meseligan di maika' ketendananen, iini meseligan dadema di gembagel. Adin su meglimbung di maika', iini meglimbung dadema di melaun. ¹¹ Kaas diadia sa' kana'a meseligan gumamit di ga'us kinilawan, pesalig ba dini'a ki ga'us ditu gekbus langit? ¹² Muka' sa' kana'a meseligan di gimu laak pisalig pa deli' dini'a, begayan ka ba nu Megbebaya' dig dani'a gupia gimu?”

¹³ Diksu' ni Isus su tinalu'en, “Naa su peneligan, ndi' mesu'at pegdangananen tindanay nug dua' tawan gegalen. Pu' sa' ma'antu, mesengayen sug bekna gegalenen, laak petailenen su kedua' gegalenen. Atawaka iini petuudenen sug bekna gegalenen, dagid teliudanen laak su kedua'en. Kaas su Megbebaya' muka' su ga'us, ndi' mesu'at pegdangananen pebegelay di ginaa niu.”

Su Gimu, ndi' Mpia Petailen

(Mateo 11:12-13; Marcos 10:11-12)

¹⁴ Naa su nga Pariseo, bena' midengeg nilan su kelaun tinalu' kia ni Isus, piksudi'an nilan iin, saba' mesaku ilan gupia di kwarta. ¹⁵ Dagid

kali' pektalu' si Isus, "Paa, yamu di nga Pariseo, mekpaita'ita' amu mekesuun di gedapan nu nga getaw, laak misuunan nu Megbebaya'i tantu delendeman niu. Ki melaga' gupia di pegita' dun nu kilawan, melemu' laak dun su Megbebaya'."

Ndi' Mbeleng su Talu' nu Megbebaya'

¹⁶ Kali' pektalu' si Isus, "Naa dekag pasi' mitua' si Juan su Memunag Tubig, pigbia'an su nga getaw nu Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag дума pimuunanen dengantu. Dayun genat di ketua' ni Juan, pegukiten su Gempia Petenday mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya', kaas su kelaun getaw, mekti-nantu sumakup dun. ¹⁷ Laak dagid pia ma'antu, ki Misulat Palinta nu Megbebaya', ndi' mpalin su pegbaya'en. Melemu pa megela' mbeleng su gekleb langit bu' lupa' kini, sabaya' nu Palinta, mengkanan sektaang talu'."

Su Senlangan, ndi' Megbeleng

¹⁸ Kali' pektalu' si Isus, "Adin sug laki belengenen su sawanen dayun menginsawa na puli' dig lain libun, naa kiin, mikesala' dusa. Mesama da sa' duuni senlangan megbeleng, dayun penginsuaan nug lain laki sug libun. Kiin, mikesala' dadema dusa su menginsawa dun."

Si Lazaro muka' su Medatu' Getaw

¹⁹ Naa miksamingay si Isus, laungen, "Duuni medatu' getaw, iini penepetenen gempula suub gadi' dakus sug дума melaga' penepeten. Gendawgendaw meglekebibu. ²⁰ Naa diag bisuangan nu medatu' getaw, duuni pegbelilid dia pubri

getaw, ngalanan si Lazaro, mileepig lawasan penekit. ²¹ Pu' liagan sia ni Lazaro, maan di nga mumu melabu' diag lemisaan nu medatu' getaw. Pidag pa tanan su penekiten, pinila'an nu nga gitu'. ²² Mendadi bena' miniben, minatay si Lazaro, iwit dayun nu nga sesugu'en nu Meg-bebaya' getaw langit tu gupid ni Abraham. Naa ki medatu' getaw kini, minatay dadema muka' libeng. ²³ Naa bena' ditu na linaw gapuy su medatu', miligetang gupia. Kali' tingag, minita'en ditu melayu' si Abraham, sampay si Lazaro, masi' dia peksainganen gupia si Abraham.

²⁴ “Tiwagan dayun nu medatu' getaw si Abraham, laungen, ‘Uu Apu' Abraham, lelaatay mau! Sugu' mu si Lazaro, adun lesekenen pia laak sebanay di tendu'en di metegdaw tubig, adun petegdu'anen dinig dila'u. Pu' mitegelanu pati' dini gapuy keni!’

²⁵ “Laak dagid miktalu' si Abraham, ‘Naa Apu', iini pegdelendem mu, ya'a, mibianan mu na su nga memis kebetang, saanan pa tetubu'a. Si Lazaro, mibiananen dema su nga gempait kebetang. Dagid nemun, mipianan iin dini. Ya'a pelumi mitegelan diin. ²⁶ Kedua'en, duuni gembagel gupia gawang di gelet ta, adun ndi' mekebian su mangay sia diniu diin genat dini. Muka' nda' dademai mekebian mangay dinami kini genat diniu dapit.’

²⁷ “Kali' sumpat su medatu' getaw, ‘Laak kelelaat dini'a Apu', penengiin ku dema tu'u dini'a, sugu' mu si Lazaro meditug balay nu gama'u, ²⁸ adun penegulanen su patedu, pu' duunig lima

tawan patedu ditu, adun ndi' ilan sia mpeduma mekedini benwa nu kelegenay!'

²⁹ “ ‘Baa,’ simbag ni Abraham, ‘ki Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag дума pimuunanen dengantu, mipeduunan ilan dun. Melengas kitui kineegan nilan.’

³⁰ “Laung pelum nu medatu' getaw, ‘Naa kana' ma'nia, Apu' Abraham. Sa' tumu' duun siai getaw genat matay mangay mekpegad dinilan, naa dekag pailan tu'u peksikesuun.’

³¹ “ ‘Baa,’ simbag ni Abraham, ‘sa' ndi' nilan kineegan ki Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag дума pimuunanen dengantu, naa ndi' ilan gusay metuudan, pia pa duuni getaw metubu' puli' genat matay.’ ”

17

Su Kegdaang di Samataw

(Mateo 18:6-7; Marcos 9:42)

¹ Kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, “Naa, minget ndi' mesu'at pu' nda'iduni kegdaang di getaw. Laak pia ma'antu, mekelelaatlelaat su getaw mekegdaang di samatawen! ² Ki mekegdaang dun, sa' pinenggi' palintangan galingan dayun lebu'ay tug laud, tumu' megaan daitu, sabaya' nu ginukuman nu Megbebaya' tu getaw mekegdaang di sala tawan gembata' kini.* ³ Kaas pekpetubud amu!

Su Kepedasun di Samataw

(Mateo 18:21-22)

* **17:2** 17:2 Su telu'en ni Isus gembata', piuluganen dun su nga sakupen gembaba'i tindeg nilan.

“Saladua' diniu, sa' duuni samasakup mu mekesala' dini'a, naa titulu'ay mu iin. Dayun sa' megbiksu'ig duma mu kia, pedasun mu. ⁴ Pia pa mekesala' dini'a pitu deksu' sendaw, dayun pitu deksu' dadema mekpuli'puli' dini'a mektalu', 'Migbiksu'u dun,' naa pia ma'antu, subay pedesunen mu gusayig duma mu kia.”

Su Kesalig tu Megbebaya'

⁵ Naa kali' pektalu' tu Kaunutan su nga peneliganen, “Sir, paiseg mu ki kesalig nami.”

⁶ Kali' sembag su Kaunutan, “Ki kesalig niu, pia laak sia ma'niin bagel salabuuk lisu mustasa, naa megaga niu sugu'ayi gembagel gayu kinu', laung niu, 'Mbakuta, mpemulaa dayun tug laud!' Naa ma'antu da, mekpetuud dadema diniu ki gayu kia.”

Ndi' Mpia Mekpenalenal su Sakup ni Isus

⁷ Kali' pektalu' si Isus, “Naa pinenggi' sala tawan diniu, duuni sesugu'en mu megdaru atawaka megingat karniru. Naa sa' muli' diag balay su sesugu'en mu, telu'en mu ba di sesugu'en mu kia, 'Bundasa dini, gingkuda maan'? ⁸ Ndi' mu ba telu'en sungkin diniin, 'Naa, ba'ugay mau, pegilisa, ilakay mau dayun'? Muka' telu'en mu pagid diniin, 'Naa sa' metubusu maan muka' minum, dekaga pa aan.' ⁹ Dayun sa' metubus nu sesugu'en su sinugu'an mu diniin, mekpaladpalada ba diniin? Mabu' ndi'. ¹⁰ Mendadi ma'antu dadema amu, sa' mpenggulaula niuig launan sinugu' diniu, naa iin dayuni talu' niu, 'Sesugu'en laak ami, daal da laaki binaal nami su mbantang baalen nami.' ”

Su nga Getaw ndi' Metau Ebanan

¹¹ Naa selian ni nga Isus dig dalan pangay tu Jerusalem, mikebian ilan dig dulunan nu Samaria muka' nu Galilea. ¹² Mendadi, bena' misebang ilan di maika' lunsud, duuni sumin-ungkak dini Isus sepulu' tawan migladu mekesalebu' nuka. Ki nga pegladu kini, pegindeg ilan di melayu'layu', ¹³ kali' ilan pektawag diniin, laung nilan, "Uu Sir Isus, lelaatay mu ami!"

¹⁴ Bena' minita' ni Isus su sepulu' tawan, laungen dinilan, "Angay amu tug belian, pebantay niu dunig lawas niu."

Lemen laak ilan mikepanaw, mitekaw mawa'i mekesalebu' nuka nilan.

¹⁵ Naa sala tawan di sepulu' kia, bena' mi-batiken pu' miuli'an na, mipuli' dia ni Isus, pekpenek megenal tu Megbebaya'. ¹⁶ Bena' midepet di gedapan ni Isus, miglaub mekpaladpalad diniin. Asa iin, getaw Samaria. ¹⁷ Bena' midengeg ni Isus su kekpaldpaladen, kali' pektalu', "Asa kana' ba sepulu' tawani pineguli'an? Sa' ma'antu, adin ma su nga siam?" ¹⁸ Daal da laak masi'i mipuli' megenal tu Megbebaya'i sala tawan kini kana' getaw Judea?" ¹⁹ Laung dayun ni Isus tu getaw Samaria, "Naa, pegbuata, bundasa di gengayan mu. Miuli'an ka puun di kesalig mu."

Ki Keglekaunutan na Tu'u nu Megbebaya' (Mateo 24:23-28, 37-41)

²⁰ Naa duuni nga Pariseo, sinaak nilan dini Isus sa' nanu meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'. Kali' sembag si Isus, "Ki Keglekaunutan na

tu'u nu Megbebaya', ndi' mbentayan nu getaw. ²¹ Ndi' metalu' nu getaw, 'Bentayay pa daan niu, kiin na!' atawaka 'Kia nain!' Pu' talu'u diniu, ki Keglekaunutan nu Megbebaya', dini na niu tu'u."

²² Kali' gusay pektalu' si Isus tu nga saku-pen, "Duuni gendaw mateng, taginaa niu dun, mbianan niu su Keglekaunutan ku, naan kini kig Bata' nu Kilawan, pia sendaw laak sia. Laak bulug ndi' niu pa mbianan. ²³ Muka' duun pai mektalu' diniu ma'nini', 'Bentayay pa daan niu, kiin na!' atawaka duuni mektalu', 'Bentayay pa daan niu, kinu' na!' Laak ndi' niu laaway. ²⁴ Pu' maa' nu gilat, tekaw tiaganen sug langit genat tu dapit silangan mangay tu sindepan, ma'antu dau dema, naan kini kig Bata' nu Kilawan, sa' mateng su gendaw di kelusadu puli'. ²⁵ Laak iinig bekna mpenggulaula, naan, kig Bata' nu Kilawan, mianu di meliget lasay, pemilasen pau pagid nu nga getaw nemun.

²⁶ "Pu' ki kelusadu puli', naan kini kig Bata' nu Kilawan, iini samanen, su mipenggulaula ditu timpu pa ni Noe. ²⁷ Di gendaw kitu, minaan su getaw, mininum ilan, migbela'i ilan, sampay da dun di gendaw nu keseled ni nga Noe tug butuk, dayun mikpuun sug Bagyu Lampap. Dayun mitekawan melemesi kelaun getaw kitu. ²⁸ Ma'antu da pagid su gendawan ni Lot. Nda'idunig lain delendeman nu getaw, minaan laak ilan, mininum, mindagang, migimula ilan, dakus migbaal balay. ²⁹ Laak dagid su gendaw nu kelaguy ni nga Lot tug lunsud Sodoma, iin na dayun su kepelabu' gapuy muka' batu megliga' tug lunsud kitu genat tug langit. Mitekaw dayun

megela' matay su nga getaw dia. ³⁰ Mendadi, naan kini kig Bata' nu Kilawan, ma'antu dadema ki ketua'u puli'."

³¹ Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi, sa' matengi gendaw kiin, adin su getaw metaang dia gatep nug balayen, laak su pimetangen, dia da di-alem balayen, ndi' pia melangan suled pa diag dialem pu' malap di pimetangen. Samanen su getaw sa' metaang ditug binaalanen, ndi' dadema mpia muli'. ³² Iini pegdelendem niu, su sawa ni Lot dengantu.† ³³ Naa adini mpauk megwakil gumulen dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i tamanen. Adin su pegwakilen dinaan su gumulen, iin, malapen sungkin su ketubu' nda'i tamanen. ³⁴ Talu'u tu'u diniu, sa' matengu gebii, metaang duunig dua' tawan megubay metulug, tekaw elapen su sala tawan, mbilin sug dumanen. ³⁵ Duun pa pagidig dua' tawan libun peglegaling. Tekaw mawa'i sala tawan, elapen, bilinen su sala tawan. ³⁶ [Duun pa pagidig dua' tawan laki pekpengimbaal dig lupa', bena' su sala tawan, tekaw ua'ay, mbilin laak sug dumanen.]"

³⁷ Bena' midengeg nu nga sakup ni Isus, sinaak nilan diniin, "Sir, adin ma mpenggulaula?"

Kali' sembag si Isus, "Adin sug duunig bangkay dun, ditu dayun mekpungun su nga menagit."

18

† **17:32** 17:32 Saanan ni nga Lot meglaguy tug lunsud pilebu'an nu Megbebaya' dengantu, luminingay su sawa ni Lot, dayun pibaal masin.

Su Sambingay mekatag dig Balulibun ndi' Lumukas Menengi

¹ Naa migukit si Isus tu nga sakupen sambingay, bianen mektitulu' dinilan pu' subay tatap ilan menenabi, ndi' ilan lumukas dun. ² Kali' pektalu' si Isus, "Naa dia salabuuk lunsud, duuni kuis dia. Ki kuis kini, kana' mendek ditu Megbebaya', ndi' dadema megbasa di samatawen. ³ Naa duun pagidig balulibun diag lunsud kia. Kig balulibun kini, tatap mangay ditu kuis, kali' pegubug diniin, 'Sugutay mau ditu mipenggulaulau tu kuntrau!' ⁴ Naa sug bekna kitu, mpauk sia megabang su kuis ditug balulibun kia. Laak sa' miniben, laungen dig dialem ginaanen, 'Aa, pia ndi'u mendek tu Megbebaya' muka' ndi'u dadema megbasa di samatawu, ⁵ kig balulibun kini, peksemukenu niin pati'. Tumu' pedaagen ku na laak, adun ndi'u penlukasen diniin, tatap pelum mekpuli'puli' dini!'

⁶ "Naa sa' ma'antu," maa' laung pa nu Kaunutan tu nga sakupen, "pia melaatig betad nu kuis kiin, pegdelendem niu ki tinalu'en tug libun. ⁷ Naa su Megbebaya' pelum, sa' menamal menenabi diniin gebii gendaw su nga pimili'en sakupen, kana' ba labi pa mekpepia dinilan? Melangan ba megabang dinilan? ⁸ Talu'u diniu, pepiananen dayun, sembutenen pepianay. Laak dagid pia ma'antu, sa' lumusadu puli' dinig lum-bang, naan kini kig Bata' nu Kilawan, metaangan ku ba, sumalig tu Megbebaya'i nga getaw?"

Su Mangya' Pariseo muka' su Mendawat Buis

⁹ Mendadi, miksambingay pa gusay si Isus, pisugaten ditu sambingayen su nga getaw delendeman nilan dun, ilan laaki mekesuun, peksudi'an nilan su kelaun samataw nilan. ¹⁰ Kali' pektalu' si Isus, "Duuni Pariseo minangay ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', adun menenabi dia. Muka' duuni sala tawan mendawat buis, midia dadema pu' menenabi. ¹¹ Naa ki Pariseo kia, kali' pegindeg menenabi, laungen dig dialem ginaanen, 'Uu Megbebaya', mekpaladpaladu dini'a, pu' naan kini, kana'u maa' nug lain getaw, meglimbung, menggulaula melaat, megdusa, sa'itada maa' nu mendawat buis kinu'. ¹² Pu' kada sala simana, medua'u mekpuasa. Adin su sukatu, begayu dini'a su kesepulu' ilas dun.' ¹³ Laak dagid su mendawat buis, pegindeg dia melayu'layu', nda' tanan pegangag tug langit, saba' mipati' mpiid. Pengekdukeneni gegdeben, laungen, 'Uu Megbebaya', lelaatay mau, mekesesala'u getaw!' ¹⁴ Naa," maa' laung ni Isus, "talu'u tu'u diniu, ki mendawat buis kia, sa' minuli' tug balayen di gendaw kia, mekesuun na di pegita'en nu Megbebaya'. Su sala tawan, nda'. Pu' adin su petaaseneng lawasen, iini pebeba'en. Adin dema su pebeba'enenig lawasen, iini petaasen."

*Subay Penunggilingan su Kesalig nu Gembata'
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)*

¹⁵ Naa pia su nga maika' gembata', pinguit nu nga getaw ditu ni Isus, adun pendepenanen ilan. Laak dagid bena' minita' nu nga sakup ni Isus, pimaag nilani getaw kia. ¹⁶ Mendadi si Isus, pibundasen dia niin su nga gembata',

laungen tu nga sakupen, “Ki nga gembata' kiin, petuyang niu ilan mangay dinaan, ndi' niu belibaday. Pu' iin laaki mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', su megimbata' dig betaden. ¹⁷ Taman talu'u diniu, nda'i getaw mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', subay su kesaligen, ma'niin nu kesalig nu gembata' kini.”

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Gayak di Gimu (Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸ Mendadi duuni kaunutan nu getaw Judea suminaak dini Isus, “Sir, mekesuun ka. Naa ta' alanduni gempiau penggulaulaan, adun mpedumau tu ketubu' nda'i tamanen?”

¹⁹ Suminaak puli' si Isus di getaw kia, “Baa, mauma dema paingalan mu dinaan, mekesuun? Nda'iduni mekesuun tantu, subay su laak Megbebaya'. ²⁰ Dagit, misuunan mu na ki nga palinta, ma'niin 'Ndi'a pegdusa, ndi'a pekpatay, ndi'a pegdaaw, ndi'a penakesi' dig balus, pegbesaay mu su gina' mu bu' gama' mu.' ”

²¹ Kali' sembag su kaunutan, “Sir, ki kelaun palinta kia, dinunutan ku genat pa di kaika'ayu.”

²² Laak bena' midengeg ni Isus, kali' padun pektalu', “Naa, duun pa gusayi kulang dini'a. Peksaluy mu ki kelaun gimu mu, dayun pemegay mu tu nga pubri getaw su galinen. Duun dayuni ga'us mu ditu gekbus langit. Dayun puli'a dini naan, pegdunuta dinaan.” ²³ Dagit kali' medengeg nu kaunutan ki tinalu' kia ni Isus, milegenan pati', pu' medatu' gupia getaw iin.

²⁴ Mendadi, bena' minita' ni Isus, kali' pektalu', “Ki medatu' getaw, melegen tu'u ki kesakupen

tu Keglekaunutan nu Megbebaya'! ²⁵ Melemu pa su kebian nu petubu'en kamelyu dig luang tai', sabaya' nu kesakup nu medatu' getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya'."

²⁶ "Aba," laung nu nga mikedengeg tu tinalu' kia ni Isus, "sa' ma'antu, duun bai megawen?"

²⁷ Kali' sembag si Isus, "Su ndi' megaga nu kilawan, megaga gusay nu Megbebaya'."

²⁸ Laak dagid si Pedro, kali' pektalu', "Sir, yami kini, pia sug balay nami, bileng na nami gupia, adun megdunut ami dini'a!"

²⁹ "Wa'a," laung ni Isus. "Muka' taman talu'u diniu, adini getaw belengenen sug balayen, sa' su sawanen, nga pateden, mekegulangan sampay su ngag bata'en, saba' nu kesakupen tu Keglekaunutan nu Megbebaya', ³⁰ naa nemun, sugdaan dun melaun. Dayun di gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, mpeduma pa pagid tu ketubu' nda'i tamanen."

Ketelu Deksu' na Pisuun Pedaan ni Isus su Kapatayen

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Naa sinabi ni Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen. Bena' ilanilan da laak, kali' pektalu' si Isus, "Naa, pektalenteay niu gupia ini. Kini, tuad naita tu'u di Jerusalem. Mendadi, sa' mateng ita dia, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, menuud tu'u ki kelaun misulat dengantu nu nga pimuunan nu Megbebaya' mekatag dinaan.

³² Pegwakilu tu nga kana' getaw Judea, dayun pengimusaanganu nilan, peksudi'anu muka' pendula'anu nilan, ³³ pembedasen pau nilan

pagid. Dayunu petayay. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, metubu'u puli'."

³⁴ Laak dagid su nga peneligan ni Isus, nda'i misabut nilan di kelaun tinalu'en kia. Iglud pa deli' dinilan, kaas nda' nilan mesuunay su tantu kelebu'an nu tinalu'en dinilan.

*Piuli'an ni Isusig Buta Menengi Limus
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)*

³⁵ Naa sa' misebang si nga Isus dig lunsud Jerico, mitaangan nilan, duunig buta pegingkud dia geksid dalan, menengi limus. ³⁶ Mendadi bena' midengeg nug buta su gelang nu mimeg-bian kia getaw, sinaaken, "Alandun main?"

³⁷ Laung nu ngag dumanen, "Megbian na dini si Isus, ki getaw Nazaret kiin."

³⁸ Migbeksay dayun sug buta, laungen, "Uu Isus, Sapu'a ni David, lelaatay mau!"

³⁹ Kig buta kia, pigbelu'an dayun nu nga getaw pekpanaw di gunaan ni Isus, pimaag nilan sia. Laak palu pa mpemaag, ndi', minamal mektawag, laungen puli', "Uu Sir, sapu'a ni David, lelaatay mau dema tu'u!"

⁴⁰ Tuminlen dayun si Isus. Piagaken kig buta kia di gupiden. Bena' mesempel diniin, ⁴¹ sinaak ni Isus, "Ta'i penengiin mu dinaan?"

"Sir, liagan ku sia, mekengita' nau."

⁴² Mikталu' si Isus, "Mekengita'a na! Miuli'an ka na, puun di kesalig mu."

⁴³ Lemen laak mitalu' ni Isus, mikengita' dayun tu'u sug buta. Muka' tumindug dayun dini Isus, pegenalenen su Megbebaya'. Kampu' nu ngag

lumaun getaw dia, sa' minita' nilan su mipeng-gulaula, inal nilan dadema su Megbebaya'.

19

Suminakup dini Isus si Saqueo

¹ Naa midepet si nga Isus tug lunsud Jerico. Bena' minian ilan dia, mitaanganen ² duuni getaw dia, ngalanen si Saqueo, kaunutan nu nga mendawat buis, kaas medatu' getaw. ³ Mauya'an ni Saqueo maita'en si Isus, laak ndi' mesu'at saba' kelaun getaw, pu' gembaba' getaw si Saqueo kini. ⁴ Paladpalad kali' pegleketau, gumibek tu gunaan ni nga Isus, minaik dayun di gayu sikomoro adun maita'en si Isus, pu' mekebian dia. ⁵ Mendadi, bena' mitanda' si Isus di gayu kia, migangag dini Saqueo, kali' pektalu' diniin, "Naa Saqueo, dedali'a penaug, pu' subay mapitu mektulug tug balay mu nandaw."

⁶ Naa sa' ma'antu, migdedali' menaug si Saqueo, didialanen gupia si Isus tug balayen. ⁷ Laak bena' minita' nu nga getaw, linibak nilan dayun si Isus, laung nilan, "Paa, mauma iin, minapit mektulug dig balay nu mekesesala' getaw?"

⁸ Dagit si Saqueo, migindeg, kali' pektalu' tu Kaunutan, "Mendadi Sir, su seginenga' pimetangu, begayu na tu gempusuk getaw. Muka' adin sug linimbungan ku, uli'en ku dema tu'u diniini paat pilu'."

⁹ Kali' sembag si Isus, "Aa naa, sa' ma'niin, minateng na tu'u nandaw dinig balay kini ki kegawen nu Megbebaya', kagina ki getaw kini,

sapu' dadema ni Abraham. ¹⁰ Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan, iini luminusadu dun, pu' adun penengaun ku ki nga getaw mibeleng, adun guunen ku.”

*Su Sambingay mekatag di Selapi' Bulawan
(Mateo 25:14-30)*

¹¹ Naa selian pekineegan nu nga getaw su pek-telu'enen, duuni sinumpat dun ni Isus sambingay. Pu' kagina sungu na mateng tu Jerusalem si Isus, laung dun nu nga getaw, kia na tu'u su kesebang nu Keglekaunutan nu Megbebaya'.

¹² Kaas miksambingay si Isus, laungen, “Duuni metaas getaw mipanaw di melayu', pu' adun iini metendu' gadi' diag benwanen, dayun muli'.

¹³ Mendadi, selian nda' pa panawi metaas getaw kini, pinsabineni sepulu' tawan sesugu'enen. Bena' misabinen ilan, duuni pigwakilen dinilan kwarta bulawan, pikselaad dinilan, kali' pektalu' dinilan, ‘Kini, penelapi' niu, sampay matengu puli'.’

¹⁴ Laak dagid su nga samasakupen tug benwa kia, mesengay nilani metaas getaw kini. Kaas sa' mipanaw iin, duuni sinugu' nilan meglendug diniin, mangay dadema ditug benwa pegengayanen, pimuunan nilan ma'nini'. ‘Mpauk ami sa' meglegadi' dinamii getaw kia.’

¹⁵ “Laak dagid ki kaunutan kini, mialapen gusayi pegbaya'en meglegadi' tug benwa kia. Mendadi bena' minuli', pinsabinen dayun su nga sesugu'enen, su pigwekilanen kiin nu kwarta, adun mesuunanen su gikteb nu tubu'en sa' pinelapi' nilan. ¹⁶ Bena' misabinen ilan, minadap diniin sug bekna, kali' pektalu', ‘Naa

Sir, kig bigay mu dinaan kia selaad bulawan, midugangan pa sepulu' laad.'

¹⁷ " 'Aa naa, melengas!' laung nu gegalenen. 'Gempiaa sesugu'en! Naa, kagina meseligan ka di maika', pebaya'u dini'a sepulu' lunsudan.' "

¹⁸ Laung ni Isus, "Mendadi, suminukli madap tu kaunutan su kedua' tawanen, kali' pektalu', 'Sir, kig bigay mu dinaan dema, midugangan na lima laad.'

¹⁹ "Laung nu kaunutan, 'Naa ya'a, megbaya'a dadema dig lima lunsudan.'

²⁰ "Laak dagid ki sala tawan pelum, bena' minadap tu gegalen, kali' pektalu', 'Sir, kini da gusayig bulawan mu, pinutusu di panwilu, dayun ku tegu'ay. ²¹ Pu' mindeku dini'a, saba' metegasig betad mu. Elapen mu su kana' dani'a, geniin mu su nda' mu dadema pemulanay.'

²² " 'Paa,' simbag nu kaunutan, 'melaata sesugu'en! Ukuman ku ya'a pebian di milabu' talu' mu kia! Misuunan mu ba metegasig betadu, elapen ku su kana' dinaan, dakus geniin ku su nda'u pemulanay? ²³ Naa sa' ma'antu, ki kwartau kiin, mauma pelum nda' mu betan-gay dig bangku', adun medawatu sia puli' sa' mekauli'u, kampu' nu tubu'en?' ²⁴ Liningay dayun nu kaunutan su nga getaw pegindeg dia, laungen dinilan, 'Awi' niu diniin ki selaad bulawan kiin, begay niu di sala tawan kiin sepulu'ig daniin.' ²⁵ 'Laak Sir,' laung nilan, 'duun naig daniin, sepulu' laad!' ²⁶ Kali' sembag su kaunutan, 'Talu'u tu'u diniu, adin su getaw

duunig daniin, begayan pa padun.* Adin pelumi getaw nda'idunig daniin, laak ui'en diniin su maika' sia daniin. ²⁷ Laak dagid ki nga kuntrau kiin mpauk mesakup di peglegedi'an ku, naa angay niu, bunu' niu dayun dini gedapan ku!' ”

Pigbesaan si Isus tu Kdatengen tu Syudad Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁸ Naa bena' mideksu' si Isus meksambingay, minundas ilan mpanaw, tumiwad nailan tu Jerusalem, miuna si Isus di piktendugan nilan. ²⁹ Mendadi bena' misebang ilan dig dua' maika' lunsud paingalan dun Betpahe muka' Betania, dia guksad nug Bentud nu nga Gayu Olibo, suminugu' si Isus dig dua' tawan sakupen. ³⁰ Laungen dinilan, “Bundas amu dig lunsud kia di gunaan. Mendadi sa' mateng amu ditu, duun dayuni maita' niu petubu'en nati asno iniketan, nda' mainsan sekayay getaw. Naa kiin, ubaday niu, agak niu dayun dini naan. ³¹ Naa sa' duuni sumaak diniu mauma ubadan niu, iini talu' niu diniin, 'Duunig baalan dun nu Kaunutan.' ”

³² Naa sa ma'antu, mipanaw sug dua' tawan sakupen. Bena' midepet ilan tug lunsud kia, mitaangan nilan tu'u ki maa' dadema nu tinalu' ni Isus dinilan. ³³ Inubadan nilan dayun su nati asno. Bena' pegubadan nilan, suminaak tu'u dinilan su nga gapu'en, “Uy, mauma dema ubadan ma niui nati kiin?”

³⁴ Laung nu nga sakup ni Isus, “Duunig baalan dun nu Kaunutan.” ³⁵ Mendadi, inagak nilan

* **19:26** 19:26 Sa'itada, melaun pa gusayi pesalig diniin.

ditu ni Isus su nati asno. Bena' minateng ilan dia ni Isus, inigan nilan suub nilan sug lekud nug asno, pisakay nilan dun dayun si Isus. ³⁶ Naa bena' minundas si Isus, peksakay na, mimelat su nga getaw suub nilan dia karsada mbianan ni Isus, basa nilan diniin.

³⁷ Naa, mesempel na tu'u si Isus di Jerusalem, mitanda' na dig dalan pegdiksun diag Bentud nga Gayu Olibo. Mendadi ki kelaun sakupen kia mitendug diniin, pinleliag ilan pati', minekeg ilan pa pagid megenal tu Megbebaya', saba' nu nga mekesalebu' pinggulaula ni Isus minita' nilan. ³⁸ Laung nilan, "Melengas pepianan nu Megbebaya' ki Gadi' ta kini minateng na pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya'! Melinaw na dema ditu gekbus langit! Pegbesaan su Megbebaya'!"

³⁹ Laak dagid duun dademai nga Pariseo dia piktendugan nilan. "Sir," laung nilan, "melengas pemaagen mui nga sakup mu kiin!"

⁴⁰ Kali' sembag si Isus, "Talu'u tu'u diniu, sa' mekeneng ilan nandaw, pia ki ngag batu kia, sumukli menekeg megdedial dinaan!"

Pingeduyan ni Isus su Getaw Jerusalem

⁴¹ Naa misebang na tu'u tu Jerusalem si Isus. Mendadi bena' midayagen sug lunsud, miken-gaduy si Isus. ⁴² Kali' penembit, "Ay, ya'a Jerusalem, sa' sia minilala mu dema tu'u nandaw kig bian nu keseksud mu tu Megbebaya'! Laak mitebunan nandawi mata mu. ⁴³ Kaas mateng pai gendaw, medending ka nu nga kuntra mu, pektebu'an ka nilan, pegbeletan ka padun.

⁴⁴ Geba'en nilan dayun tananig lunsud mu, bata'

megulangi mpeduma dun. Deksu'anen, su ngag batu binaal balay mu, nda'idun nai metentud dun dig dumanen. Naa lumbus itu mpenggu-laula, saba' nda' mu mailala ki gendaw linaawan ka nu Megbebaya'!"

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Penedapan tu Megbebaya'

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵ Naa minangay si Isus tu Penedapan tu Megbebaya'. Mendadi bena' minateng dia, ki nga mendagang guliden dia, pingutidanen.

⁴⁶ Miktaluh' si Isus dinilan, "Misulat ditu Talu' nu Megbebaya', 'Ki Penedapan dinaan, balay penenebian.' Dagid yamu kiin, binaal niu pegegludan ngag limbungan getaw ki Penedapan kini!"

⁴⁷ Naa genat itu, gendawgendaw mekpetu'un si Isus dia Penedapan tu Megbebaya'. Dagid su nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' sampay su ngag дума metaas getaw, minengaw ilan panaw nilan mekpatay dini Isus. ⁴⁸ Laak ndi' nilan mesu'at, pu' sug launan getaw, pekineegan nilan gupia si Isus, mpauk ilan sa' duuni sektaang talu'en ndi' nilan medengeg.

20

Sinaak nu Getaw su Pigenatan nu Pegbaya' ni Isus

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

¹ Naa pekpetu'un gusay si Isus di nga getaw ditug Balay Penedapan tu Megbebaya', pegukitenen su Gempia Petenday. Mendadi duuni gendaw, ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' kampu' nu ngag дума kaunutan nu getaw Judea, minadap ilan dini Isus. ² Sinaak nilan diniin, "Naa, talu' mu dinami, ki pinggulaula mu kini, ta' bai pegbaya' mu menggulaula dun? Ta' taway dun bai migbegay dini'a pegbaya' penggulaulaan mu?"

³ Laung pelum ni Isus dinilan, "Naa, saakan ku amu deli' sektaang. Talu' niu deli' dinaan, ⁴ si Juan kiin, adin genat su pegbaya'en memunag tubig tu nga getaw? Genat tu Megbebaya', sa' genat ba laak di kilawan?"

⁵ Naa sa' ma'nia, migyagayaga dayuni nga kaunutan kia, laung nilan, "Naa, ta' ma? Sa' pinenggi' sembagen ta, 'Su pegbaya' ni Juan, genat tu Megbebaya', naa sumumpat dayun si Isus kini, 'Sa' ma'antu, mauma dema nda' niu petuuday si Juan?' ⁶ Sa' sembagen ta pasi', 'Genat laak di kilawan,' naa mbuus betuun ita nu kelaun getaw, pu' mituudan ilan dun pu' pimuunan nu Megbebaya' si Juan." ⁷ Kaas iin laaki mesembag nilan dini Isus, "Nda' nami mesuunay, sa' adin genat su pegbaya' ni Juan."

⁸ Laung dayun ni Isus dinilan, "Naa sa' ma'antu, ndi'u dadema pesuun diniu sa' ta'i pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini."

Pisama si Isus dig Bata' nu Gapu' Lupa' Pinatay

(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

⁹ Mendadi, migukit si Isus sambingay tu nga getaw, laungen, "Duuni getaw migimula pegimulan an gubas. Bena' mitubusen pemulanay, pisa'upen di nga getaw, dayun mipanaw dig lain benwa, miniben ditu. ¹⁰ Mendadi bena' sumingku' na su pegimulan an, suminugu' su gapu'en tu sala tawan sesugu'enen meditu nga sa'up, pu' adun elapenen sug daniin gil as tu nilan. Laak dagid kali' dateng su sinugu', aba, binadas nu nga sa'up dayun piuli' nilan, nda'iduni miwiten pia maika'. ¹¹ Naa su gapu' nu pegimulan an, suminugu' na pelum sala tawan sesugu'en. Bena' minateng ditu su sinugu', binadas dadema nu nga sa'up, muka' piksudi'an nilan pa pagid, dayun nilan utiday dia, nda' dademai miwiten. ¹² Naa su gapu' nu pegimulan an, suminugu' pa pelum ketelu tawan sesugu'enen. Iin, dinaneg dadema nu nga sa'up, inutidan nilan pa pagid dia. ¹³ Naa sa' ma'antu, laung nu gapu' nu pegimulan an dig dialem delendemanen, 'Naa, ta' maig baalen ku? Aa naa, tumu' iin nai pengain ku ditu, kig bata'u na kini, ki petailen ku gupia. Mabu' pegbesaan nilan iin.' ¹⁴ Laak dagid sa' midayag nu nga sa'up sug bata'en kia, miksabutsabut ilan dayun, laung nilan, 'Aa naa, kiin na tu'u sug bata' nu gapu' nu pegimulan an kini. Tumu' petain tain, adun danita na su petenged sia diniin.' ¹⁵ Mendadi bena' minateng dia nilan kig bata' kini nu gapu' nu pegimulan an, pinatay nilan tu'u.

“Naa sa' ma'nia,” sinaak ni Isus, “alandun ma dayuni penggulaulaan nu gapu' nu pegimulanen gubas? ¹⁶ Iin nai mangay ditu pegimulanen, adun pemunu'enen ki nga sa'up kia. Dayun lain getaw na pelumi pesa'upen tu pegimulanen kia.”

Su ngag duma ni Isus, bena' midengeg nilan, laung nilan, “Baa, penensili ndi' da ma'antui mpenggulaula!”

¹⁷ Digid pigenlengan ilan ni Isus, sinaakanen ilan, “Digid sa' pinenggi' ndi' mpenggulaula, kenduta' mai kenuud nu sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', ma'nini’?

‘Kig batu pimilas nu nga megbaal balay, iini mibaal tampusan gempagen gintudan nug balay.’

¹⁸ Naa kig batu kini,” maa' laung pa ni Isus, “adin su getaw medapal dun, mbeli'an pati'. Sa' pasi' melabu' kig batu kini, adin su metena'anen, melasak tananig lawasen.”*

*Sinaakan si Isus mekatag di Megbayad Buis
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)*

¹⁹ Naa ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' su nga kaunutan nug belian nu getaw Judea, bena' midengeg nilani tinalu' kia ni Isus, misima' nilan pu' ilani pisugaten ditu nga sa'up tu sambingayen kia. Kaas pidaap nilan sia ganam si Isus, laak nda' nilan megaga daapay, pu' mindek ilan tu nga getaw. ²⁰ Minengaw pa laak ilan sikaw nilan. Mendadi, duuni

* **20:18** 20:18 Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isus, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

sinugu' nilan tautau sumaaak dini Isus, adun sia metaban nilan di telu'enen, adun mbaal sia dangat nilan dini Isus, pu' pegwakil nilan sia iin tu pegbaya' nu Gubirnadur. ²¹ Mendadi minadap dini Isus su sinugu', tautau suminaak ilan, "Naa Sir, suunan nami pu' pektu'un mu su metuud. Nda'i pegisuun mu tu tindeg nu getaw, kaas ndi'a mpesuy di metuud, pektu'un mu gusay su tantu mauya'an nu Megbebaya' pegbetaden nu getaw. ²² Naa sa' ma'antu, biwang ba ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', megbuis ita ditu tampusan gadi' nu getaw Roma si Cesar, sa' nda'?"

²³ Dagid misuunan ni Isus pu' iini puun nu kesaak nilan diniin kia, su tautau kekesuun nilan. Kaas laungen dinilan, ²⁴ "Paita' niu deli' dinaan selaad selapi'. Naa, ta' taway dun baig lingaw kini? Ta' ngalanen bai sinulat dadema dini kini?"

Laung nilan, "Dani Cesar."

²⁵ Kali' pektalu' si Isus, "Naa sa' ma'antu, kig dani Cesar, bayad da niu diniin. Dayun sug danu Megbebaya', begay da niu dema ditu Megbebaya'."

²⁶ Ma'antu, nda' nilan mesu'at melaamayi talu' ni Isus di gedapan nu nga getaw. Misebu'an ilan ditu simbagen, mipelepee' laak su getaw sinugu' sumaaak diniin.

Piglantugi'an si Isus mekatag di Ketubu' Puli' nu nga Minatay

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷ Naa duun pelumi nga Saduseo mitua' ditu ni Isus. Naa ki nga Saduseo, ilan kinii sala

pikumpungan ndi' ilan metuudan dun pu' su nga minatay, metubu' daw puli'. ²⁸ Mendadi, kali' ilan pemaalbaal sumaak dini Isus, "Naa Sir, duuni palinta dinita pisulat nu Megbebaya' dini Moises, 'Sa' daw matayig laki mikenginsawa na, laak nda'idunig bata'en, naa subay sukliin nu pated nu minatay. Iini menginsawa tug balulibun, adun duunig bata' nilan, lepeng bata' nu minatay kitu.' ²⁹ Mendadi, duuni pitu tawan mekpated. Minginsawa su gulangbata', dayun minatay, nda'idun paig bata'en. ³⁰ Dayun su kedua' pateden pelum, pinginsawanan sug balulibun dayun minatay, ³¹ dakus su ketelu pateden dadema. Iin nai migbatag, gikteb nu pitu tawan kia, lumbus minatay, nda'idun da gusayig bata'en. ³² Dayun sug libun, minatay dadema. ³³ Naa paladpalad sa' duun siai metubu' daw puli' genat matay, naa kig libun kia, adin ma dayuni sawanen ditu pitu tawan kia, kagina migela' ma mayan mpenginsawa nu mekpated kia?"

³⁴ Laak dagid kali' sembag si Isus, "Baa, su kilawan pa nemun, libun laki, meksenlangan pa. ³⁵ Laak su getaw mipemilang bantang medepet ditu gekbus langit di gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, ki mitubu' puli' genat matay, naa ilan, ndi' nailan meksenlangan. ³⁶ Ndi' nailan mesu'at matay puli', segaga mesama ilan ditu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit. Ma'antu, bata' nailan tu'u nu Megbebaya', kagina ki gasal nilan, mipeduma nailan di ketubu' puli' nu nga minatay. ³⁷ Muka' pa padun, petubu'en daan puli' tu'u su nga minatay, pu'

pia si Moises, tinakesi'anen dadema pu' metuud. Pu' ditu sinulat ni Moises dengantu mekatag di sigbet kiin migliga', iini piningalan dun ni Moises su Kaunutan ta, su Megbebaya' pektemuyen ni Abraham, pektemuyen ni Isaac, muka' ni Jacob.”
³⁸ Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa misuunan ta, iini mektamuy tu Megbebaya' su getaw tetubu', kana' nu nga minatay.† Mekatag di Megbebaya', nda'i minatay, lumbus tetubu'i getaw.”

³⁹ Sa' ma'antu, kali' sembag dini Isusig duma mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', “Naa Sir, misugatan mui tinalu' mu kia!”
⁴⁰ Pu' ndi' na nilan mesuang sumaak puli' diniin.

Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' Sapu' Laak ni Adi' David

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Mendadi, kali' pelum saak si Isus tu nga Saduseo kia, “Mauma dema ma'nini'i pektelu'en nu getaw? Ki gasal nu Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, laung nilan sapu' laak daw ni David. ⁴² Naa, mauma dema ma'niaig laung nilan, asa si David, iin na gupiai suminulat dun, ditu sala pisulat nu Megbebaya' piningalan dun ngag Bebat, ma'nini'?‡

'Tinalu' nu Kaunutan Megbebaya' ditu Kaunutan ku,

Pegingkuda di gupidu, dini dapit lintuu,

† **20:38** 20:38 Iini piulugan dun ni Isus, pia miniben na matay si nga Abraham, kagina mektamuy pailan gusay, gempantek pu' tetubu' dailan ditu gekbus langit. ‡ **20:42** 20:42 Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmos, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

⁴³ sampay di gendaw pelebaun ku ya'a daagen mu su nga kuntra mu.' "

⁴⁴ Suminaak na puli' si Isus dinilan, "Kaas ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, gilal ni David Kaunutan. Mendadi kagina ma'antu, ki gasalen, sapu' ba laak ni David?"§

Mikpegad si Isus mekatag di Tautau Kekesuun (Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

⁴⁵ Naa miktitulu' si Isus tu nga sakupen di gedapan nu melaun getaw. ⁴⁶ Mendadi, kali' pektalu', "Peglengilam amu, adun ndi' amu megelinan nug betad nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ki nga meliag mekpanawpanaw mekseluuk melambak suub, sampay mauya'an nilan pegbesaan ilan nu getaw tu nga tebu'an. Muka' sa' ditu ilan keglekebibu, pemili'en nilan su pegingkudan nu pegbesaan getaw. Mesama dia simbaan, pemili'en nilan su tampusan metaas gingkudan. ⁴⁷ Muka' padun, peglimbungan nilani ngag balulibun, mengagaw ilan tu pimetang nilan, asa petaasen nilan su kenenabi nilan, pekpaite'ita' laak nilan. Naa ma'nia, midugangan dema tu'ui kebegat nu ginukuman ditu nga mekpetu'un di Palinta kiin!"

21

Su Ginamut nug Balulibun (Marcos 12:41-44)

§ **20:44** 20:44 Iini piulugan dun ni Isus, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metaas pa tanan dini Adi' David, asa sapu'en dadema.

¹ Tubus nitu' nda' maiben, kali' tingag si Isus, minita'eni nga medatu' getaw, migbegay ilan gamut nilan tug Balay kia Penedapan tu Megbeбая'. ² Duun pagidi minita' ni Isus balulibun, pubri gupia, migbetang dadema gamuten, laak dua' laad sinsilyu. ³ Kali' pektalu' si Isus, "Taman talu'u diniu, ki pubri kini balulibun, gembagel pai ginamuten kiin, sabaya' su ginamut nu nga kelaun getaw dini. ⁴ Pu' sug duma getaw, ginamuten su laak kapin nu gimunen. Digid kig balulibun kini, pia pubri gupia, gila'en da gusay begay sug bata' misukaten."

Pisuun Pedaan ni Isus su Kegeba' tug Balay Penedapan tu Megbeбая'

(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

⁵ Naa pegyegaan nu ngag duma ni Isus kig Balay kia Penedapan tu Megbeбая', mesiba' laungi nga pengimbaalanen batu, sampay su nga pekayan dig Balay pimegay nu nga getaw. ⁶ Digid miktalu' si Isus, "Naa, kig launanen kini maita' pa niu nandaw, duuni gendaw mateng, pia salabuuk batu di kitentudanen, nda'iduni mesama' dun, megela' gupia penggeba'ay."

Su Kelegenay muka' Kekpeleget sungu Mbianay nu Kilawan

(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

⁷ Mendadi suminaak dini Isus su nga sakupen, "Naa sa' mesu'at, Sir, pesuun mu dinami, nanu ma mpenggulaula? Muka' alanduni tu'usan dun sa' sungu na menuudi tinalu' mu kiin?"

⁸ Sumimbag si Isus, "Naa, peglengilam amu, adun ndi' amu melimbungan nu getaw. Pu'

melaun metua', engkenen nilani gelalu, laungen, 'Naani Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!' Muka' telu'en nilan pagid, 'Meglekaunutan na tu'u su Megbebaya!' Naa kiin, ndi' niu dema tu'u pegdunutay. ⁹ Muka' pagid sa' duuni medengeg niui pegbunu' muka' sasaw, ndi' amu mendek dun. Pu' subay mauna mpenggulaula itu, laak kana' paini kelengkeb nug benwa."

¹⁰ Kali' gusay pektalu' si Isus, "Su sala nasud, lumumpak daan dig lain nasud. Su sala peglegedi'an, lumumpak dig lain peglegedi'an.

¹¹ Muka' duuni ngag linug metikteg, dakus mian pa pagidi meliget gutem muka' nga pelabu' di tibuuk benwa. Melaun dademai mekendek-endek penggulaula muka' mekesalebu' tu'us dig langit. ¹² Laak dagid dekag pa mpenggulaulaig launanen kini, daapen amu nu nga getaw, peglegetan amu dayun. Dengaten amu tu nga simbaan nu getaw Judea, dayun amu pirusuay. Dengaten damu dema di gedapan nu nga gadi' muka' duma kaunutan, saba' nu kesakup niu dinaan. ¹³ Mendadi su sembag niu dun, iini mbaal sikaw niu megukit di Gempia Petenday.

¹⁴ "Kaas buklu niui ginaa niu," laung pa ni Isus, "di ndi' niu pegdelendemen pedaan ki sembag niu. ¹⁵ Sa' pensaakan namu, naan nai megbegay diniu tinawan niu sumbag dun. Kaas nda'idun tanani kuntra niu mekepemilas tu telu'en niu, ndi' damu dema nilan mpebalus.

¹⁶ Laak dagid pia pa su nga mekegulang niu, su nga pated niu, su ngag beta'an niu muka' su nga sambat niu, pegwakil amu nilan tu nga kuntra niu. Muka' meksimawi' ilan di ngag

duma diniu ki petain. ¹⁷ Bentaan amu nu kelaun getaw saba' nu kesakup niu dinaan. ¹⁸ Laak dagid pia ma'antu, pia sebalu dig buuk niu, nda'iduni meka'idan.* ¹⁹ Mendadi sa' mektigel amu, mpeduma amu tu ketubu' nda'i tamanen.”

*Pelengan Gapuy su Syudad Jerusalem
(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)*

²⁰ Laung pagid ni Isus, “Naa ki Jerusalem kini, maita' pa niu pegbeletan sundalu. Sa' maita' na niu, mesuunan niu pu' sungu na pelengay gapuyig lunsud. ²¹ Mendadi sa' mpema'niin na, su nga getaw dini Judea, subay meglaguy tu ngag binentudan. Adin su getaw metaang dig dialem lunsud kini, subay gua'. Adin su getaw metaang dia mektabu' benwa, ndi' pia medinig lunsud. ²² Pu' kiin na tu'u ki Gendaw nu Ginukuman nu Megbebaya', ki gendaw nu kenuud tu'u nu kelaun sinulat ditu Talu' nu Megbebaya'. ²³ Naa sug libun, sa' metaang dig bedesanen ki gendaw kiin, muka' mesama su pegdudu'an pa, aa, mekelelaatlelaat ilan gupia! Pu' mbianan meliget kelegenayig dibabaw lumbang kini. Kig bansa kini, melebu'an nu ginukuman nu Megbebaya'. ²⁴ Duuni pembunu'en, duun dademai pendaapen, dayun uitay mesigwag tu kelaun benwa. Ki Jerusalem kini, peglaatan nu nga kana' getaw Judea, sampay da dun metektak su pegbaya' nug lain bansa dig lunsud kini.”

*Ki Kelusad Puli' nug Bata' nu Kilawan
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)*

* **21:18** 21:18 Piulugan dun ni Isus, ndi' mesu'at mawi' dinilan su ketubu' nda'i tamanen.

²⁵ Kali' padun pektalu' si Isus, "Muka' duun pai nga mekesalebu' tu'us ditu mata gendaw, ditug bulan, muka' ditu ngag bitun. Melegenan dun pati' su ngag bansa dig dibabaw lumbang, saba' nu kesebu'ay nilan tug deguk nug dagat sampay tu medekdes kegbelulun nu nga nabek. ²⁶ Memegdaan su nga kilawan saba' nu gendek nilan dakus su kededua'ay nu ginaa nilan ditu nga sungu mpenggulaula di tibuuk lumbang. Pu' su kelaun mibetang ditu gawanawan, mekegyugegyug. ²⁷ Naa mendadi sa' menuud naig launanen, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, medayag nau tu'u, metua'u di gabun, medayag na su ginuungu muka' maita' di tiagu su kelengas nu metaas pegbaya'u. ²⁸ Kaas sa' maita' na niu kini mekpuun na menuud, naa pegindeg amu, ndi' amu dega pegdunggu', dedialay niu ki kenlekat diniu, pu' mesebang na tu'u."

Ki Tampusan Gebii bu' Gendaw, Metu'usan su Kesebangan

(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

²⁹ Naa miksambingay si Isus tu nga sakupen, laungen, "Naa pegdelendem niu ki gayu igera, dakus sug duma gayu. ³⁰ Sa' maita' niu su gayu megbegu daun, mesuunan niu pu' sungu na memedesig benwa. ³¹ Naa ma'antu dadema, sa' maita' niui nga gempenggulaula kini, mesuunan da niu dema pu' sungu na tu'u meglekaunutan su Megbebaya'."

³² Diksu' ni Isus su talu'en, "Taman talu'u diniu, ndi' tagad mematay su nga getaw tetubu' nemun, megela' na menuudig launanen kini.

³³ Pu' su gekleb langit bu' lupa', megela' da mbeleng. Laak dagid ki pektelu'en ku kini, nda'i kebelengen."

Subay Mektalenten su nga Sakup nu Megbebaya'

³⁴ Kali' gusay pektalu' si Isus, "Mendadi, pektalenten amu, adun ndi' megela'ig delendeman niu di keglekebibu niu milebianan, muka' di kegbebulek niu, sampay su kelibuleng niu di ketubu'ay niu. Pu' mbuus metekawan amu di Gendaw kiin, gitunganen su metaban giman. ³⁵ Pu' ki Gendaw kiin, metekaw gupiai kesebangan di tiba'an getaw dig dibabaw lumbang. ³⁶ Kaas pegenduk amu lelayun, dunut penenabi amu, adun metigel niu ki kelaun mpenggulaula kitu, muka' ndi' damu dema mpiid madap dinaan kini, kig Bata' nu Kilawan, di kelusadu puli'."

³⁷ Ma'antu, gendawgendaw pekpetu'un si Isus dia Penedapan tu Megbebaya'. Laak sa' lelabung, megawa' na puli' dia Jerusalem, mangay pa mengintulugan ditug Bentud nu nga Gayu Olibo. ³⁸ Su melaun getaw, gendawgendaw melapus mekpungun ditu Penedapan, pu' adun mekineeg dini Isus.

22

*Su Sabut nu Getaw Binaan si Isus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)*

¹ Ma'antu, sungu na mekpuun sug lumpuk nu nga getaw Judea, sug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, sala ngalanen sug Lumpuk tug Liniusan. ² Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu

getaw Judea muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', minengaw ilan su'atan nilan di kepatay nilan dini Isus, pu' mendek ilan, mbuus mesasaw su nga getaw.

*Miksabut si Judas Tumipu dini Isus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)*

³ Mendadi kini si Judas Iscariote, sala tawan di nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus, pingepu'an ni Satanas. ⁴ Bena' pingepu'an si Judas, linaawanen ki nga kaunutan nug belian kia muka' ki nga kaunutan nu pegingat tu Pangedapan tu Megbebaya', adun pegyegaan nilan ki melengas bianan ni Judas, tipuunen dinilan si Isus. ⁵ Mendadi, bena' mikita' ilan, aa naa, didialan nu nga kaunutan si Judas. Pisadan nilan dayun si Judas, tindanan nilan iin selapi'. ⁶ Sinangu' dema ni Judas su sabut nilan. Kaas genat itu, si Judas kini, piksu'atsu'aten dayuni sikawen tumipu dini Isus, laak ndi' mekpailag-ilag tu melaun getaw.

Pigulingel sug Lebungan ni nga Isus Gindan tug Liniusan

(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

⁷ Mendadi, minateng su gendaw nug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, metaang dun sug betad nu nga getaw Judea mektiti' nati karniru, guliden nilan tu Megbebaya' gindan nilan tug Liniusan. ⁸ Mendadi sinugu' ni Isus si Pedro bu' si Juan, laungen dinilan, "Panaw amu, pegulingel niu kig Lebungan ta tug Liniusan."

⁹ Kali' ilan saak, "Adin mu ami paulingelay?"

10 Kali' sembag si Isus, "Naa ma'nini'. Sa' mateng amu ditu syudad, duun dayunig laki mesungkak niu, pekpisan bandi bitangan tubig. Iini tendugay niu, dunutay niu tug balay seledanen. 11 Naa sa' metulan amu, talu' niu dayun ditu gapu' balay, 'Naa pimuun nu Mekpetu'un, laungen, Adin dapit su sugud penganan nami tug Lebungan tug Liniusan, yami nu nga sakupu?' 12 Naa sa' ma'nia," laung ni Isus, "paita'en dayun diniu ki gembagel sugud dia dapit ditaas, misangkap na. Dia na niu pegulingelayig Lebungan ta."

13 Mipanaw dayun si Pedro bu' si Juan, muka' midetengan nilan tu'u, maa' dadema nu tinalu' ni Isus. Pigulingel nilan dayun dia sug Lebungan nilan tug Liniusan.

Sug Lebungan Gindan tu Kapatay ni Isus

(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Naa bena' mitektak na sug Lebungan tug Liniusan, migingkud maan si Isus, ilan nu nga peneliganen. 15 Mendadi kali' pektalu' si Isus dia nga peneliganen, "Aa naa, kini na su pedetengen ku gupia, meksalu ita maan dig Lebungan tug Liniusan kini, dekag pau mekebian dig lesayan ku! 16 Pu' talu'u tu'u diniu, ndi' nau puli' maan dun, sampay da dun di gendaw mekpalas na ki tantu Lumpuk tug Liniusan, sa' meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'."

17 Naa sa' ma'antu, minalap si Isus sala tasa penginumen. Bena' mikpaladpalad tu Megbebaya', kali' pektalu' dia nga sakupen, "Tabuk niu

ini, pekilasilas niu inumay. ¹⁸ Mendadi talu'u tu'u diniu, genat nandaw, ndi' nau puli' minum di pinginumen kini, sampay da dun mateng su gendaw meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'."

¹⁹ Minalap pelum si Isus pan. Bena' mikpalad-palad na puli' tu Megbebaya', pimetanen dayun su pan, dayunen pentulunay dia nga peneliganen. Kali' pektalu', "Naa, kini sug lawasu, ki begayu gumanti' diniu. Kini, aan niu lelayun, pu' adun medelendem niau." ²⁰ Naa ma'nia dadema, bena' mitubus ilan maan, minalap pelum si Isus sala tasa pinginumen, dunut tinalu'en, "Ki pinginumen kini, iin sug dugu'u, ki mekigis na, adun gugas tu sala' niu. Kig dugu'uig bian nug begu pasad nu Megbebaya' tu getaw.

²¹ "Dagid bentayay pa daan niu!" laung pa ni Isus. "Ki getaw mektipu dinaan, suminalu gupia dinaan maan kini! ²² Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan, mbinasau tu'u, maa' dadema nu pigdelendem pedaan nu Megbebaya'. Laak dagid pia ma'antu, ki getaw mektipu dinaan, mekelelaatilelaat gupia!"

²³ Naa sa' ma'antu, kali' medengeg nu peneligan ni Isusi tinalu'en kia, miksinaakay ilan dayun, sa' adin saan getaw dinilani mekenggulaula di ma'nia kia.

Ndi' Mpia Mekagaw Tindeg su Sakup nu Megbebaya'

²⁴ Naa su nga peneligan ni Isus, miksual ilan, sa' ta' taway dun dinilani tampusan metaasi tindegen. ²⁵ Dagid kali' pektalu' si Isus dinilan, "Naa su nga kana' getaw Judea, metegasi

kegbaya' dinilan nu nga gadi' nilan. Muka' su nga kaunutan nilan, engkenen nilan su gelal Pegengagen, laung, nu nga sakup nilan. ²⁶ Dagitid yamu, ndi' amu mpia mengma'antu. Sinangkali' adini tampusan metaasi tindegen diniu, subay iin nai mbaal maa' nu tampusan ngudan. Ki kaunutan diniu padun, subay mbaal maa' nu sesugu'en. ²⁷ Pu' ma'nini'. Adin ba su metaas, su pegingkud maan, sa' su megilak diniin? Kana' ba su pegingkud maan? Laak dagid pia naan, keni nau, ma'niin sesugu'en niau."

²⁸ Laung pa ni Isus tu nga peneliganen, "Naa yamui miksaliunung dinaan, pia di nga kengindan dinaan. ²⁹ Naa kagina mitendu'u nu Gama'u meglekaunutan, naa yamu, tendu'en ku amu pa pagid, meglekaunutan damu dema. ³⁰ Ma'antu, duuni gendaw meksalu ita maan bu' minum ditu Keglekaunutan ku, muka' padun mingkud damu dema mengukum tu nga sepulu' bu' dua' bansa nu getaw Israel."

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Kali' pektalu' si Isus dini Simon Pedro, "Simon, pekineega! Si Satanas, migubug tu Megbebaya' mekpalid diniu, maa' nu kepalid di trigo, adun mpaini melaaten di gempia. ³² Dagitid pinenebian ku ya'a, Pedro, adun ndi' mbeleng ki kekpetuud mu. Mendadi sa' meksikesuun ka na puli', pepagen mu dayun su kekpetuud nu nga mimated dini'a kini."

³³ Kali' sembag si Pedro, “Aba, Sir, penensili mpirisua, sampay petain ka, minuya' nau meksaliunung dini'a!”

³⁴ Kali' pektalu' si Isus, “Pedro, talu'u dini'a, dekap pasi' peguni su manuk gebii kini, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala.”

Su nga Suminakup, subay Mekpesangkap na di Kekpeleget dinilan

³⁵ Kali' pagid pektalu' si Isus, “Naa su sinugu'u amu mpanaw kitu, ki nda'i giwit niu pitaka, gambag, dakus nda'i sepatu niu kitu, duun bai kulang niu?”

“Nda'idun,” laung nilan.

³⁶ “Dagid genat nandaw,” laung padun ni Isus, “adin diniug duuni pitakanen, subay uitenen, sampay gambag. Muka' adini nda'idunig badungen, subay peksaluyen su suuben, adun mekesaluy badung. ³⁷ Pu' talu'u diniu, subay menuud dinaan ki misulat ditu Talu' nu Megbebaya', laung, ‘Iin, mipemilang melaat getaw.’” Diksu' ni Isus su tinalu'en, “Adin su misulat pedaan mekatag dinaan, megela' na tu'u menuud.”

³⁸ Kali' sembag su nga sakupen, “Naa, Sir, kiniig dua' buuk badung!”

Simbag ni Isus, “Sukal naini.”

Milegenan si Isus saanan Menenabi tug Bentud nu nga Gayu Olibo

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Gumiwa' dia si Isus, tumiwad dayun tug Bentud nu nga Gayu Olibo, maa' dadema nug betaden, migdunut dadema diniin su nga sakupen.

⁴⁰ Bena' minateng ilan diag bentud, kali' pektalu'

si Isus tu nga sakupen, “Penenabi amu, adun ndi' amu mpenulay.”

⁴¹ Naa sumiway deli' si Isus dia nga sakupen, minundas dia gunaan, ma'niin layu' nu mesampet piglak, dayun minginlulud menenabi. ⁴² Kali' pektalu', “Uu Ama', sa' sia mesu'at dini'a, ki tasa mipenu' nug lesayan ku sunguu na inumay, naa peliaw mu sia dinaan, adun ndi'u na mainum. Laak dagid, Ama', sug dani'a mauya'an, iini penuuden, kana' nug danaan.” ⁴³ Tubus itu, duuni mitua' dini Isus sesugu'en nu Megbebaya' genat tu gekbus langit, dinuganganen su sekegen. ⁴⁴ Minamal gusay si Isus menenabi, saba' mibegatan pati'i ginaanen. Inulasan pati', ma'niin dugu'i gulasen mitegdu' diag lupa'.

⁴⁵ Naa sa' ma'nia, bena' migbuat si Isus genat menenabi, pinuli'anen su nga sakupen kia. Midetenganen, tinulug ilan, melubay ilan saba' nu kelegenay nilan. ⁴⁶ Sinabinen ilan dayun, laungen, “Baa, mauma dema tinulug amu? Pegbuat amu, penenabi amu daan, adun ndi' amu mpenulay.”

Su Kedaap dini Isus

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

⁴⁷ Naa nda' pa medeksu' mektalu' si Isus, miksebangi melaun getaw. Iini pekpenulu' dinilan si Judas, ki sala tawan kiin di sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus. Mendadi, bena' minateng ilan dia, kini si Judas, tuminuun dayun madap dini Isus, dunut ilekanen. ⁴⁸ Laung ni Isus,

“Naa, Judas, galek masi'i tipu mu dig Bata' nu Kilawan?”

⁴⁹ Naa su ngag дума ni Isus, bena' misima' nilan su sungu mpenggulaula, sinaak nilan, “Naa, Sir, bekuten na namiig badung nami?”

⁵⁰ Dayun sala tawan dinilan, tinigbaseni gulipen nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea. Miseksipi sedibaluy telinganen, dapit lintunen.

⁵¹ Dagit laung ni Isus, “Baa, sukal na!” Dayunen depenayi telinganen, piuli'aneni gulipen kia.

⁵² Naa ki nga getaw kini minangay dumaap dini Isus, ilani nga kaunutan nug belian, muka' duun dademai nga kaunutan nu pegingat tu Pangedapan tu Megbebaya', dakus ngag дума kaunutan nu getaw Judea. Mikталu' dayun si Isus dinilan, “Naa, tulisan bau, kambat amu meguit badung muka' bentul sa' daapen niau?”

⁵³ Asa gendawgendaw, naanig дума niu dia Pangedapan, laak nda' niau daapay. Dagit minateng daan tu'ui pegbaya' niu, ki pegbaya' nu medelem.”

Mimalaw dini Isus si Pedro

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Dinaap dayun si Isus. Bena' midaap, inagak dayun ditug balay nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea. Naa kini si Pedro, miglendung dadema di melayu'layu'. ⁵⁵ Bena' minateng ilan diag lenu'an nug balay, duuni gapuy inuklak dia. Luminamug dayun si Pedro di nga getaw pemegingkud menalang dia gapuy. ⁵⁶ Mendadi, duuni sala tawan delaga dia, sesugu'en diag

balay kia. Bena' minita' nug delaga si Pedro peging kud dia, midelagan nu gapuy, ilelaanen gupia, kali' pektalu', "Uy, ki getaw kini, duma pagid ni Isus!"

⁵⁷ Dagit mimalaw si Pedro. "Baa, Enaung," laungen, "ndi'u mailala ki getaw kiin!"

⁵⁸ Tubus nitu' nda' maiben, duunig duma getaw mikaita' dini Pedro. Kali' pektalu', "Aa, ya'a, dumaa ma nilan dema!"

"Baa, kana' lai!" laung ni Pedro.

⁵⁹ Naa bena' duun saani sauras, duun pelumi sala tawan miglegintuud mektalu', "Naa, ki getaw kini, minget tendug lai tu'u ni Isus, pu' getaw Galilea ma dema!"

⁶⁰ Dagit sumimbag si Pedro, "Apelii lai, ki telu'en mu kiin, ndi'u lai mesabut!"

Mendadi, nda' pa medeksu' mektalu' si Pedro, iin na demai keguni manuk. ⁶¹ Dekag su Kaunutan, luminingay dini Pedro, dayun pingenglenganen. Milabu' dayun dig delendeman ni Pedro su tinalu' kiin nu Kaunutan, laungen, "Dekag pasi' peguni su manuk gebii kini, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala."

⁶² Gumiwa' dayun dia si Pedro, lilugutan dayun mengaduy.

*Piksudi'an muka' Pisaitan si Isus
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)*

⁶³ Naa su nga pegingat dini Isus kia, pingimusaungan nilan iin muka' dinaneg nilan.

⁶⁴ Tinimpeng nilan pagidi mata ni Isus, kali' ilan pektalu' diniin, "Naa, sa' sia metuud pu' suunan ka, atuk mu sa' ta' taway dun dinamii

mikpesait dini'a!" ⁶⁵ Dayun melaun pa paduni keгимusaung nilan dini Isus.

Inukuman si Isus nu Getaw Judea

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶ Mendadi bena' puti' delagay na, mikpungun ki nga kaunutan nu getaw Judea, kampu' nu nga kaunutan nug belian nilan muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Bena' mipungun ilan, inagak dayun si Isus ditu gedapan nu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea. ⁶⁷ Mendadi bena' mideksa' dia Pikumpungan nu nga Gukum si Isus, migbaal-baal sumaak diniin su nga gukum, laung nilan, "Mendadi, pemantek mu na dinami, ya'a ba tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan?"

Kali' sembag si Isus, "Sa' talu'u diniu, ndi' amu metuudan dun. ⁶⁸ Sa' sumaaku diniu, ndi' niau sembagen. ⁶⁹ Laak dagid genat nandaw, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, pegingkudu tu'u ditu dapit lintu nu Megbebaya', su Tampusan Ginuungan."

⁷⁰ Migdengan dayun su nga gukum membaalbaal saak dini Isus, laung nilan, "Naa kumalenged ma'antu, ta' itu, ya'a ba tu'u kig Bata' nu Megbebaya'?"

Sumimbang si Isus, "Naa, ma'nia da, yamui miktalu' dun."

⁷¹ "Paa," laung dayun nu nga gukum, "ndi' ta na kambat duganganig dangat diniin! Pu' midengeg ta na kini dig baba'en gupia!"

23

Dinangat si Isus tu Gedapan ni Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

¹ Naa mendadi ki Pikumpungan kia nu Metaas Gukum nu getaw Judea, migdengan ilan megbuat, dayun nilan egakay si Isus ditu gubernadur, si Pilato. Bena' ditu ilan gedapan ni Pilato, ² binuka' nilan dayun sug dangat nilan dini Isus, kali' ilan pektalu', "Ki getaw kini, mitaangan nami pesuainen sug delendeman nug bansa nami di gubernu. Pektitulu'anen su nga getaw, ndi' nailan megbegay buis daw ditu tampusan gadi' si Cesar, muka' engkenenen pa pagid pu' iin su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, sa'itada gadi' daw iin."

³ Mendadi, suminaak si Pilato dini Isus, "Naa, metuud ba, ya'a su gadi' nu getaw Judea?"

Kali' sembag si Isus, "Ya'a mai miktalu' dun."

⁴ Kali' pektalu' si Pilato tu nga kaunutan nug belian dakus tu melaun getaw, "Ki getaw kini, nda'iduni misima'u kepemilasen tug bala'ud."

⁵ Minamal laak dumangat dini Isus su nga getaw Judea, laung nilan, "Dagid peksemukenen su ginaa nu nga getaw, saba' lineepen sug liwagan benwa Judea mekpetu'un. Mikpuun ditu Galilea, laak nemun, midepet na gupia dini Jerusalem."

⁶ Bena' midengeg ni Pilato su tinalu' kia nu nga getaw Judea, sinaaken dinilan, "Naa si Isus kini, masi' getaw Galilea?" ⁷ Bena' misuunanen pu' si Isus, sakup tu'u nug benwa pegbia'an ni

Herodes, pibundasen dayun si Isus pegdeksa' ditu niin. Pu' si Herodes, mitaang dadema dia Jerusalem di gendaw kia.

Sinaakan ni Herodes si Isus

⁸ Naa bena' mipebundas si Isus ditu ni Herodes, liliag gupia si Herodes, pu' kitu nai kaibenen, mauya'anen maita'en si Isus, saba' nug dengeganen. Mauya'anen dadema maita'en siai mekesalebu' penggulaulaanen. ⁹ Naa sa' ma'antu, melaun sinaak ni Herodes dini Isus, laak dagid iin, nda' sembag. ¹⁰ Naa ki nga kaunutan nug belian muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' kia, mimegingdeg ilan dia, pinemalan nilan pati' pengelegay si Isus. ¹¹ Dayun si Herodes kampu' nu nga sundalunen, migininisan dayuni keksudi' nilan dini Isus. Sala keksudi' nilan diniin, piselukan nilan tautau suub gadi'. Dayun piwit nilan puli' iin ditu ni Pilato. ¹² Mendadi, kiin nai keseksud ni Herodes muka' ni Pilato, asa miniben ilan dua' nda' pektubus.

Inukuman na tu'u Petain si Isus

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

¹³ Mendadi si Pilato, pinsabinen ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea dakus su ngag duma meselagetaw nilan, sampay su nga melaun getaw. ¹⁴ Bena' mipungun ilan dia gedapanen, kali' pektalu' dinilan si Pilato, "Naa mendadi ki getaw kini, dinangat niu dini naan, laung niu pesuainen sug delendeman nu nga getaw di gubirnu. Laak sinaakan ku di gedapan

niu, dagid mekatag di kelaun dangat niu diniin, nda'idun mai misima'u sala'en dun. ¹⁵ Muka' padun," maa' laung pa ni Pilato, "ma'antu dademaig delendeman ni Herodes, kumalenged pigwakilen puli' dinita. Naa, nda'idun daani sala' nu getaw kini laga' na ginaanen. ¹⁶ Kaas danaan, pebadasu laak, dayun beluyay."

¹⁷ [Laak iini tinalu' dun ni Pilato ma'nia, pu' tauntaun, metaang dig Lumpuk tug Linius, duunig betad ni Pilato, subay beluyenen tu nga getaw Judeai sala tawan dinilan pinikutan.]

¹⁸ Dagid su kelaunan getaw, bena' midengeg nilan pu' beluyen sia si Isus, migdengan ilan memeksay. "Petain iin!" laung nilan. "Beluyen dinami si Barabas!" ¹⁹ (Naa si Barabas kiin, iini sala tawan pinikutan mekatag di sasaw di syudad kia, muka' migbunu' samatawen.)

²⁰ Naa sa' ma'antu, mikipulingkas pa puli' madap di melaun getaw si Pilato. Pu' mauya'anen sia, iini beluyenen dinilan si Isus. ²¹ Laak mimeksay su nga getaw, laung nilan, "Lensangen di kurus! Lensangen ba di kurus!"

²² Ketelu deksu' na ni Pilato saak dinilan, "Mauma, alandun bai sala'en? Nda'idun daani misima'u sala'en laga' na ginaanen! Paladpalad pebadasu laak, dayun beluyay."

²³ Laak migdegadega memeksay su nga getaw, lensangen daw di kurus si Isus. Tiga'wan, duminaagig beksay nilan. ²⁴ Sinangu' ni Pilato ki pinengi kia nu melaun getaw, inukumanen si Isus. ²⁵ Su sala tawan kia pinengi nilan beluyen, ki pinirisu kia saba' mingatu tu gubirnu muka' migbunu', biluy tu'u ni Pilato. Kini si Isus,

pigwakil ni Pilato tu petayanen, sinangu'en sug delendeman nu melaun getaw.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶ Naa sa' ma'antu, inagak si Isus ditu tanda' petayan diniin. Naa su nga migagak diniin, duuni mipegita' nilan getaw sungu na mesebang dia Jerusalem, ngalanen si Simon, getaw Cirene. Iini linabet nu nga pegagak dini Isus, pipisan nilan dayun diniin ki kurus ni Isus, pilendug nilan diag binaya' ni Isus.

²⁷ Naa melaun gupia getaw migdedunut dini Isus, kampu' nu ngag libun pekpengaduy, milegenan ilan pati' ditu mbianan ni Isus. ²⁸ Laak liningay ni Isus su ngag libun, kali' pektalu' dinilan, "Naa yamu ngag libun, getaw Jerusalem, ndi' niau pengeduyay! Iin sungkini pengeduyay niu, kig lawas niu gupia, muka' su ngag bata' niu. ²⁹ Pu' duun tu'ui gendaw mateng, telu'en nu getaw, 'Tumu' pa su nga ndi' mapet bata'en! Tumu' pa su nda' mainsan mekepedudu' gem-bata!' " ³⁰ Laung pa ni Isus, "Metalu' pagid nu nga getaw tu ngag binentudan, 'Yamu bentud amu, tumu' tubakay niu ami!' Dakus tu nga maika' bentud, 'Yamu ngag bata' bentud, tebunay niu ami!' " ³¹ Diksu' ni Isus su tinalu'en, "Pu' sa' ma'nini'i kekpeleget dinaan kini, gitunganen mailaw tagun mau, naa yamu kiin, alandun saani mpenggulaula niu, gitunganen migangu tagun amu?"

³² Naa duun dademaig dua' tawan mimilas tug bala'ud nu gubirnu, piduma dini Isus egakay ditu pepatay dinilan. ³³ Naa sa' ma'antu, guminawas ilan dia syudad, midepet ilan dia dapit piningalan dun "Tulan Gulu."

Dayun nilan lensangay tu kurus si Isus. Piduma dadema lensangay kig dua' tawan kia mimilas tug bala'ud, miktimpang di kurus ni Isus su kurus nilan. ³⁴ Kali' pektalu' si Isus, "Uu Ama'u, pedasun mu ilan! Pu' nda' nilan mesabut su kelebu'an nu pinggulaula nilan kini."

Naa bena' milansang na tu kurus si Isus, piktali dayun nu sundalu su nga penepetenen, bian nilan mekilas dun. ³⁵ Minelindeg dia su nga getaw, pegbantay ilan tu mipinggulaula. Su pelum kaunutan nu getaw Judea, pingimusaungan nilan si Isus, laung nilan, "Paa, megaganen daw megaweni ngag lain getaw, naa melengas guunenenig lawasen, sa' sia metuud, kini tu'u su pimili' nu Megbebaya', ki Tindu'en Meglekaunutan!"

³⁶ Su nga sundalu, piksudi'an ilan pa pagid si Isus. Mikpesempel ilan diniin, dayun ilan peksangal penginummen dig baba'en, ³⁷ kali' ilan pektalu', "Naa sa' pinenggi' ya'a su gadi' nu getaw Judea, naa gawen muig lawas mu!"

³⁸ Naa duuni tu'us pidekep dia tanda' nug dimpulu ni Isus, iini sinulat dun, "Kini su Gadi' nu nga getaw Judea."

³⁹ Naa sug dua' tawan duma ni Isus linansang di nga kurus, su mimilas tug bala'ud, mingimusaung dini Isus su sala tawan, laungen, "Haa, kana' ba ya'ai Tindu' nu Megbebaya'

Meglekaunutan? Sa' ma'nia, mauma dema ndi'a ma meksigawen, guunen mu dadema ami?"

⁴⁰ Laak su sala tawan pelum, pimaagenig du-manen kia, laungen diniin, "Ndi'a masi' mendek tu Megbebaya', asa inukuman ka na dema?"

⁴¹ Laak ita kini, bantangen laaki ma'ninii ginukuman dinita, pu' sugda tu melaat gulaula ta. Kig duma ta kini, nda' mai melaat gulaulanen."

⁴² Kali' pagid pektalu' dini Isus, "Uu Isus, sa' meglekaunutan ka na tu'u, ndi' mau da seling-away!"

⁴³ Kali' sembag si Isus, "Naa, talu'u tu'u dini'a, nandaw kini, meksalabuuk ita ditu Paraiso," sa'itada tu gekbus langit.

Su Kepatay na ni Isus

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴ Naa su kelansang dini Isus tu kurus, mabu' miktui gendaw, tekaw dumilemi tibuuk benwa, nda' tiagi gendaw sampay miginenga' menaugi gendaw.

⁴⁵ Su kurtina bilet ditug dialem nu Pengedapan tu Megbebaya', mitekaw meginenga' megedit. ⁴⁶ Mendadi minekeg dayun megbeksay si Isus, laungen, "Naa, uu Ama'u, pegwakilu dini'ai gimuuu!" Dayun megetusi ginaanen.

⁴⁷ Naa su kaunutan sundalu dia, bena' minita'en su mipenggulaula, inalen dayun su Megbebaya', laungen, "Aa naa, masi' metuud tu'u, ki getaw kini, nda'iduni sala'en!"

⁴⁸ Su pelum melaun gupia getaw mipungun dia adun megbantay, bena' minita' nilan su kelaun

mipenggulaula, mimeguli' ilan, pengekdiken nilani gegdeb nilan saba' nu gembegat kelegenay nilan. ⁴⁹ Naa sug launan sambat ni Isus kampu' nu ngag libun tumindug diniin genat tu Galilea, pemegindeg ilan dia mesempelsempel, adun maita' nilan su mipenggulaula.

Libeng si Isus

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Naa duuni getaw genat tug lunsud Ari-matea, sakup dadema Judea kia, ngalanen si Jose. Mekesuun getaw si Jose, melegdengig betaden, dakus mekpedateng tu Keglekaunutan nu Meg-bebaya'. Iini sala tawan dadema ditu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea, laak nda' sanganu' ditu sabut kiin nu Pikumpungan mekatag dini Isus, sampay su pinggulaula nilan diniin. ⁵² Mendadi kini si Jose, minangay madap dini Pilato, inubugen diniin, elapenen sug bangkay ni Isus. ⁵³ Sa' ma'antu, inangay dayun ni Jose egwatay dia kurus sug bangkay ni Isus. Bena' miagwatan, pinutusen di penepeten gempti', ditunen dayun libeng sangyab liwakan di telektap, ki nda' mainsan melebengay getaw. ⁵⁴ Naa su gendaw kia, Birnis, su pengandam di Gendaw Pelali nu getaw Judea, pu' sala gendaw paitu.

⁵⁵ Naa su ngag libun kiin tumindug dini Isus genat tu Galilea, lindug nilan si Jose, kaas minita' nilan su sangyab, dakus minita' nilan dadema su kebetang nug bangkay ni Isus dia. ⁵⁶ Bena' minuli' ilan, pigulingel nilani nga memut tagek

dakus su gininisan pagemut penguklaus nilan sia ditug bangkay ni Isus.

Bena' su Gendaw Pelali nilan, milali pa su ngag libun, maa' nu pinalinta nu Megbebaya'.

24

Su Ketubu' Puli' ni Isus

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

¹ Mendadi bena' dali' endaw di gendaw Duminggu, ki ngag libun kia, mipanaw ilan, mipuli' ilan ditu sangyab libengan dini Isus, iwit nilan su nga pagemut miandam nilan adun penguklaus sia ditug bangkay ni Isus. ² Laak dagid bena' mesempel nailan dia sangyab, iini midetengan nilan, su gembagel batu tinakep tu sangyab, masi' linulid na. ³ Dayun ilan sumuut dia sangyab, dagid nda' nilan mbaangay dia sug bangkay nu Kaunutan si Isus. ⁴ Mendadi, bena' pekelibuleng pa su ngag libun sa' ta' alandun saani mipenggulaula, tekaw dayun duunig dua' tawan suminaing dinilan pegindeg, meketinggasi penepetenen. ⁵ Ki ngag libun kini, mikegdunggu' ilan, saba' mipati' ilan mendek. Dagid kali' pektalu' dinilan kig dua' tawan kia, "Ki getaw tetubu', mauma dema penengaun niu sia dinig lebengan di nga minatay? Kiin, nda' na dini. Pitubu' na puli'." ⁶ Iini pegdelendem niu su tinalu'en diniu kiin saanan niu ditu pa Galilea, ⁷ maa' laungen, 'Naan kini kig Bata' nu Kilawan, subay pegwakilu di pegbaya' nu mikesala' getaw, muka' lensangenu di kurus. Dayun di ketelu endawen, metubu'u puli'.' "

⁸ Iin pa midelendem tu'u nu ngag libun su tinalu' kia ni Isus. ⁹ Mendadi sa' ma'antu, mipuli' ilan dayun genat tu sangyab, pingukitan nilan su nga sepulu' bu' sala tawan peneligan ni Isus dakus su kelaun duma nilan ditug launan mipenggulaula. ¹⁰ Naa su migukit dun tu nga peneligan ni Isus, ilan si Maria Magdalena muka' si Juana, dakus si Maria gina' ni Santiago, sampay nga samalibun nilan. ¹¹ Laak bena' midengeg nu nga peneligan ni Isus, dig delendeman nilan, sagya laak gukiten, kaas nda' ilan pekpetuud dun. ¹² Laak dagid si Pedro, suminambut megbuat, gumibek dayun ditu sangyab. Bena' midepet dia, migdunggu' mekselip diag dialem. Iin laaki minita'en su nga penepeten, su kamun pinutus ditug bangkay ni Isus. Minuli' dayun si Pedro, milibuleng gupia, sa' ta' alandun saani mipenggulaula.

*Mikpaita' si Isus dig Dua' Tawan Sakupen
(Marcos 16:12-13)*

¹³ Naa mendadi su gendaw kia, duunig dua' tawan sakup ni Isus pekpanaw dadema, pegangay ilan tu maika' lunsud piningalan dun Emmaus, genat ilan tu Jerusalem, mabu' duuni sepulu' bu' telu kilumitruig layu'en. ¹⁴ Naa saanan nilan dig dalan, pegyegaan nilan su kelaun mipenggulaula kia. ¹⁵ Naa segay nilan megyagayaga muka' meksinaakay, mitekaw metua' dia nilan, si Isus na gupia. Tumindug dayun dinilan. ¹⁶ Laak dagid pia minita' nilan iin, nda' nilan mailala. ¹⁷ Sinaak ni Isus dinilan,

“Ta' alanduni pegyegaan niu kiin, sinegay niu mpanaw?”

Tuminlen ilan dayun, midemeng ilan gupia. ¹⁸ Dayun su sala tawan, ngalanen si Cleopas, kali' sembag, “Ta' itu, kig launan getaw dia Jerusalem nemun, sala mu da masi'i nda' mu mesuunay ki mipenggulaula dia kia nemun?”

¹⁹ “Ta' mai mipenggulaula?” sinaak ni Isus.

Kali' ilan sembag, “Su nga mipenggulaula ni Isus, getaw Nazaret. Pu' pimuunan iin nu Megbebaya', ginuungan tantu su kengkukiten dakus su nga penggulaulaanen di pegita'en nu nga getaw sampay di pegita'en nu Megbebaya'. ²⁰ Laak dagid tinipu nu nga kaunutan nug belian ta dakus nga meselagetaw, adun ukuman laga' na ginaanen. Pilansang nilan dayun di kurus. ²¹ Asa yami, pedetengen nami sia, iin na tu'u ki meglegawen dig bansa ta Israel! Muka' padun, kini nai ketelu endawen genat di kepatayen. ²² Pidag pa tanan, duuni ngag libun di pikumpungan nami, misebu'an ami dun gupia, pu' kamun dali' endaw, milapus ilan mpanaw tu sangyab libengan dun. ²³ Laak bena' minateng ilan dia, nda' nilan pelum mbaangay sug bangkay ni Isus. Naa mipuli' ilan dayun, inukit nilan dinami, duuni mikpaita' daw dinilani nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit. Tinalu' daw nu nga getaw langit, mitubu' na puli' daw si Isus. ²⁴ Naa sa' ma'antu, duunig duma nami minangay ditug libengan dun, dayun minita' nilan, maa' da gupia nu tinalu' nu ngag libun. Laak dagid si Isus, nda' nilan dema maita'.”

²⁵ “Ay, yamu pa di getaw,” laung ni Isus, “bengu'bengu'en amu! Mauma dema melegen amu metuuday dun, su kelaun sinulat dengantu ditu Talu' nu Megbebaya' nu nga getaw pimuananen? ²⁶ Kana' ba metuud, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, su gasalen, mbiananeni kelaun lasayen kini, dayun gasalen dadema, megdedengeg na tantu?” ²⁷ Dayun pigulug ni Isus dig dua' tawan kia su kelaun sinulat pedaan mekatag diniin ditu Talu' nu Megbebaya'. Pikpuunanen su nga sinulat ni Moises, dayun gila'en su sinulat nu kelaun duma getaw pimuanan nu Megbebaya'.

²⁸ Naa ma'antu, misebang ilan diag lunsud gengayan nilan. Si Isus, ma'niin mundas pa, ²⁹ laak ginuut nug dua' tawan kia ndi' pa mundas, laung nilan, “Naa, pektuluga na dia nami, pu' lelabung na, sungu na meglegebii.” Paladpalad migdunut si Isus dinilan suled diag balay, mektulug dia sia. ³⁰ Naa dekag dia nailan penganan, inimud ni Isus su pan. Dekag mikpaladpalad tu Megbebaya', pimetanen su pan, tinulunen dayun dinilan. ³¹ Naa ma'niin mibuasan nai mata nilan, minilala nilan dayun si Isus. Luminilung dayun si Isus. ³² Mendadi, sug dua' tawan sakupen, kali' ilan pegyagayaga, laung nilan, “Pia su diin paita dalan kamun, kana' ba misingku' tug langitig leliag ta, segayen megyaga dinita, su inubaden dinita kia su Misulat Talu' nu Megbebaya'?”

³³ Ma'antu, migbuat dayun sug dua' tawan, mipuli' ilan ganam ditu Jerusalem. Midetengan nilan, mipungun na su sepulu' bu' sala tawan peneligan ni Isus dakus su nga samasakup nilan.

³⁴ Laung dayun nu nga mipungun kia, “Naa, metuud daan tu'u, mitubu' su Kaunutan! Mik-paita' ma na dini Simon!”

³⁵ Dayun sug dua' tawan genat tug Emmaus, inukit nilan pa pagid ki mipenggulaula nilan kia diag dalan, sampay su kailala nilan dini Isus saananen mekpeta tu pan.

Mikpaita' si Isus di ngag Duma Sakupen

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Pinggulaula 1:6-8)

³⁶ Naa nda' pa medeksu' nug dua' tawan su gukiten nilan, mitekaw metua' si Isus, iin gupiai suminaing mindeg dinilan. Kali' pektalu', “Naa, gempiai ginaa niu.”

³⁷ Laak ma'niin ilan igyang, mipati' ilan mendek, pu' laung nilan dun, maita' nilani multu. ³⁸ Dagid kali' pektalu' si Isus, “Mauma dema melibuleng amu? Mauma dema dua'dua'i kesalig niu? ³⁹ Tayay pa daani kemetu kini muka' geksudo, naan tantu ini. Depenay niau, adun mesuunan niu. Pu' su multu, nda'i guneden, nda'idun dademai tulanan, ma'niin dinaan minita' niu kini.”

⁴⁰ Dayunen paita' dinilan su geksuden dakus kemeten. ⁴¹ Melegen nilan metuuday, saba' leliag nilan. Saanan nilan mesebu'an dun, sinaak ni Isus, “Duuni gaan niu dini?” ⁴² Tinulun nilan dayun diniini seda', tiniti'. ⁴³ Dayun tu'u aanay ni Isus di pegita'en nilan.

Ki Titulu'an Pingumbilin ni Isus tu nga Sakupen

⁴⁴ Mendadi, kali' pektalu' si Isus tu nga saku-pen, "Naa, kini na tu'u su tinalu'u pedaan diniu sug diin, su duminuma pau diniu. Ki misulat mekatag dinaan ditu Talu' nu Megbebaya', tinalu'u daan diniu pu' subay megela' menuud, genat tu Palinta misulat ni Moises muka' su nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu, sampay su ngag Bebat."*

⁴⁵ Naa sa' ma'antu, biwasan ni Isus sug delendeman nu nga sakupen kia, adun mesabut na nilan su Misulat Talu' kia nu Megbebaya'.

⁴⁶ Kali' pektalu' dinilan, "Ini misulat, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, subay mayan dig lasay, dayun di ketelu endawen, metubu' puli'. ⁴⁷ Muka' misulat dadema, subay pegukit pebian di pegbaya'u ki keksikesuun nu getaw adun pedesunen su sala'en. Pekpuunan pegukitay dini Jerusalem, dayun ditu kelaun bansa nu getaw. ⁴⁸ Mendadi, yamu nai menakesi' di kelaun mipenggulaula kini. ⁴⁹ Naa talu'u diniu, pelusaden ku pa tu'u dini niu kig Balakat nu Megbebaya', ki pinasad ni Ama'u. Laak pegunung pamu dini syudad, sampay da dun di gendaw lumusad iin genat tu gekbus langit, dayun begayan amu niin ginuung."

Pilentu si Isus ditu Gekbus Langit

(Marcos 16:19-20; Pinggulaula 1:9-11)

⁵⁰ Naa inagak ni Isus su nga sakupen tug liu nu syudad, gikteb tug lunsud Betania. Bena'

* **24:44** 24:44 Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmos, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

minateng ilan dia, tinggal ni Isus kig baingkenen, pinenebianeni nga sakupen kia. ⁵¹ Mendadi, selianen menenabi dinilan, sumiway dayun dinilan, pilentu ditu gekbus langit si Isus. ⁵² Naa su nga sakupen, linu'udan nilan si Isus, dayun ilan puli' tu Jerusalem, mipati' ilan penleliagay. ⁵³ Genat itu, tatap ilan meditug Balay Pangedapan tu Megbebaya', pegenalan nilan dia su Megbebaya'.

**Kig Begu Pasad: Ki talu' nug megbebaya'
(Bagong Tipan: Maayong balita alang
kanimo)**

**Subanen, Central: Kig Begu Pasad: Ki talu' nug
megbebaya' (Bagong Tipan: Maayong balita alang
kanimo) New Testament**

copyright © 1993 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Subanen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

e39efc58-c45f-53c6-990e-d3cd833e20b4